

Republika Hrvatska
Državni zavod za statistiku

CRO **STAT**

**KAZNENA DJELA NA ŠTETU
DJECE I MALOLJETNIKA
2001. – 2006.**

**Studije i analize
106**

Zagreb, 2009.

Republika Hrvatska
Državni zavod za statistiku

**KAZNENA DJELA NA ŠTETU
DJECE I MALOLJETNIKA
2001. – 2006.**

**Studije i analize
106**

Zagreb, 2009.

Izdaje i tiska Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske,
Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.
Telefon: (+385 01) 4806-111
Telefaks: (+385 01) 4817-666
Elektronička pošta: ured@dzs.hr
Internetske stranice: <http://www.dzs.hr>

Odgovara ravnatelj mr. sc. Ivan Kovač.

Autorice: Jadranka Kos i Dubravka Rogić-Hadžalić

Recenzenti: prof. dr. sc. Ksenija Turković, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
prof. dr. sc. Leo Cvitanović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Urednica: Jasna Crkvenčić-Bojić
Lektorica: Vjekoslava Grzelj
Tehnički urednik: Stjepan Šuler

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 694311.

Tiskano u 500 primjeraka.

Obavijesti daje Odjel statističkih informacija, dokumentacije, pismohrane i publikacija.

Telefon: +385 (0) 1 4806-138, 4806-154, 4811-212
Pretplata publikacija: +385 (0) 1 4814-791
Telefaks: +385 (0) 1 4806-148, 4806-199
Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

SADRŽAJ

PREGOVOR 15

KRATICE I ZNAKOVI 16

1.UVOD 17

Tablica 1. Prijavljene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006. 20

Tablica 2. Optužene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006. 24

Tablica 3. Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006. 28

Tablica 4. Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema ukupnom broju odluka tijela kaznenog postupka40

Tablica 5. Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika i udio izrečenih sankcija41

G-1. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika od 2001. do 2006.42

2. Glava X - Kaznena djela protiv života i tijela počinjena na štetu djece i maloljetnika 44

2.1. Teško ubojstvo (članak 91. KZ-a) 44

G-2. Prijavljene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč.1. KZ-a od 2001. do 2006. 45

G-3. Optužene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč.1. KZ-a od 2001. do 2006. 46

G-4. Osuđene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč.1. KZ-a od 2001. do 2006.47

2.2. Čedomorstvo (članak 93. KZ-a) 48

G-5. Prijavljene osobe za kazneno djelo čedomorstva,
čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006. 48

G-6. Optužene osobe za kazneno djelo čedomorstva,
čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006. 49

G-7. Osuđene osobe za kazneno djelo čedomorstva,
čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006. 50

2.3. Sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96. KZ-a) 51

**3. Glava XI - Kaznena djela protiv slobode i prava
čovjeka i građanina počinjena na štetu djece
i maloljetnika 52**

3.1. Protupravno oduzimanje slobode (članak 124. KZ-a) 52

G-8. Prijavljene osobe za kazneno djelo protupravnog
oduzimanja slobode, čl. 124. st.3.
KZ-a od 2001. do 2006. 53

G-9. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo
protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st.3.
KZ-a od 2001. do 2006. 53

G-10. Optužene i osuđene osobe za kazneno djelo
protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st.3.
KZ-a od 2001. do 2006. 54

G-11. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za
kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode,
čl. 124. st.3. KZ-a od 2001. do 2006. 55

3.2. Otmica (članak 125. KZ-a) 55

G-12. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno
djelo otmice, čl. 125. st.2. KZ-a od 2001. do 2006. 56

G-13. Prijavljene osobe za kazneno djelo otmice,
čl. 125. st.2. KZ-a od 2001. do 2006. 57

G-14. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo otmice čl. 125. st.2. KZ-a od 2001. do 2006. 57

G-15. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo otmice, čl. 125. st.2. KZ-a od 2001. do 2006. 58

G-16. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo otmice, čl. 125. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	58
--	----

3.3. Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127. KZ-a) 59

G-17. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	60
G-18. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	60
G-19. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	61
G-20. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	61

4. Glava XIII - Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom počinjena na štetu djece i maloljetnika 62

4.1. Uspostava ropstva i prijevoz robova /Trgovanje ljudima i ropstvo/ (članak 175. KZ-a) 62

G-21. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo, čl. 175. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	64
G-22. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo, čl. 175. st.2. KZ-a od 2001. do 2006.	64

4.2. Međunarodna prostitucija (članak 178. KZ-a) 65

G-23. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo međunarodne prostitucije, čl. 178. st.3. KZ-a od 2001. do 2006.	66
---	----

**5. Glava XIV - Kaznena djela protiv spolne slobode
i spolnog ćudoređa počinjena na štetu
djece i maloljetnika 66**

5.1. Silovanje (članak 188. KZ-a) 66

- G-24. Prijavljene osobe za kazneno djelo silovanja,
čl. 188. st.4. i st. 5. KZ-a od 2001. do 2006. 68
- G-25. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo silovanja, čl. 188. st.4. i st. 5. KZ-a
od 2001. do 2006. 68
- G-26. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo silovanja, čl. 188. st.4. i st. 5. KZ-a
od 2001. do 2006. 69
- G-27. Visina izrečene kazne zatvora za kazneno djelo
silovanja, čl. 188. st.4. i st. 5. KZ-a
od 2001. do 2006. 69

5.2. Spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189. KZ-a) 70

- G-28. Prijavljene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja
s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a
od 2001. do 2006. 71
- G-29. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom,
čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006. 71
- G-30. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno
djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom,
čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006. 72
- G-31. Osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja
s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a
od 2001. do 2006. 72
- G-32. Osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja
s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a prema visini
bezuvjetne kazne zatvora od 2001. do 2006. 73

5.3. Prisila na spolni odnošaj (članak 190. KZ-a) 73

- G-33. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo
prisile na spolni odnošaj, čl. 190. KZ-a
od 2001. do 2006. 74

G-34. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo prisile na spolni odnošaj, čl. 190. KZ-a od 2001. do 2006.	74
5.4. Spolni odnošaj zluporabom položaja (članak 191. KZ-a)	75
G-35. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja zluporabom položaja, čl. 191. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	75
5.5. Spolni odnošaj s djetetom (članak 192. KZ-a)	76
G-36. Prijavljene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.	77
G-37. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.	78
G-38. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.	79
G-39. Visina izrečene kazne zatvora za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.	80
5.6. Bludne radnje (članak 193. KZ-a)	81
G-40. Prijavljene osobe za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	82
G-41. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	82
G-42. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	83
G-43. Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	83
5.7. Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194. KZ-a)	84
G-44. Prijavljene osobe za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.	84
G-45. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.	85

G-46. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.	85
G-47. Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.	86
5.8. Podvođenje (članak 195. KZ-a)	86
G-48. Prijavljene osobe za kazneno djelo podvođenja, čl.195. KZ-a od 2001. do 2006.	88
G-49. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo podvođenja, čl. 195. KZ-a od 2001. do 2006.	88
G-50. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo podvođenja, čl. 195. KZ-a od 2001. do 2006.	89
G-51. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo podvođenja, čl. 195. KZ-a od 2001. do 2006.	89
5.9. Iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196. KZ-a)	90
G-52. Prijavljene osobe za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.	90
G-53. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.	91
G-54. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.	91
G-55. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.	92
5.10. Upoznavanje djece s pornografijom (članak 197. KZ-a)	92
G-56. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.	93

- G-57. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st.1. KZ-a od 2001. do 2006. 94
- G-58. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st.1. KZ-a od 2001. do 2006. 94

5.11. Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži (članak 197.a KZ-a) 95

- G-59. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st.1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 96
- G-60. Optužene i osuđene osobe za kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st.1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 96

5.12. Rodoskrvuće (članak 198. KZ-a) 97

- G-61. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo rodoskrvuća, čl. 198. st. 2. i st. 3. KZ-a od 2001. do 2006. 97

6. Glava XVI - Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži počinjena na štetu djece i maloljetnika 98

6.1. Povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209. KZ-a) 98

- G-62. Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 99
- G-63. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 100
- G-64. Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 100
- G-65. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 101
- G-66. Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006. 102

G-67. Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	102
G-68. Visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	103
G-69. Visina izrečene uvjetne kazne zatvora za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	104
6.1.1. Pregled po županijama	105
Tablica 6. Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	106
Kartogram 1. Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	108
Tablica 7. Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	110
Kartogram 2. Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	112
Tablica 8. Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	114
Kartogram 3. Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	116
Tablica 9. Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja na 100 000 stanovnika, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	117
Tablica 10. Indeksi - Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	118
Tablica 11. Indeksi - Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	119
Tablica 12. Indeksi - Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	120
6.2. Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210. KZ-a)	121
G-70. Prijavljene osobe za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	121

G-71. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210 st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	122
G-72. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210 st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	122
G-73. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210 st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.	123
6.3. Promjena obiteljskog stanja (članak 211. KZ-a)	123
G-74. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo promjene obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.	123
6.4. Napuštanje djeteta (članak 212. KZ-a)	124
G-75. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo napuštanja djeteta, čl. 212. KZ-a od 2001. do 2006.	124
6.5. Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213. KZ-a)	125
G-76. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	128
G-77. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	128
G-78. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	129
G-79. Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	129
6.5.1. Pregled po županijama	130
Tablica 13. Osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	132
Tablica 14. Osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.	134

Kartogram 4. Osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.	135
6.6. Izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214. KZ-a)	136
G-80. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.	136
G-81. Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.	137
G-82. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.	137
G-83. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.	138
6.7. Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članak 215. KZ-a)	138
G-84. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.	139
G-85. Struktura prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.	140
G-86. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.	140
G-87. Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.	141
6.8. Nasilničko ponašanje u obitelji (članak 215. a KZ-a)	141
G-88. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkoga ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	144

G-89. Struktura prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkoga ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	144
G-90. Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkoga ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	145
G-91. Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo nasilničkoga ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	145
G-92. Visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo nasilničkoga ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	146
6.8.1. Pregled po županijama	146
Tablica 15. Osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	148
Tablica 16. Osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.	150
Kartogram 5. Osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.	151

ZAKLJUČAK	153
------------------------	------------

LITERATURA	155
-------------------------	------------

PREDGOVOR

U studiji i analizi o kaznenim djelima na štetu djece i maloljetnika pokazatelji su dobiveni provedbom redovitih statističkih istraživanja o punoljetnim počiniteljima kaznenih djela koje Državni zavod za statistiku provodi prema Godišnjem provedbenom planu statističkih aktivnosti za svaku godinu na koju se navedeni plan odnosi, a na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.).

Izdavanjem ove studije i analize, Državni zavod za statistiku nastoji približiti podatke s područja pravosuđa našim korisnicima. Analitički rad obuhvaća pravne aspekte te brojne tablične i grafičke prikaze koji analiziraju kretanje pojava oblika, njihove trendove te strukture pojedinih obilježja i modaliteta. Na taj način korisnici mogu dobiti potpunu sliku o kaznenim djelima na štetu djece i maloljetnika.

Pravne aspekte kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika obradila je gospođa Jadranka Kos, sutkinja Općinskog kaznenog suda u Zagrebu. Statističku analizu pojava oblika izradila je gospođa Dubravka Rogić-Hadžalić, načelnica Odjela statistike pravosuđa i uprave u Državnom zavodu za statistiku.

Nadamo se da će ova publikacija biti od pomoći nadležnim tijelima koja u svom radu sudjeluju u zaštiti prava i interesa djece i maloljetnika kao i provoditeljima mjera za ostvarivanje ciljeva iz Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece 2006. – 2012. te Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2008. do 2010. godine.

R A V N A T E L J

mr. sc. Ivan Kovač

KRATICE

AŽKZ	Autonomna ženska kuća Zagreb
čl.	članak
EU	Europska unija
god.	godina
KZ	Kazneni zakon
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NN	Narodne novine
npr.	na primjer
sl.	slično
st.	stavak
UN	Ujedinjeni narodi
ZKP	Zakon o kaznenom postupku
WHO	Svjetska zdravstvena organizacija

ZNAKOVI

–	nema pojave
0,0	podatak je manji od 0,05 upotrijebljene mjerne jedinice

1. UVOD

Iako je kazneno pravo i njegova primjena kao jedan od načina rješavanja sukoba i zaštite kako društva kao cjeline tako i pojedinaca u tom društvu od nedopuštenog ponašanja pojedinaca poznat gotovo od vremena uspostave organiziranih društvenih zajednica, djeca i maloljetnici kao moguće najranjiviji dio društva, dugo vremena u razvoju kaznenopravne znanosti nisu uživali poseban tretman. Tek novije vrijeme donijelo je poseban tretman maloljetnicima kao počiniteljima kaznenih djela, ali još uvijek bez potrebnog senzibiliteta za zaštitu interesa te, tako ranjive populacije kao što su djeca i maloljetnici kao žrtve kaznenih djela. U 19. stoljeću pojedina zakonodavstva propisala su neka kaznena djela kojima se štite djeca i maloljetnici od ponašanja odraslih, u cilju zaštite njihovog života, tjelesnog integriteta, zdravlja, seksualnog integriteta ili odgoja. Trend prepoznavanja potrebne zaštite nastavio se i u 20. stoljeću, te se oblici kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika kao zbirnog pojma materijalnih i procesnih odredaba proširuju. U opisanom trendu razvija se i zakonodavstvo u Republici Hrvatskoj te od Krivičnog zakona Hrvatske iz 1977. godine pojedine glave zakona kao cjelina bave se kaznenopravnom zaštitom djece i maloljetnika¹⁾, što je nastavljeno i u zakonodavstvu Republike Hrvatske. Tako Kazneni zakon Republike Hrvatske kao posebnu glavu kaznenih djela u kojima je dominantan cilj kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika predviđa Glavu XVI - Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži. Međutim, kaznenopravna zaštita se ne ograničava samo na opise kaznenih djela sadržanih u ovoj glavi, već se ona provodi i kroz zakonske opise drugih kaznenih djela.²⁾

Kako se sve više ukazuje potreba za posebnostima u postupanju u vezi s kaznenopravnom zaštitom djece i maloljetnika, kao odgovor na ovo pitanje pojavilo se rješenje kako je ono predviđeno u Zakonu o sudovima za mladež (ZSM-u), koje u posebnoj članku katalogizira kaznena djela kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika za koja već prema dikciji samog Zakona o sudovima za mladež traži posebnosti u postupku. Pri tom se misli na poseban sastav vijeća³⁾ koja postupaju u

1) Krivična djela protiv braka, porodice i omladine.

2) Potrebno je posebno istaći izmjene Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. koje u institutu zastare kaznenog progona za kaznena djela počinjena na štetu djece i maloljetnika daju posebnu odrednicu u novom čl.19. st. 3. Kaznenog zakona izrijeком propisujući „Zastara kaznenog progona za kaznena djela počinjena na štetu djeteta i maloljetne osobe ne teče do njihove punoljetnosti“. Uza svu problematičnost nomotehničkog rješenja u odnosima tzv. relativne zastare koja „teče“ i apsolutne zastare koja „nastupa“, radi se o značajnom iskoraku u cilju zaštite djece i maloljetnika kao žrtava svih kaznenih djela.

3) Vijeća za mladež, odnosno suci za mladež posebno imenovani među sudačkim korpusom kao osobe koje imaju posebna nagruća za rad s djecom i mladeži.

tim predmetima, poseban način ispitivanja djece i maloljetnih oštećenika, ograničenje u pogledu broja mogućih pozivanja i ispitivanja takvih oštećenika⁴⁾, ovakvi spisi, iako je počinitelj kaznenog djela u pravilu punoljetna osoba, imaju poseban prioritet u žurnom rješavanju, posebnost u pogledu tzv. blagodati nesvjedočenja, posebnost u pogledu određivanje mjesne nadležnosti suda i brojne druge posebnosti.

Kada govorimo o posebnom katalogu kaznenih djela⁵⁾ kako je to propisano čl. 117. Zakona o sudovima za mladež, riječ je o kaznenim djelima iz različitih glava Zakona kada su ona počinjena na štetu djece i maloljetnika. To je 27 kaznenih djela razvrstanih po glavama Kaznenog zakona.

Iz Glave X Kaznenog zakona Protiv života i tijela riječ je o trima kaznenim djelima:

- teško ubojstvo (članak 91.),
- čedomorstvo (članak 93.),
- sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96.).

Iz Glave XI Kaznenog zakona Protiv slobode i prava čovjeka i građanina tri kaznena djela:

- protupravno oduzimanje slobode (članak 124.),
- otmica (članak 125.),
- zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127.).

Iz Glave XIII Kaznenog zakona Protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom dva kaznena djela:

- uspostava ropstva i prijevoz robova / trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175.),
- međunarodna prostitucija (članak 178.).

Iz Glave XIV Kaznenog zakona Protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa jedanaest kaznenih djela:

- silovanje (članak 188.),
- spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189.),
- prisila na spolni odnošaj (članak 190.),
- spolni odnošaj zlouporabom položaja (članak 191.),

4) Maksimalno dva puta.

5) Ovom prilikom valja istaći da pojedina kaznena djela koja se pojavljuju kao nova u izmjenama kaznenog zakonodavstva nisu katalogizirana u ovom članku, ali sudska praksa sama vrši dopunu na način da i njih uzimaju u rad suci za mladež npr. kazneno djelo iz čl. 197. a Kaznenog zakona – Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži.

- spolni odnošaj s djetetom (članak 192.),
- bludne radnje (članak 193.),
- zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.),
- podvođenje (članak 195.),
- iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.),
- upoznavanje djece s pornografijom (članak 197.),
- rodoskvrnuće (članak 198.).

Iz Glave XVI Kaznenog zakona Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži osam kaznenih djela:

- povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209.),
- oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210.),
- promjena obiteljskog stanja (članak 211.),
- napuštanje djeteta (članak 212.),
- zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213.),
- izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214.),
- spriječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članak 215.),
- nasilničko ponašanje u obitelji (članak 215. a).

U nastavku ove publikacije biti će riječi samo o specifičnim kaznenim djelima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika u kojima se djeca i maloljetnici pojavljuju kao žrtve počinjenja kaznenih djela u pravilu od strane punoljetnih počinitelja. Analitički promišljajući o tome, u tablicama 1., 2. i 3. dan je pregled odluka tijela kaznenog postupka u promatranome šestogodišnjem razdoblju za navedena kaznena djela.

Tablica 1.

Prijavljene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006.

Kaznena djela	Ukupno prijavljene		
		svega	
Ukupno	13 874	13 758	1
Teško ubojstvo, čl. 91. toč. 1	47	39	2
Čedomorstvo, čl. 93	19	17	3
Sudjelovanje u samoubojstvu, čl. 96. st. 2	-	-	4
čl. 96. st. 3	-	-	5
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3	110	105	6
Otmica, čl. 125. st. 2.	113	108	7
Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2	44	42	8
Trgovanje ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2	9	9	9
Međunarodna prostitucija, čl. 178. st. 3	1	1	10
Silovanje, čl. 188. st. 4.	96	95	11
čl. 188. st. 5.	12	10	12
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, članak 189.	83	80	13
Prisila na spolni odnošaj, članak 190.	17	17	14
Spolni odnošaj zlouporabom položaja, čl. 191. st. 2.	15	15	15
Spolni odnošaj s djetetom, čl. 192. st. 1.	78	75	16
čl. 192. st. 2.	87	84	17
čl. 192. st. 3.	32	32	18
čl. 192. st. 4.	16	16	19
čl. 192. st. 5.	22	21	20
Bludne radnje, čl. 193. st. 2.	424	396	21
Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194.	166	122	22
Podvođenje, čl. 195. st. 1.	13	13	23
čl. 195. st. 4.	9	8	24
čl. 195. st. 5.	-	-	25
čl. 195. st. 6.	-	-	26

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	Poznati počinitelji				Nepoznati počinitelji
	odbačena prijava	prekinuta istraga	obustavljena istraga	podnesena optužnica ili optužni prijedlog	
1	3 784	2	100	9 872	116
2	4	-	4	31	8
3	2	-	5	10	2
4	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
6	39	-	9	57	5
7	5	-	17	86	5
8	27	-	-	15	2
9	1	-	1	7	-
10	-	-	-	1	-
11	19	1	10	65	1
12	-	-	-	10	2
13	18	-	8	54	3
14	5	-	1	11	-
15	2	-	-	13	-
16	15	-	4	56	3
17	6	-	3	75	3
18	555	-	1	26	-
19	-	-	4	12	-
20	1	-	1	19	1
21	65	1	4	326	28
22	22	-	-	100	44
23	3	-	1	9	-
24	-	-	1	7	1
25	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-

Tablica 1.

Prijavljene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno prijavljene		
		svega	
Iskorištavanje djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1.	78	78	1
Upoznavanje djece s pornografijom, čl. 197. st. 1.	18	16	2
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1.	17	17	3
čl. 197.a st. 2.	1	1	4
Rodoskrvrnuće, čl. 198. st. 2.	1	1	5
čl. 198. st. 3.	-	-	6
Povreda dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2.	3 355	3 355	7
Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1.	130	130	8
čl. 210. st. 2.	21	21	9
Promjena obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1.	9	7	10
Napuštanje djeteta, čl. 212.	15	14	11
Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. st. 1.	1 726	1 726	12
čl. 213. st. 2.	2 147	2 147	13
čl. 213. st. 3.	329	329	14
Izvanbračni život s maloljetnom osobom, čl. 214. st. 1.	125	123	15
čl. 214. st. 2.	103	103	16
čl. 214. st. 3.	7	7	17
Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. st. 1.	446	446	18
čl. 215. st. 2.	45	44	19
Nasilničko ponašanje u obitelji, čl. 215.a	3 888	3 888	20

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	Poznati počinitelji				Nepoznati počinitelji
	odbačena prijava	prekinuta istraga	obustavljena istraga	podnesena optužnica ili optužni prijedlog	
1	20	-	1	57	-
2	2	-	-	14	2
3	4	-	-	13	-
4	-	-	-	1	-
5	-	-	-	1	-
6	-	-	-	-	-
7	925	-	1	2 429	-
8	80	-	-	50	-
9	16	-	-	5	-
10	2	-	-	5	2
11	5	-	-	9	1
12	502	-	-	1 224	-
13	576	-	3	1 568	-
14	59	-	9	261	-
15	25	-	1	97	2
16	40	-	-	63	-
17	-	-	6	1	-
18	224	-	2	220	-
19	35	-	1	8	1
20	1 030	-	2	2 856	-

Tablica 2.

Optužene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006.

Kaznena djela	Ukupno optužene	
Ukupno	8 932	1
Teško ubojstvo, čl. 91. toč. 1.	22	2
Čedomorstvo, čl. 93.	14	3
Sudjelovanje u samoubojstvu, čl. 96. st. 2.	2	4
čl. 96. st. 3.	-	5
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3.	36	6
Otmica, čl. 125. st. 2.	35	7
Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2.	16	8
Trgovanje ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2.	-	9
Međunarodna prostitucija, čl. 178. st. 3.	3	10
Silovanje, čl. 188. st. 4.	23	11
čl. 188. st. 5.	2	12
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, članak 189.	49	13
Prisila na spolni odnošaj, članak 190.	6	14
Spolni odnošaj zlouporabom položaja, čl. 191. st. 2.	8	15
Spolni odnošaj s djetetom, čl. 192. st. 1.	71	16
čl. 192. st. 2.	51	17
čl. 192. st. 3.	20	18
čl. 192. st. 4.	10	19
čl. 192. st. 5.	4	20
Bludne radnje, čl. 193. st. 2.	197	21
Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194.	117	22
Podvođenje, čl. 195. st. 1.	69	23
čl. 195. st. 4.	2	24
čl. 195. st. 5.	-	25
čl. 195. st. 6.	-	26

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	Proглаšeni krivima	Vrsta odluke			Neubrojivi - prisilni smještaj
		obustava kaznenog postupka	oslobađajuća presuda	odbijajuća presuda	
1	6 896	849	350	779	58
2	13	2	1	-	6
3	7	4	2	-	1
4	-	-	2	-	-
5	-	-	-	-	-
6	21	1	5	9	-
7	21	2	3	8	1
8	6	2	6	2	-
9	-	-	-	-	-
10	2	1	-	-	-
11	20	-	1	2	-
12	2	-	-	-	-
13	28	8	9	4	-
14	6	-	-	-	-
15	6	1	-	1	-
16	58	4	3	6	-
17	43	4	4	-	-
18	18	-	2	-	-
19	9	1	-	-	-
20	4	-	-	-	-
21	154	26	7	7	3
22	82	14	8	9	4
23	36	15	4	14	-
24	1	-	-	1	-
25	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-

Tablica 2.

Optužene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema vrsti odluke od 2001. do 2006.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno optužene	
Iskorištavanje djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1.	62	1
Upoznavanje djece s pornografijom, čl. 197. st. 1.	12	2
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1.	1	3
čl. 197.a st. 2.	-	4
Rodoskrvrnuće, čl. 198. st. 2.	1	5
čl. 198. st. 3.	2	6
Povreda dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2.	2 437	7
Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1.	77	8
čl. 210. st. 2.	15	9
Promjena obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1.	12	10
Napuštanje djeteta, čl. 212.	13	11
Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. st. 1.	1 537	12
čl. 213. st. 2.	1 159	13
čl. 213. st. 3.	295	14
Izvanbračni život s maloljetnom osobom, čl. 214. st. 1.	108	15
čl. 214. st. 2.	61	16
čl. 214. st. 3.	1	17
Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. st. 1.	218	18
čl. 215. st. 2.	12	19
Nasilničko ponašanje u obitelji, čl. 215.a	2 152	20

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	Proглаšeni krivima	Vrsta odluke			Neubrojivi - prisilni smještaj
		obustava kaznenog postupka	oslobađajuća presuda	odbijajuća presuda	
1	46	6	5	5	-
2	7	1	2	2	-
3	1	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
5	1	-	-	-	-
6	2	-	-	-	-
7	1 755	353	117	212	-
8	44	19	7	7	-
9	7	4	3	1	-
10	8	3	1	-	-
11	10	3	-	-	-
12	1 220	109	45	157	6
13	941	67	32	111	8
14	237	28	6	21	3
15	93	1	1	13	-
16	54	5	-	2	-
17	1	-	-	-	-
18	120	43	18	37	-
19	5	7	-	-	-
20	1 807	115	56	148	26

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

	Ukupno	Visina zatvorske		
		uvjetno	dugotrajni zatvor	
Ukupno	6 896	5 941	3	1
Teško ubojstvo, čl. 91. toč. 1.	13	-	3	2
Čedomorstvo, čl. 93.	7	3	-	3
Sudjelovanje u samoubojstvu, čl. 96. st. 2.	-	-	-	4
čl. 96. st. 3.	-	-	-	5
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3.	21	12	-	6
Otmica, čl. 125. st. 2.	21	2	-	7
Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2.	6	5	-	8
Trgovanje ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2.	-	-	-	9
Međunarodna prostitucija, čl. 178. st. 3.	2	-	-	10
Silovanje, čl. 188. st. 4.	20	-	-	11
čl. 188. st. 5.	2	-	-	12
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, članak 189.	28	8	-	13
Prisila na spolni odnošaj, članak 190.	6	2	-	14
Spolni odnošaj zlouporabom položaja, čl. 191. st. 2.	6	1	-	15
Spolni odnošaj s djetetom, čl. 192. st. 1.	58	23	-	16
čl. 192. st. 2.	43	1	-	17
čl. 192. st. 3.	18	-	-	18
čl. 192. st. 4.	9	3	-	19
čl. 192. st. 5.	4	-	-	20
Bludne radnje, čl. 193. st. 2.	154	82	-	21
Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194.	82	61	-	22
Podvođenje, čl. 195. st. 1.	36	29	-	23
čl. 195. st. 4.	1	1	-	24
čl. 195. st. 5.	-	-	-	25
čl. 195. st. 6.	-	-	-	26

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	kazne						
	15 god	10 – 15 god.	5 – 10 god.	3 – 5 god.	2 – 3 god.	1 – 2 godina	
						svoga	uvjetno
1	3	7	42	52	54	716	566
2	-	2	5	1	-	1	-
3	-	-	-	-	1	2	2
4	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	1	5	2	7	6
7	-	-	3	2	5	4	-
8	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	2	-
11	1	1	5	6	3	2	-
12	1	-	1	-	-	-	-
13	-	-	-	5	1	6	1
14	-	-	-	-	1	2	-
15	-	-	-	-	2	1	-
16	-	-	5	6	3	8	3
17	-	3	14	13	5	3	-
18	-	-	4	5	3	4	-
19	1	-	3	2	-	-	-
20	-	1	1	-	-	-	-
21	-	-	-	5	3	24	8
22	-	-	-	-	1	12	8
23	-	-	-	-	-	-	-
24	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

(nastavak)

	Visina		
	6 – 12 mjeseci		
	svega	uvjetno	
Ukupno	2 789	2 496	1
Teško ubojstvo, čl. 91. toč. 1.	-	-	2
Čedomorstvo, čl. 93.	2	-	3
Sudjelovanje u samoubojstvu, čl. 96. st. 2.	-	-	4
čl. 96. st. 3.	-	-	5
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3.	4	4	6
Otmica, čl. 125. st. 2.	1	-	7
Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2.	4	4	8
Trgovanje ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2.	-	-	9
Međunarodna prostitucija, čl. 178. st. 3.	-	-	10
Silovanje, čl. 188. st. 4.	-	-	11
čl. 188. st. 5.	-	-	12
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, članak 189.	14	6	13
Prisila na spolni odnošaj, članak 190.	1	1	14
Spolni odnošaj zlouporabom položaja, čl. 191. st. 2.	3	1	15
Spolni odnošaj s djetetom, čl. 192. st. 1.	19	12	16
čl. 192. st. 2.	2	1	17
čl. 192. st. 3.	2	-	18
čl. 192. st. 4.	3	3	19
čl. 192. st. 5.	-	-	20
Bludne radnje, čl. 193. st. 2.	73	47	21
Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194.	38	29	22
Podvođenje, čl. 195. st. 1.	8	8	23
čl. 195. st. 4.	1	1	24
čl. 195. st. 5.	-	-	25
čl. 195. st. 6.	-	-	26

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	kazne							
	3 – 6 mjeseci		2 – 3 mjeseca		1 – 2 mjeseca		30 dana	
	svega	uvjetno	svega	uvjetno	svega	uvjetno	svega	uvjetno
1	2 533	2 332	507	475	54	46	28	26
2	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	1	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-
6	2	2	-	-	-	-	-	-
7	4	2	1	-	-	-	-	-
8	1	-	1	1	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-
13	2	1	-	-	-	-	-	-
14	2	1	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	-	-
16	14	8	-	-	-	-	-	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-
21	47	26	1	1	1	-	-	-
22	26	20	5	4	-	-	-	-
23	16	13	10	7	-	-	1	1
24	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

(nastavak)

	Novčana kazna		
	svega	uvjetno	
Ukupno	63	4	1
Teško ubojstvo, čl. 91. toč. 1.	-	-	2
Čedomorstvo, čl. 93.	-	-	3
Sudjelovanje u samoubojstvu, čl. 96. st. 2.	-	-	4
čl. 96. st. 3.	-	-	5
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3.	-	-	6
Otmica, čl. 125. st. 2.	-	-	7
Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2.	-	-	8
Trgovanje ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2.	-	-	9
Međunarodna prostitucija, čl. 178. st. 3.	-	-	10
Silovanje, čl. 188. st. 4.	-	-	11
čl. 188. st. 5.	-	-	12
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, članak 189.	-	-	13
Prisila na spolni odnošaj, članak 190.	-	-	14
Spolni odnošaj zlouporabom položaja, čl. 191. st. 2.	-	-	15
Spolni odnošaj s djetetom, čl. 192. st. 1.	-	-	16
čl. 192. st. 2.	-	-	17
čl. 192. st. 3.	-	-	18
čl. 192. st. 4.	-	-	19
čl. 192. st. 5.	-	-	20
Bludne radnje, čl. 193. st. 2.	-	-	21
Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194.	-	-	22
Podvođenje, čl. 195. st. 1.	1	-	23
čl. 195. st. 4.	-	-	24
čl. 195. st. 5.	-	-	25
čl. 195. st. 6.	-	-	26

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	Sudska opomena	Proglašeni krivima, a oslobođeni kazne	Odgojne mjere	Maloljetnički zatvor	
				svoga	pridrđaj
1	24	-	8	13	8
2	-	-	-	1	-
3	-	-	-	1	1
4	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-
7	-	-	-	1	-
8	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-
11	-	-	-	2	2
12	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-
16	-	-	1	2	2
17	-	-	-	3	1
18	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-
20	-	-	-	2	2
21	-	-	-	-	-
22	-	-	-	-	-
23	-	-	-	-	-
24	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

(nastavak)

	Ukupno	Visina zatvorske		
		uvjetno	dugotrajni zatvor	
Iskorištavanje djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1.	46	33	-	1
Upoznavanje djece s pornografijom, čl. 197. st. 1.	7	4	-	2
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1.	1	1	-	3
čl. 197.a st. 2.	-	-	-	4
Rodoskrvuće, čl. 198. st. 2.	1	-	-	5
čl. 198. st. 3.	2	-	-	6
Povreda dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2.	1 755	1 674	-	7
Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1.	44	41	-	8
čl. 210. st. 2.	7	6	-	9
Promjena obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1.	8	8	-	10
Napuštanje djeteta, čl. 212.	10	10	-	11
Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. st. 1.	1 220	1 093	-	12
čl. 213. st. 2.	941	821	-	13
čl. 213. st. 3.	237	209	-	14
Izvanbračni život s maloljetnom osobom, čl. 214. st. 1.	93	87	-	15
čl. 214. st. 2.	54	52	-	16
čl. 214. st. 3.	1	1	-	17
Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. st. 1.	120	99	-	18
čl. 215. st. 2.	5	5	-	19
Nasilničko ponašanje u obitelji, čl. 215.a	1 807	1 564	-	20

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

kazne							
	15 god	10 – 15 god.	5 – 10 god.	3 – 5 god.	2 – 3 god.	1 – 2 godina	
						svoga	uvjetno
1	-	-	-	-	2	13	11
2	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	1	-	-
6	-	-	-	-	1	-	-
7	-	-	-	-	-	67	63
8	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	2	1
10	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	1	1
12	-	-	-	-	6	215	192
13	-	-	-	-	8	140	115
14	-	-	-	2	1	62	56
15	-	-	-	-	-	2	2
16	-	-	-	-	-	1	1
17	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	1	1
19	-	-	-	-	-	2	2
20	-	-	-	-	5	132	93

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

(nastavak)

	6 – 12 mjeseci		
	svoga	uvjetno	
	Iskorištavanje djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1.	21	
Upoznavanje djece s pornografijom, čl. 197. st. 1.	4	4	2
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1.	1	1	3
čl. 197.a st. 2.	-	-	4
Rodoskrvrnuće, čl. 198. st. 2.	-	-	5
čl. 198. st. 3.	1	-	6
Povreda dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2.	696	658	7
Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1.	16	16	8
čl. 210. st. 2.	3	3	9
Promjena obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1.	5	5	10
Napuštanje djeteta, čl. 212.	5	5	11
Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. st. 1.	600	553	12
čl. 213. st. 2.	498	445	13
čl. 213. st. 3.	126	107	14
Izvanbračni život s maloljetnom osobom, čl. 214. st. 1.	19	19	15
čl. 214. st. 2.	4	4	16
čl. 214. st. 3.	-	-	17
Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. st. 1.	14	12	18
čl. 215. st. 2.	1	1	19
Nasilničko ponašanje u obitelji, čl. 215.a	600	529	20

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	3 – 6 mjeseci		2 – 3 mjeseca		1 – 2 mjeseca		30 dana	
	svoga	uvjetno	svoga	uvjetno	svoga	uvjetno	svoga	uvjetno
	1	7	5	-	-	1	-	-
2	1	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-
7	873	849	88	84	19	16	4	4
8	25	22	1	1	1	1	1	1
9	2	2	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	3	3
11	4	4	-	-	-	-	-	-
12	330	297	48	46	3	2	3	3
13	248	221	39	38	2	2	1	-
14	41	41	5	5	-	-	-	-
15	63	63	2	2	-	-	2	1
16	44	44	3	3	-	-	-	-
17	1	1	-	-	-	-	-	-
18	35	32	32	32	17	17	5	5
19	2	2	-	-	-	-	-	-
20	742	675	271	251	10	8	8	8

Tablica 3.

Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema izrečenim sankcijama od 2001. do 2006.

(nastavak)

	Novčana kazna		
	svoga	uvjetno	
Iskorištavanje djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1.	1	-	1
Upoznavanje djece s pornografijom, čl. 197. st. 1.	2	-	2
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1.	-	-	3
čl. 197.a st. 2.	-	-	4
Rodoskrvnuće, čl. 198. st. 2.	-	-	5
čl. 198. st. 3.	-	-	6
Povreda dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2.	7	-	7
Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1.	-	-	8
čl. 210. st. 2.	-	-	9
Promjena obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1.	-	-	10
Napuštanje djeteta, čl. 212.	-	-	11
Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. st. 1.	15	-	12
čl. 213. st. 2.	3	1	13
čl. 213. st. 3.	-	-	14
Izvanbračni život s maloljetnom osobom, čl. 214. st. 1.	-	-	15
čl. 214. st. 2.	-	-	16
čl. 214. st. 3.	-	-	17
Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. st. 1.	6	1	18
čl. 215. st. 2.	-	-	19
Nasilničko ponašanje u obitelji, čl. 215.a	28	2	20

	Sudska opomena	Proglašeni krivima, a oslobođeni kazne	Odgojne mjere	Maloljetnički zatvor	
				svoga	pridrđaj
1	-	-	1	-	-
2	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-
7	1	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-
13	2	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-
15	3	-	2	-	-
16	2	-	-	-	-
17	-	-	-	-	-
18	10	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-
20	6	-	4	1	-

Tablica 4.

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika prema ukupnom broju odluka tijela kaznenog postupka

	Prijave – odluke državnih odvjetništava			Optuženi			Osuđeni		
	Republika Hrvatska	kaznena djela na štetu djece i maloljetnika		Republika Hrvatska	kaznena djela na štetu djece i maloljetnika		Republika Hrvatska	kaznena djela na štetu djece i maloljetnika	
		svega	%		svega	%		svega	%
Ukupno	411 653	13 874	3,4	182 567	8 932	4,9	128 285	6 896	5,4
2001.	52 756	1 356	2,6	26 145	687	2,6	16 508	481	2,9
2002.	61 889	1 646	2,7	27 887	968	3,5	19 040	670	3,5
2003.	69 329	1 958	2,8	31 603	1 388	4,4	22 939	1 077	4,7
2004.	75 403	2 603	3,5	32 557	1 731	5,3	23 851	1 384	5,8
2005.	76 409	2 893	3,8	30 322	1 925	6,3	21 731	1 517	7,0
2006.	75 867	3 418	4,5	34 053	2 233	6,6	24 216	1 767	7,3

U odnosu na ukupan broj donesenih odluka državnih odvjetništava, u promatranome šestogodišnjem razdoblju donesene su 411 653 odluke od kojih se 13 874 odnosi na kaznena djela na štetu djece i maloljetnika (3,4%).

U odnosu na ukupan broj optuženih osoba, u promatranome šestogodišnjem razdoblju sudovi su donijeli pravomoćne odluke za 182 567 počinitelja od kojih su njih 8 932 počinitelji kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika (4,9%).

U odnosu na ukupan broj osuđenih osoba, u promatranom šestogodišnjem razdoblju sudovi su donijeli osuđujuće presude za 128 285 počinitelja, a 6 896 osuđujućih presuda je doneseno za počinitelje kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika (5,4%).

Analizirajući kretanje broja prijavljenih, optuženih te osuđenih osoba po pojedinim godinama promatranog razdoblja može se zaključiti da je riječ o uzlaznom trendu. Tome ponajprije doprinosi povećan broj javnih oblika nasilničkog ponašanja u obitelji te zapaštanja ili zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe.⁶⁾

6) O tome više u publikaciji „Nasilje u obitelji, 2001.-2006.“, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2008.

Tablica 5.

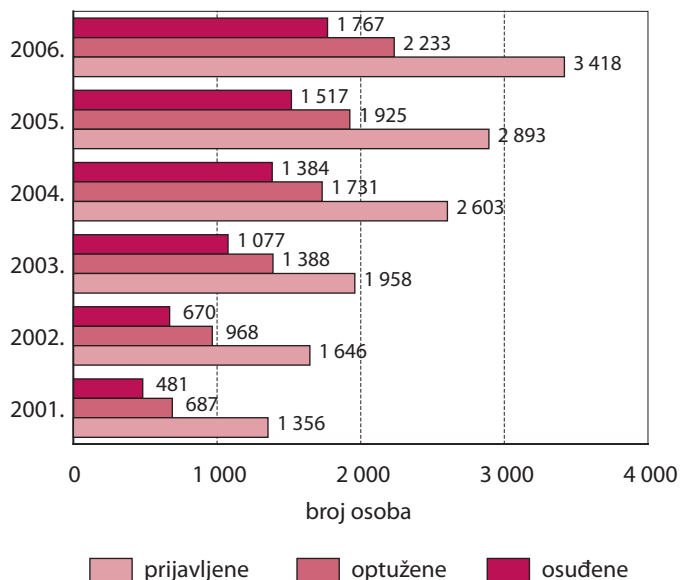
Osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika i udio izrečenih sankcija

	Ukupno osuđeni		Bezuvjetno				Uvjetno				Sudska opomena		Odgojne mjere		Maloljetnički zatvor	
			zatvor		novčana		zatvor		novčana							
	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%
Ukupno	6 896	100,0	848	12,3	59	0,9	5 941	86,1	4	0,1	24	0,3	8	0,1	13	0,2
2001.	481	100,0	73	15,0	5	1,0	400	83,3	-	0,0	2	0,4	-	0,0	1	0,2
2002.	670	100,0	86	12,3	7	1,0	565	84,9	1	0,1	8	1,2	2	0,3	1	0,1
2003.	1 077	100,0	98	8,9	9	0,8	964	89,7	1	0,1	3	0,3	1	0,1	1	0,1
2004.	1 384	100,0	133	9,5	8	0,6	1 234	89,3	1	0,1	5	0,4	2	0,1	1	0,1
2005.	1 517	100,0	211	13,7	17	1,1	1 276	84,3	1	0,1	6	0,4	2	0,1	4	0,3
2006.	1 767	100,0	247	13,5	13	0,7	1 502	85,4	-	0,0	-	0,0	1	0,1	5	0,3

Analizirajući broj osuđenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika u promatranome šestogodišnjem razdoblju te vrste i udio izrečenih sankcija, statistički podaci govore o tome da se znatno češće izriču uvjetne kazne zatvora (86,1%), potom bezuvjetne kazne zatvora (12,3%). Ostalih sankcija je 1,6% (bezuvtne novčane kazne, sudske opomene, odgojne mjere te maloljetnički zatvor). U zadnje tri godine promatranog razdoblja u odnosu na prve tri godine promatranog razdoblja, znatno je veći broj izrečenih bezuvjetnih kazni zatvora. Međutim, u zadnje tri godine promatranog razdoblja broj osuđenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika znatno je veći u odnosu na prijašnje godine promatranog razdoblja. Stoga, analitički promišljajući, frekvenciju bezuvjetne kazne zatvora treba promatrati u odnosu na ukupan broj osuđenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika za svaku pojedinu godinu promatranog razdoblja. Tako, primjerice, 2001. godine udio bezuvjetne kazne zatvora je najveći (15,0%) iako je te godine broj osuđenih osoba bio najmanji u odnosu na druge godine promatranog razdoblja.

Grafikon 1.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika od 2001. do 2006.

U grafikonu 1. prikazan je broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika od 2001. do 2006.

U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika državna odvjetništva su donijela odluku za 13 874 počinitelja, optužene su 8 932 (64,4%) osobe od kojih su 6 896 (77,2%) proglašene krivima.

U odnosu na 2006. godinu, prijavljeno je 3 418 počinitelja, od kojih je 2 233 (65,3%) optuženo, a od ukupnog broja optuženih osuđeno je 1 767 (79,2%) osoba.

U odnosu na 2005. godinu, prijavljeno je 2 893 počinitelja, od kojih je 1 925 (66,5%) optuženo, a od ukupnog broja optuženih osuđeno je 1 517 (78,8%) osoba.

U odnosu na 2004. godinu, državna odvjetništva su donijela odluku za 2 603 počinitelja, optuženo je njih 1 731 (66,5%), a osuđeno je 1 384 (80,0%) počinitelja.

U odnosu na 2003. godinu, državna odvjetništva su donijela odluku za 1 958 počinitelja, optuženo je njih 1 388 (70,9%), a osuđeno je 1 077 (77,6%) osoba.

U odnosu na 2002. godinu, državna odvjetništva su donijela odluku za 1 646 počinitelja, optuženo je njih 968 (59,0%), a osuđeno 670 (69,1%) počinitelja.

U odnosu na 2001. godinu, broj odluka državnih odvjetništava je 1 356, optuženo je 687 (50,7%), a osuđen je 481 (70,0%) počinitelj.

Analizirajući kretanje relativnih frekvencija iz godine u godinu promatranog razdoblja u odnosu na broj odluka o optuženju te broj osuđujućih presuda, zamjetan je relativno znatno veći broj odluka o optuženju te broj osuđujućih presuda.

Tako je broj odluka državnih odvjetništava za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika u 2006. godini u odnosu na 2004. veći za 31,3%, a u odnosu na početak promatranog razdoblja veći za 1,5 puta.

U odnosu na broj optuženih osoba po godinama promatranog razdoblja, u 2006. godini u odnosu na 2004. broj optuženih osoba veći je za 29,0%, a u odnosu na početak promatranog razdoblja veći je za 2 puta.

U odnosu na broj osuđenih osoba po godinama promatranog razdoblja u 2006. godini u odnosu na 2004. broj osuđenih osoba veći je za 27,6%, a u odnosu na početak promatranog razdoblja veći je za 2,5 puta.

2. Glava X - Kaznena djela protiv života i tijela počinjena na štetu djece i maloljetnika

2.1. Teško ubojstvo (članak 91. KZ-a)

Radi se o posebnom, tzv. kvalificiranom obliku počinjenja kaznenog djela ubojstva kada je žrtva tog djela dijete⁷⁾ ili maloljetnik⁸⁾. Za ovo kazneno djelo propisana je kazna zatvora najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora⁹⁾.

Ovo kazneno djelo može biti počinjeno samo s namjerom (izravnom ili neizravnom). Ovo u sebi podrazumijeva svijest počinitelja kaznenog djela da lišava života dijete ili maloljetnu osobu. Sama objektivna okolnost životne dobi žrtve, bez da je ta dob kod počinitelja bila obuhvaćena njegovom sviješću ne može postupanje počinitelja označiti kvalificiranim u smislu ubojstva djeteta ili maloljetne osobe.

Sam način počinjenja kaznenog djela teškog ubojstva, ubojstvom djeteta ili maloljetne osobe može biti izvršen činjenjem, ali jednako tako i nečinjenjem (tzv. komisivno-omisivni delikt). Ako je kazneno djelo ubojstva na štetu djeteta ili maloljetnika (teško ubojstvo) počinjeno nečinjenjem, ovaj oblik počinjenja kaznenog djela predstavlja zakonsku osnovu za ublažavanje kazne.

Uz svu dogmatsku problematičnost, sudovi za mladež koji su određeni kao posebni da brinu o posebnim interesima djece i maloljetnika u kaznenom postupku, nadležni su za postupanje u odnosu na ovo kazneno djelo neovisno o tome je li kazneno djelo ostalo u pokušaju ili je kazneno djelo dovršeno, kada žrtve - djeteta ili maloljetnika više nema. Unatoč dogmatskim dvojabama ovo rješenje nalazimo opravdanim s obzirom na moguće različite specifičnosti koje su mogle dovesti do počinjenja ovoga kaznenog djela, a koje su vezane upravo uz posebnosti životne dobi žrtve.

7) Osoba koja nije navršila četrnaest godina

8) Osoba koja nije navršila 18. godina

9) Izmjena kaznenih okvira za ovo kazneno djelo učinjena je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona koje su stupile na snagu 1. listopada 2006. godine. Do tada kao kaznenopravni okvir za ovo kazneno djelo bila je propisana kazna zatvora od najmanje osam godina ili kazna dugotrajnog zatvora.

Grafikon 2.

Prijavljene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

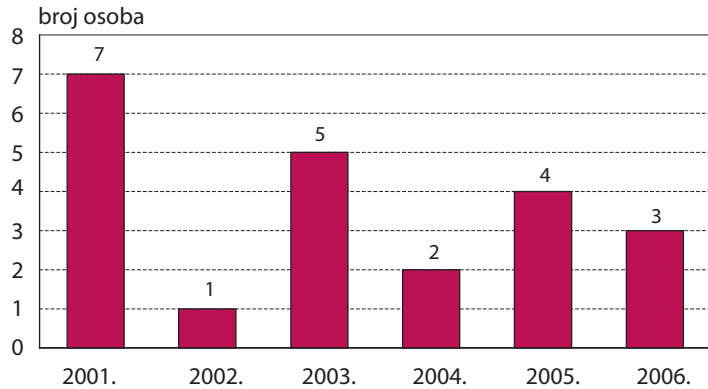

U grafikonu 2. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč. 1. KZ-a. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo prijavljeno je 47 počinitelja. Državna odvjetništva su donijela 12 odluka u 2001. godini, 11 odluka u 2002., 7 odluka u 2003., 3 odluke u 2004., 7 odluka u 2005. te 7 odluka u 2006. godini.

U odnosu na ukupan broj odluka za ovo teško kazneno djelo (tablica 1.), njih 39 odnosi se na poznate počinitelje, a 8 odluka se odnosi na nepoznate počinitelje. Kaznena prijava je odbačena za 4 počinitelja, 4 istrage su obustavljene te je podnesena 31 optužnica.

Grafikon 3.

Optužene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

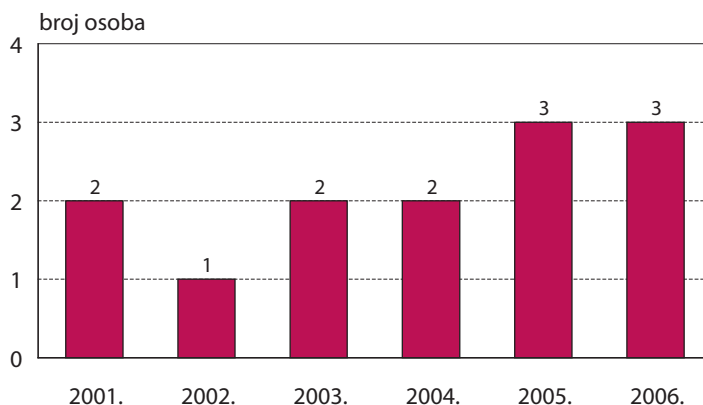

U grafikonu 3. prikazan je broj optuženih osoba za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč. 1. KZ-a. Od 2001. do 2006. za ovo kazneno djelo optužene su 22 osobe. U 2001. godini optuženo je 7 osoba, u 2002. jedna osoba, u 2003. i 2004. po dvije osobe dok su 2005. i 2006. optužene po 3 osobe.

U odnosu na ukupan broj optuženih osoba prema vrsti odluke za ovo kazneno djelo njih 13 je proglašeno krivima, za dva počinitelja je obustavljen kazneni postupak, za jednog počinitelja donesena je oslobađajuća presuda dok je za 6 počinitelja utvrđena nebrojivost te su prisilno smješteni u psihijatrijsku ustanovu.

Grafikon 4.

Osuđene osobe za kazneno djelo teškog ubojstva, čl. 91. toč. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 4. prikazuje broj osuđenih osoba za točku 1. kaznenog djela teškog ubojstva (čl. 91. toč. 1. KZ-a) od 2001. do 2006. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, osuđeno je 13 osoba. U 2001. godini osuđene su dvije osobe, u 2002. jedna osoba, u 2003. i 2004. po dvije osobe dok su u 2005. i 2006. osuđene po 3 osobe.

U odnosu na broj i vrste izrečenih sankcija (tablica 3.), za točku 1. kaznenog djela teškog ubojstva, počiniteljima su izrečena 3 dugotrajna zatvora, dvije kazne zatvora od 10 do 15 godina, 5 kazni zatvora od 5 do 10 godina, jedna kazna zatvora od 3 do 5 godina, jedna kazna zatvora od 1 do 2 godine te jedan maloljetnički zatvor.

2.2. Čedomorstvo (članak 93.KZ-a)

Radi se o tzv. privilegiranom obliku počinjenja kaznenog djela ubojstva kad je žrtva tek rođeno dijete. Počinitelj ovoga kaznenog djela može biti samo majka djeteta koje je usmrćeno tijekom poroda ili neposredno nakon njega. Za ovo kazneno djelo propisana je kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina zatvora.

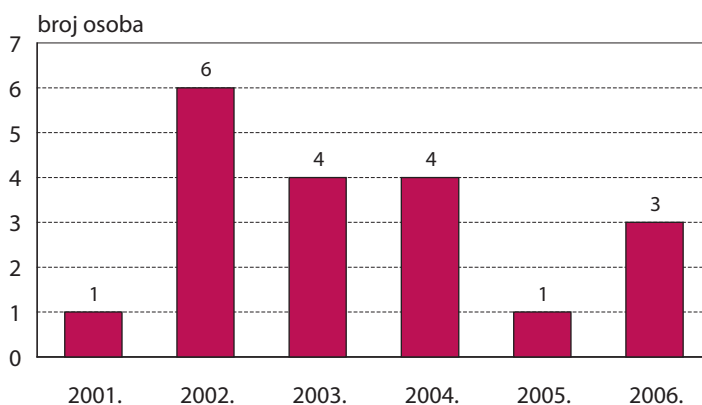
Ovo kazneno djelo u pravilu biva počinjeno činjenjem, ali moguće ga je zamisliti i kao kazneno djelo počinjeno nečinjenjem tj. ne poduzimanjem potrebnih radnji „izravno nakon poroda“ koje su dovele do smrti tek rođenog djeteta.

Osobe koje bi s majkom sudjelovale u lišenju života djeteta koje je tek rođeno ne mogu odgovarati za ovaj privilegirani oblik ubojstva¹⁰⁾.

S obzirom na specifičnost odnosa počinitelja i žrtve (tek rođeno dijete), a sve u vezi s potencijalnim prijaviteljem kaznenog djela, teško je zamisliti procesuiranje majke za počinjenje ovoga kaznenog djela u pokušaju. Stoga su ova kaznena djela, kad sud utvrđuje moguću krivnju majke za počinjenje kaznenog djela čedomorstva, u pravilu dovršena kaznena djela.

Grafikon 5.

Prijavljene osobe za kazneno djelo čedomorstva, čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006.

10) Tzv. vlastoručno kazneno djelo

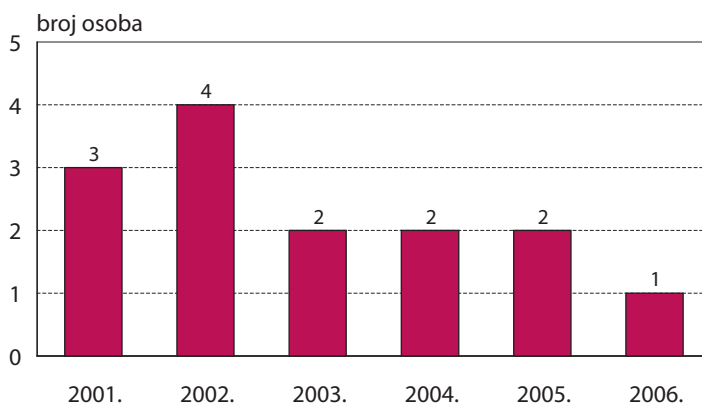
Grafikon 5. pokazuje broj odluka državnih odvjetništava, odnosno broj prijavljenih osoba za kazneno djelo čedomorstva, članak 93. KZ-a. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo prijavljeno je 19 osoba. U 2001. prijavljena je jedna osoba, u 2002. šest osoba, u 2003. i 2004. po četiri osobe, u 2005. jedna osoba te u 2006. tri osobe.

U odnosu na sve odluke državnih odvjetništava za ovo kazneno djelo (tablica 1.), njih 17 se odnosi na poznate počiniteljice, a dvije odluke se odnose na nepoznate počiniteljice.

Od svih donesenih odluka od strane državnih odvjetništava, za 10 počiniteljica podnesena je optužnica, za njih dvije odbačena kaznena prijava, a za pet osoba obustavljena je istraga.

Grafikon 6.

Optužene osobe za kazneno djelo čedomorstva, čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006.

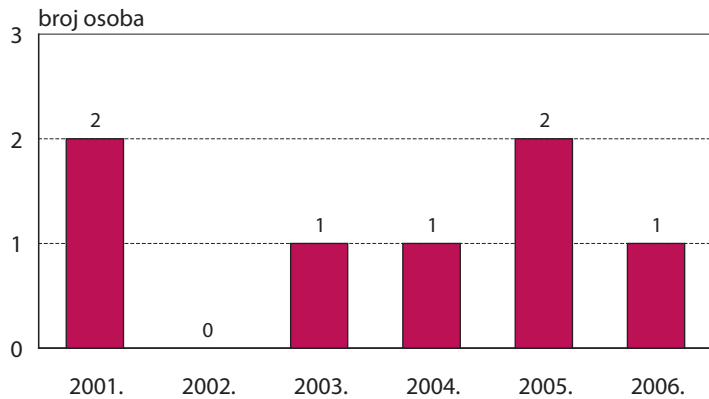

Grafikon 6. pokazuje broj optuženih osoba za kazneno djelo čedomorstva, članak 93. KZ-a od 2001. do 2006. U šestogodišnjemu promatranom razdoblju, za ovo kazneno djelo optuženo je 14 osoba. U 2001. su optužene tri osobe, u 2002. njih četiri. U 2003., 2004. i 2005. po dvije osobe, a u 2006. jedna osoba.

U odnosu na vrste odluka za optužene osobe (tablica 2.), njih sedam je proglašeno krivima. Kazneni postupak je obustavljen za četiri osobe. Oslobođajuća presuda je donesena za dvije osobe dok je za jednu osobu utvrđena neubrojivost te je donesena odluka o prisilnom smještaju u psihijatrijsku ustanovu.

Grafikon 7.

Osuđene osobe za kazneno djelo čedomorstva, čl. 93. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 7. prikazan je broj osuđenih osoba za kazneno djelo čedomorstva. U promatranom razdoblju od 2001. do 2006., za ovo kazneno djelo osuđeno je sedam osoba. U 2001. osuđene su dvije osobe, u 2002. nijedna, u 2003. i 2004. po jedna osoba, u 2005. dvije osobe, a u 2006. je osuđena jedna osoba.

U odnosu na vrste izrečenih sankcija (tablica 3.), bezuvjetna kazna zatvora izrečena je za četiri počiniteljice, od kojih je jedna kazna zatvora od 2 do 3 godine, dvije kazne zatvora od 6 do 12 mjeseci te jedna kazna maloljetničkog zatvora. Za tri počiniteljice izrečena je uvjetna kazna zatvora (dvije uvjetne kazne zatvora od 1 do 2 godine te jedna uvjetna kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci).

2.3. Sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96. KZ-a)

Osnovni oblik počinjenja ovoga kaznenog djela je navođenje drugog na samoubojstvo ili pomaganje samoubojici, kada je samoubojstvo i počinjeno. Za osnovni oblik počinjenja kaznenog djela propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Dva su oblika kvalificiranog počinjenja ovoga kaznenog djela s više zapriječenim kaznama, pri čemu zakonodavac različito graduirao težinu kaznenog djela ovisno o tome je li ono počinjeno prema maloljetnoj osobi ili djetetu. Pritom ponovno valja istaći da počinitelj kaznenog djela da bi odgovarao za kvalificirani oblik njegova počinjenja mora biti svjestan životne dobi žrtve.

Ako je kazneno djelo počinjeno prema maloljetnoj žrtvi¹¹⁾ navođenjem ili pomaganjem u samoubojstvu, dovoljno je da samoubojstvo bude pokušano. Za ovakvo postupanje počinitelj može biti kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Stavak tri ovog članka predstavlja daljnji, teži stupanj počinjenja ovoga kaznenog djela. To je situacija kad je kao žrtva¹²⁾ ovoga kaznenog djela dijete koje je navedeno na samoubojstvo ili mu je u tome počinitelj pomogao. I za ovaj oblik počinjenja kaznenog djela dostatno je za kaznenu odgovornost počinitelja da je samoubojstvo samo pokušano.

Kako se radi o postupanju žrtve radi počinjenja samoubojstva, neovisno o tome je li dovršeno ili samo pokušano, čiji konačni rezultat bi predstavljao smrt takve žrtve, a žrtva je osoba čija je intelektualna i voljna komponenta nedovoljna, zakonodavac postupanje osobe koja takvu žrtvu navodi na samoubojstvo ili mu pomaže u samoubojstvu izjednačava s počiniteljem kaznenog djela ubojstva kako je ono propisano u čl. 90. Kaznenog zakona. Stoga je i kazna za ovakvo postupanje propisana u opisu kaznenog djela ubojstva – od najmanje pet godina.

11) Žrtva ovoga kvalificiranog oblika kaznenog djela može biti i osoba čija je sposobnost shvaćanja svojih postupaka i upravljanja njima značajno smanjena.

12) Žrtva u ovom obliku počinjenja kaznenog djela sudjelovanja u samoubojstvu, osim djeteta je i svaki onaj koji ne može shvatiti značaj svojih postupaka ili upravljati njima.

Stavak 4. ovog članka propisuje poseban kazneni okvir s obzirom na oblik krivnje kojim je kazneno djelo počinjeno (nehajni oblik), specifičan način počinjenja ovoga kaznenog djela i specifično svojstvo počinitelja. Ono se odnosi samo na počinitelje¹³⁾ kaznenog djela koji su prema osobi samoubojice u odnosu kakve nadređenosti ili je žrtva u nekom obliku zavisnosti od počinitelja kaznenog djela. Njihova odgovornost postoji i za nehajno navođenje na samoubojstvo, ako bi to bilo rezultat njihovog okrutnog ili nečovječnog postupanja prema žrtvi – samoubojici. Za ovaj oblik počinjenja kaznenog djela navođenja na samoubojstvo zakon propisuje kaznu¹⁴⁾ zatvora od tri mjeseca do tri godine.

U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo optužene su dvije osobe za koje je donesena oslobađajuća presuda.

3. Glava XI – Kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina počinjena na štetu djece i maloljetnika

3.1. Protupravno oduzimanje slobode (članak 124. KZ-a)

Radi se o kaznenom djelu kojim se sankcionira nasilno oduzimanje slobode neovisno o tome koliko je vremena sloboda bila oduzeta ili kretanje ograničeno. Zakon izrijekom propisuje kažnjavanje i za pokušaj ovoga kaznenog djela.

Kvalificirani oblik počinjenja ovog kaznenog djela s obzirom na žrtvu dijete ili maloljetnika, kao jedan od alternativnih oblika¹⁵⁾ propisan je u stavku tri ovog članka. Za ovaj oblik počinjenja kaznenog djela propisana je kazna zatvora u trajanju od tri do deset godina.

13) Vlastoručno kazneno djelo.

14) Izmjena kaznenih okvira za ovo kazneno djelo učinjena je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona koje su stupile na snagu 1. listopada 2006.. Do tada kao kaznenopravni okvir za ovo kazneno djelo bila je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

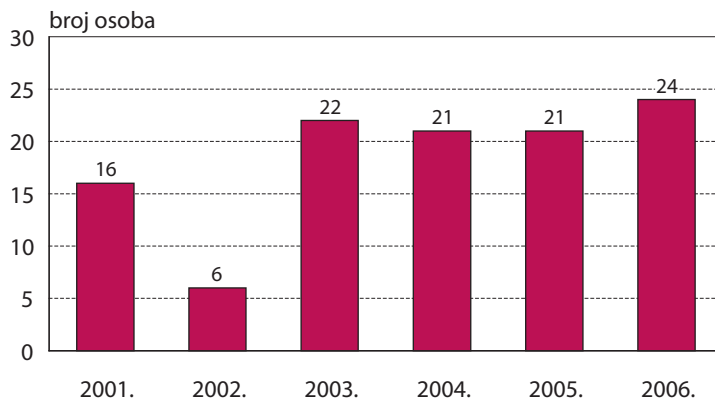
15) Ostali alternativni oblici su: ako je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od petnaest dana, ili je počinjeno na okrutan način, ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice, ili je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Počinitelj ovoga kaznenog djela prema djetetu ili maloljetnoj osobi može biti svatko, pa tako i roditelj odnosno osoba kojoj je dijete ili maloljetnik povjeren na odgoj i čuvanje.

U odnosu na te počinitelje može se pojaviti potreba ocjene njihovih ovlasti u okvirima roditeljskih metoda odnosno metoda odgoja kao razloga isključenja protupravnosti (npr. zabrana odlaska djeteta na skupove koje roditelj ocjenjuje rizičnim i sl.)

Grafikon 8.

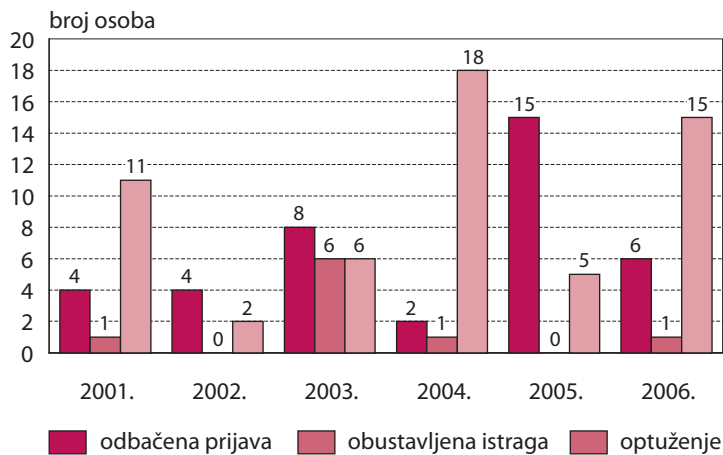
Prijavljene osobe za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 8. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode (članak 124. st. 3.). U 2001. godini, državna odvjetništva su donijela 16 odluka, u 2002. doneseno je 6 odluka, u 2003. su donesene 22 odluke, u 2004. i 2005. po 21 odluka dok su u 2006. donesene 24 odluke.

Grafikon 9.

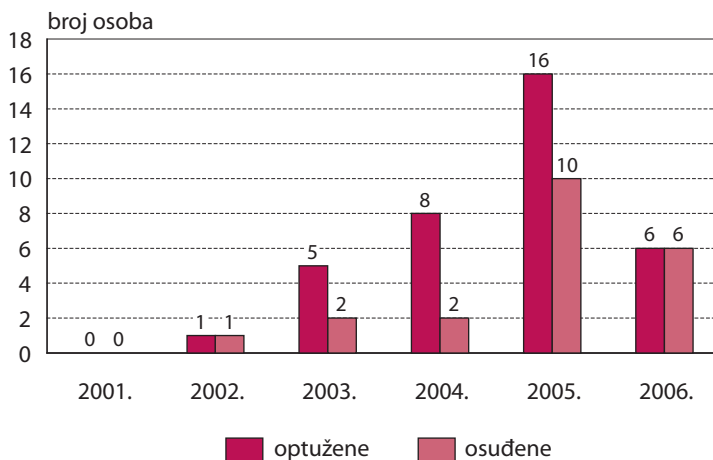
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

U odnosu na broj i vrste donesenih odluka od strane državnih odvjetništava (grafikon 9. i tablica 1.) za stavak 3. ovoga kaznenog djela doneseno je 105 odluka (5 počinitelja nije otkriveno – nepoznati počinitelji). Od ukupnog broja poznatih počinitelja, za njih 57 donesena je odluka o optuženju, kaznena prijava je odbačena za 39 počinitelja dok je istraga obustavljena za 9 počinitelja.

Grafikon 10.

Optužene i osuđene osobe za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

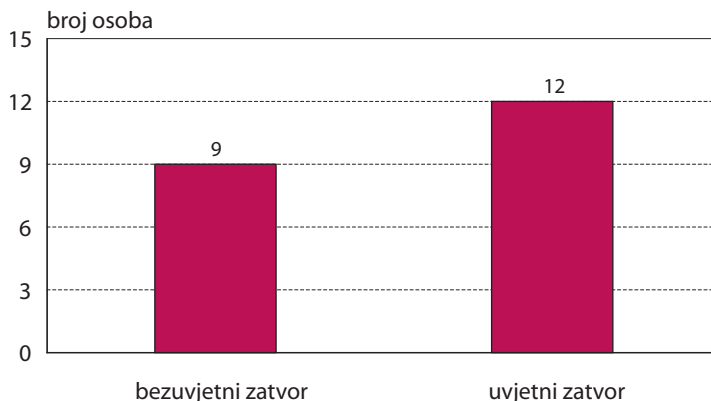

U grafikonu 10. prikazan je broj optuženih i osuđenih osoba za stavak 3. kaznenog djela protupravnog oduzimanja slobode. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, optuženo je 36 osoba od kojih je njih 21 proglašena krivom.

U odnosu na vrste odluka povodom optuženja (tablica 2.), kazneni postupak je obustavljen za jednu osobu, doneseno je 5 oslobađajućih presuda, 9 odbijajućih presuda te 21 osuđujuća presuda.

Grafikon 11.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, čl. 124. st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 11. prikazan je broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za stavak 3. kaznenog djela protupravnog oduzimanja slobode. Kao što pokazuju podaci u tablici 3. i grafikonu 11., njih 9 je bezuvjetnih dok je 12 uvjetnih kazni zatvora. Od ukupnog broja bezuvjetnih kazni zatvora, izrečena je jedna kazna zatvora od 5 do 10 godina, 5 kazni zatvora od 3 do 5 godina, dvije kazne zatvora od 2 do 3 godine i jedna kazna zatvora od 1 do 2 godine. Što se tiče mjera upozorenja tj. uvjetnih kazni zatvora, izrečeno je šest uvjetnih kazni zatvora od 1 do 2 godine, potom 4 uvjetne kazne od 6 do 12 mjeseci te dvije uvjetne kazne od 3 do 6 mjeseci.

3.2. Otmica (članak 125. KZ-a)

Radi se o složenoj kaznenoj djelu koje se može počiniti samo s namjerom i koje u sebi uključuje radnju kaznenog djela oduzimanja slobode, ali koje je poduzeto s određenim ciljem da se žrtvu ili nekoga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi.

Ovo kazneno djelo počinjeno je u kvalificiranom obliku ako je u jednom od modaliteta¹⁶⁾ žrtva – talac dijete ili maloljetna osoba.

16) Ostali alternativni oblici su: ako se radi ostvarenja cilja otmice prijeti da će se taoca usmrtniti, ili da će ga se teško tjelesno ozlijediti, ili ako je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

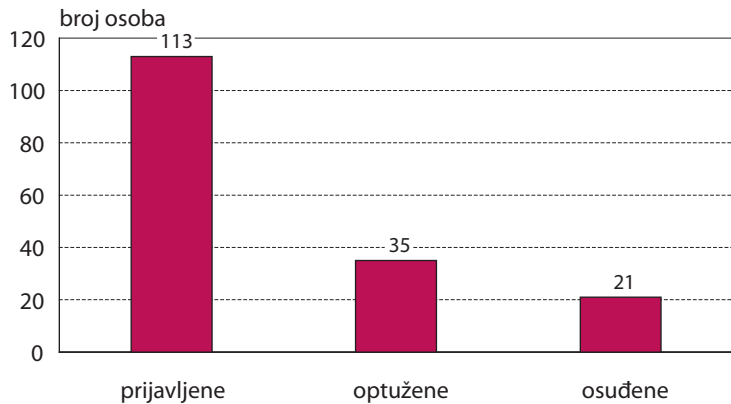
U ovom kao i ostalim oblicima počinjenja ovoga kaznenog djela, počinitelj može biti svatko. U slučaju ovoga kvalifikatornog oblika počinjenja kaznenog djela kazna propisana za počinitelja je od tri do deset godina zatvora¹⁷⁾.

Ako je nastupila smrt taoca, neovisno o tome je li to dijete, maloljetnik ili odrasla osoba, propisana kazna u stavku 3. istog članka je najmanje tri godine.

Zakonodavac je, iako se radi o trajnome kaznenom djelu koje je ostvareno već zasnivanjem vlasti nad trećom osobom s određenim ciljem tj. ostvarenjem protupravnog stanja, u stavku 4. istog članka predvidio kao fakultativnu osnovu za oslobađanje od kazne situaciju kada je počinitelj kaznenog djela taoca pustio prije nego je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je i počinio kazneno djelo otmice.

Grafikon 12.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo otmice, čl. 125. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 12. prikazan je broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za stavak 2. kaznenog djela otmice. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, prijavljeno je 113 osoba, optuženo njih 35, a osuđena je 21 osoba.

17) Izmjena kaznenih okvira za ovo kazneno djelo učinjena je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona koje su stupile na snagu 1. listopada 2006. godine. Do tada kao kaznenopravni okvir za ovo kazneno djelo bila je propisana kazna zatvora od jedne do osam godina zatvora.

Grafikon 13.

Prijavljene osobe za kazneno djelo otmice, čl. 125. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

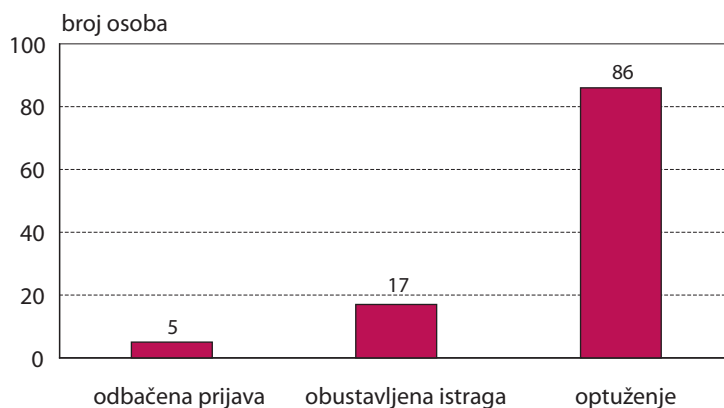

U grafikonu 13. prikazano je kretanje broja prijavljenih osoba po godinama promatranog razdoblja za stavak 2. kaznenog djela otmice. U 2001. je prijavljeno 25 osoba, u 2002. godini 12 osoba, u 2003. 13 osoba, u 2004. 20 osoba, u 2005. 19 osoba te u 2006. 24 osobe.

U promatranom razdoblju, od 113 prijavljenih osoba njih 108 je poznatih dok je pet počinitelja neotkriveno (nepoznato).

Grafikon 14.

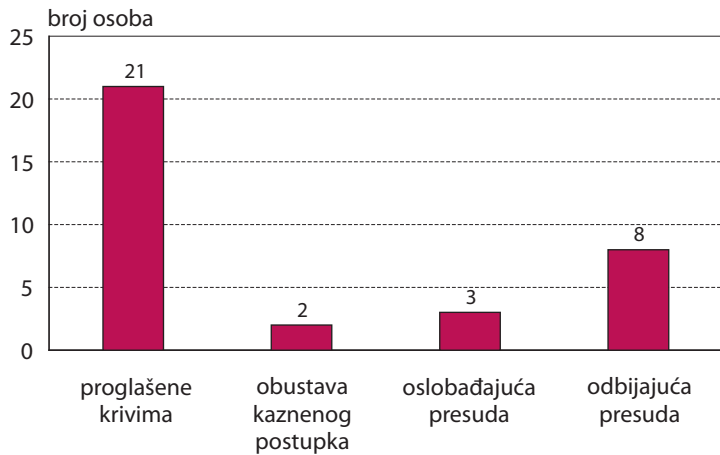
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo otmice, čl. 125. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 14. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za stavak 2. kaznenog djela otmice. Od ukupnog broja prijavljenih osoba, za njih 86 podnesena je optužnica, za 5 počinitelja odbačena je kaznena prijava dok je za njih 17 obustavljena istraga.

Grafikon 15.

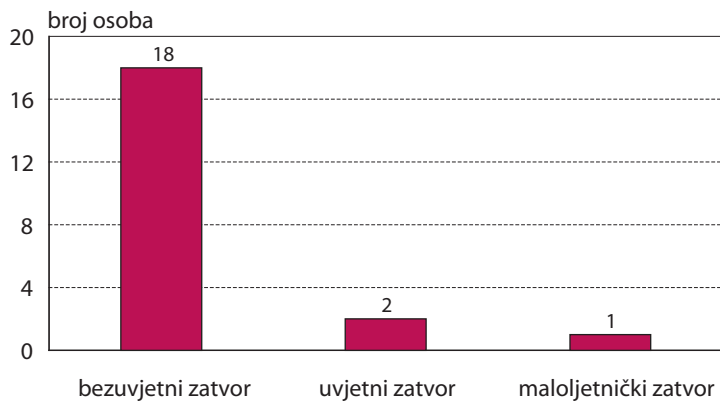
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo otmice, čl. 125. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 15. prikazan je broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo otmice (članak 125. st.2. KZ-a) od 2001. do 2006. Od ukupnog broja optuženih osoba, njih 21 je proglašen krivim, za 2 počinitelja je kazneni postupak obustavljen, donesene su 3 oslobađajuće presude te 8 odbijajućih presuda.

Grafikon 16.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo otmice, čl. 125. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 16. prikazan je broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za stavak 2. kaznenog djela otmice. Od ukupnog broja osuđenih osoba, za njih 18 izrečena je kazna bezuvjetnog zatvora, izrečene su i dvije uvjetne kazne zatvora te jedan maloljetnički zatvor.

Od svih izrečenih bezuvjetnih kazni zatvora, u promatranome šestogodišnjem razdoblju izrečene su tri kazne zatvora od 5 do 10 godina, dvije kazne od 3 do 5 godina, pet kazni od 2 do 3 godine, četiri kazne od 1 do 2 godine, jedna kazna od 6 do 12 mjeseci, dvije kazne od 3 do 6 mjeseci i jedna kazna od 2 do 3 mjeseca.

3.3. Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127. KZ-a)

Ovo kazneno djelo može počinuti samo službena osoba¹⁸⁾. Kazneno djelo može se počinuti samo s namjerom izravnom ili neizravnom. Kazneno djelo moguće je počinuti kroz tri modaliteta: zlostavljanjem, uvredom ili uopće postupanjem na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo. Jedini uvjet za postojanje ovoga kaznenog djela je taj da je opisano postupanje ostvareno u obavljanju službene ili javne ovlasti. Kazna za osnovni oblik ovoga kaznenog djela je od tri mjeseca do tri godine.

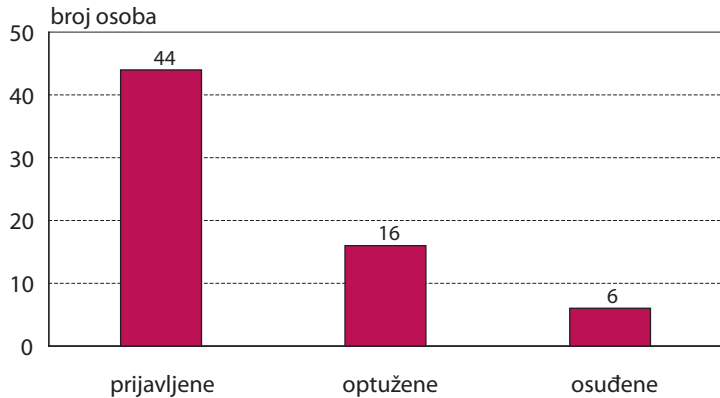
Kako i djeca te maloljetnici mogu doći u priliku komuniciranja sa službenim osobama, a predstavljaju posebno ranjive žrtve, zakonodavac je u stavku 2. ovog članka predvidio kvalifikatorni oblik počinjenja kaznenog djela zlostave u obavljanju službene ili javne ovlasti. Jedini dodatno potreban konstitutivni element za postojanje kaznenog djela iz čl. 127. st. 2. Kaznenog zakona je taj da je žrtva tog djela dijete ili maloljetnik. Ponovno valja istaći da se kazneno djelo može počinuti samo s namjerom (izravnom ili neizravnom) pa je prema tome potrebna i svijest počinitelja ovoga kvalificiranog oblika kaznenog djela da postupa zlostavljanjem, uvredom ili uopće postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo prema djetetu ili maloljetnoj osobi.

Kazna propisana za kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela je od jedne do pet godina zatvora.

18) Kazneno djelo počinjeno od službene osobe koja je određena u čl. 89. st. 3. Kaznenog zakona: „Službena osoba kad je ona označena kao počinitelj kaznenog djela je: izabrani ili imenovani dužnosnik u predstavničkom tijelu, državni dužnosnik i službenik koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i uprave, jedinici lokalne samouprave, tijelima sudbene vlasti, u Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu, Pučkom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske, Pravobraniteljstvu za djecu, Pravobraniteljstvu za ravnopravnost spolova, Uredu predsjednika Republike, tijelu, uredu i stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, nositelj pravosudne dužnosti, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegovi zamjenici, domaći arbitar te javni bilježnik. Kod kaznenih djela koje je Republika Hrvatska dužna kažnjavati po međunarodnom pravu službena osoba je: strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik međunarodne organizacije čiji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik međunarodne parlamentarne skupštine, čiji je Republika Hrvatska član, te sudac ili službenik međunarodnog suda čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvata, strani sudac porotnik i strani arbitar“.

Grafikon 17.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

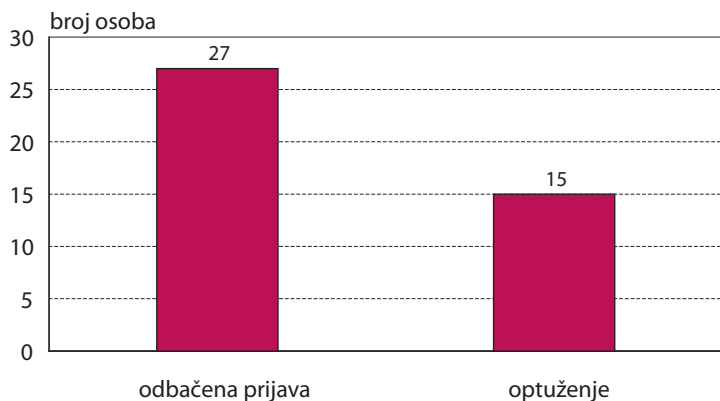

U grafikonu 17. prikazan je broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti (čl. 127. st. 2. KZ-a) od 2001. do 2006.

U promatranom razdoblju prijavljene su 44 osobe, optuženo je njih 16, a osuđeno je 6 osoba.

Grafikon 18.

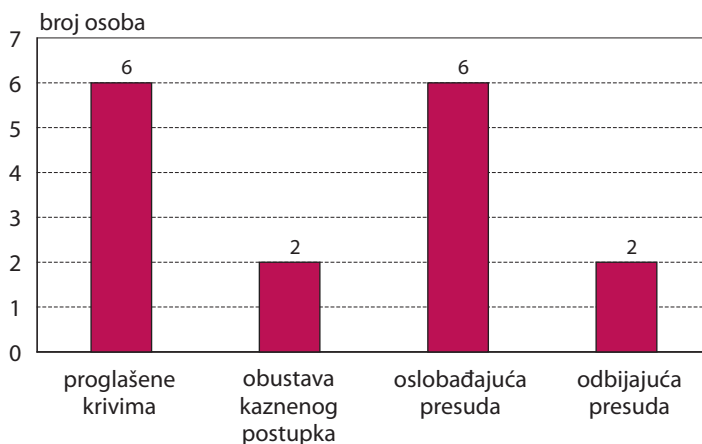
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 18. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti. (stavak 2.) od 2001. do 2006. U odnosu na donesene odluke, znatno veći je broj odbačaja kaznenih prijava (njih 27) dok je doneseno 15 odluka o optuženju.

Grafikon 19.

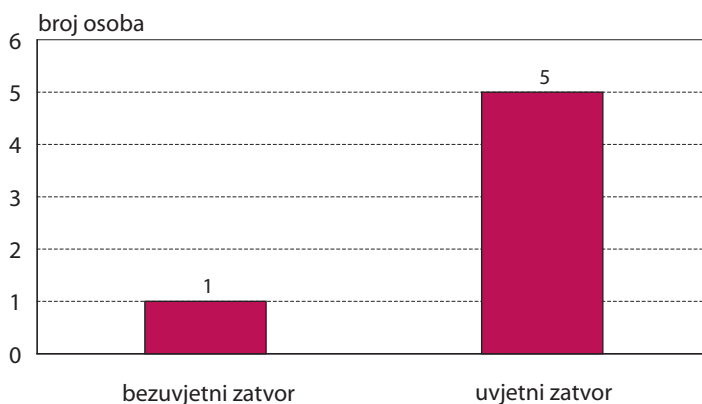
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 19. prikazan je broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti (stavak 2.). U odnosu na broj optuženih osoba u promatranome šestogodišnjem razdoblju, proglašeno je krivima njih 6 dok je kazneni postupak obustavljen za dvije osobe. Za 6 počinitelja donesena je oslobađajuća presuda, a za dva počinitelja odbijajuća presuda.

Grafikon 20.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti, čl. 127. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 20. prikazan je broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti. U odnosu na sve osuđene osobe za stavak 2. ovoga kaznenog djela u promatranome šestogodišnjem razdoblju izrečena je jedna bezuvjetna kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci te 5 mjera upozorenja (uvjetnih kazni zatvora).

4. Glava XIII - Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom počinjena na štetu djece i maloljetnika

4.1. Uspostava ropstva i prijevoz robova¹⁹⁾ /Trgovanje ljudima i ropstvo/ (članak 175.KZ-a)

Radi se o kaznenom djelu u glavi Kaznenog zakona u kojoj su kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Ova referenca odnosi se prvenstveno na pitanje uspostave ropstva i prijevoza robova, što je posebno zaštićeno i propisano kao nedopušteno međunarodnim pravom. Međutim, međunarodni akti, kako generalno tako i u odnosu na uspostavu ropstva posebnu pažnju posvećuju potrebi zaštite djece i maloljetnika kao najranjivijih žrtava ovakvih kaznenih djela.

Djeca i maloljetnici poseban su objekt zaštite propisan u stavku 2. ovog članka. Tom normom nastoji se u međunarodnim razmjerima onemogućiti protivno propisima međunarodnog prava vrbovanje, kupnja, prodaja, predaja, prijevoz, prevođenje, poticanje ili posredovanje u kupnji, prodaji ili predaji, skrivanje ili primanje djeteta ili maloljetne osobe radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa, prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, prostitucije ili nedopuštenog presađivanja dijelova ljudskog tijela. Posebno je sankcionirano kao nedopušteno postupanje osobe koja protivno međunarodnom pravu dijete ili maloljetnu osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu.

Zakonodavac je u granicama kaznenih okvira kako su ona propisana i zakonima drugih država za ovo kazneno djelo predvidio mogućnost kažnjavanja kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Ako bi ovo kazneno djelo bilo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije ili bi bilo počinjeno u odnosu na veći broj osoba – djece ili maloljetnika, ili bi bila prouzročena smrt jedne ili više osoba, kazna za takvo postupanje propisana je najmanje pet godina zatvora ili kazna dugotrajnog zatvora.

19) Naziv ovoga kaznenog djela, a dijelom i sadržaj nedopuštenih aktivnosti koja tvore obilježja kaznenog djela mijenjan je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u 2004. i 2006. godini. Prijašnji naziv Uspostava ropstva i prijevoz robova zamijenjen je nazivom Trgovanje ljudima i ropstvo.

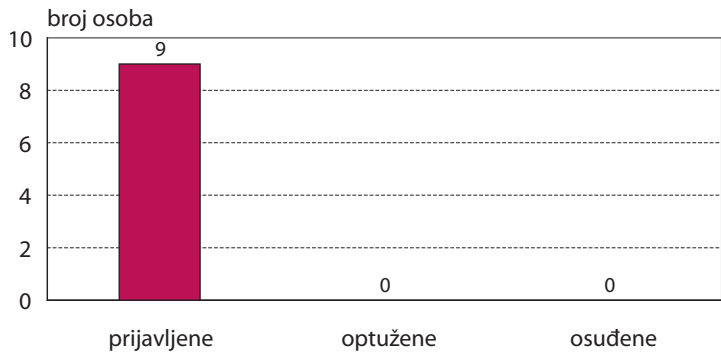
Za postojanje ovoga kaznenog djela potpuno je neodlučno je li osoba – žrtva pristala na prisilni rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili ropstvu sličan odnos ili nedopušteno presađivanje dijelova svoga tijela. Dovoljno je da je opisani aktivitet poduzet kršenjem pravila međunarodnog prava.

Novost izmjena Zakona²⁰⁾ od 1. studenoga 2006. odnosi se na uvođenje novog stavka-četvrtog stavka ovog članka koji sankcionira kao nedopušteno iskorištavanje položaja žrtve ovoga kaznenog djela ili omogućavanje drugom da iskoristi takav ranjiv položaj žrtve, ali sve pod uvjetom da počinitelj zna za specifičan položaj žrtve. Za takvog počinitelja zakonodavac je predvidio kaznu zatvora od tri mjeseca do tri godine.

20) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. uveden je novi stavak 4. u ovom članku, a bivši stavak 4. je postao stavak 5.

Grafikon 21.

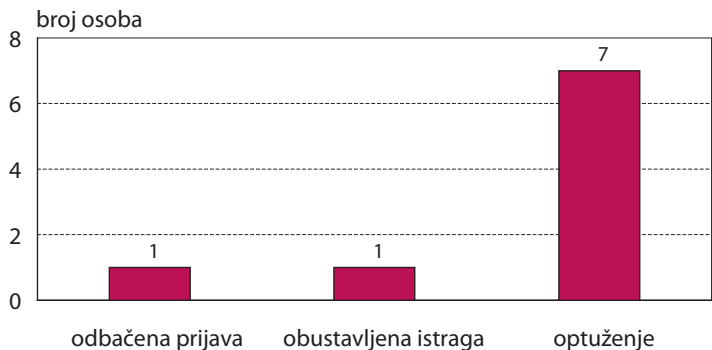
Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 21. prikazan je broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo (stavak 2.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljeno je 9 osoba. Sudski postupci su još u tijeku pa nema broja optuženih ni osuđenih osoba.

Grafikon 22.

Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo, čl. 175. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 22. pokazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo trgovanje ljudima i ropstvo (stavak 2.). Kaznena prijava je odbačena za jednu osobu. Istraga je obustavljena za jednu osobu, a doneseno je 7 odluka o optuženju, od toga 5 odluka o optuženju u 2006. godini.

4.2. Međunarodna prostitucija (članak 178. KZ-a)

Ovim kaznenim djelom propisuje se nedopušteno postupanje osoba koje su u specifičnim odnosima s osobom koja se prostituira i to samo u slučaju kada država u kojoj bi se ta osoba prostituirala nije država njenog prebivališta²¹⁾. Za postojanje ovoga kaznenog djela irelevantan je spol žrtve.

U stavku 1. s propisanom kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina sankcionirano je namamljivanje, vrbovanje ili poticanje na pružanje seksualnih usluga radi zarade u državi izvan one u kojoj namamljena, vrbovana ili poticana osoba ima prebivalište ili čiji je državljanin.

Stavak 2. teži je oblik ovoga kaznenog djela i sankcionira kaznom od šest mjeseci do pet godina teži oblik kaznenog djela uporabom sile, prijetnje ili obmane kao načinom da se neku osobu prisili ili navede da se uputi u državu u kojoj nema prebivalište ili nije njezin državljanin, a sve radi pružanja seksualnih usluga uz naplatu.

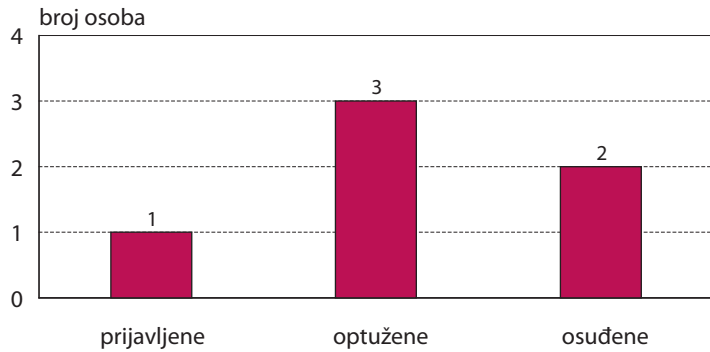
Kazneni zakon u ovom članku posebno štiti djecu i maloljetne osobe kao žrtve ovoga kaznenog djela, neovisno radi li se o kaznenom djelu iz stavka 1. ili stavka 2. ovog članka. U članku 3. za počinitelja ovoga kaznenog djela, kada je žrtva dijete ili maloljetnik, zakonodavac je propisao kaznu zatvora od jedne do deset godina.

Za postojanje ovoga kaznenog djela nije presudno je li se žrtva ovoga kaznenog djela ranije već bavila prostitucijom ili nije.

21) Važno je uočiti da će ovo kazneno djelo postojati i ako se nedopuštene radnje odnose na prostituiranje neke osobe u državi njenog boravišta, ali koja nije i država njenog prebivališta.

Grafikon 23.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo međunarodne prostitucije, čl. 178. st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 23. prikazan je broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo međunarodne prostitucije (stavak 3.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljena je jedna osoba, optužene tri (optuženja iz prijašnjih godina, odnosno prije promatranog razdoblja), a osuđene su dvije osobe, kojima su izrečene bezuvjetne zatvorske kazne od 1 do 2 godine.

5. Glava XIV – Kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa počinjena na štetu djece i maloljetnika

5.1. Silovanje (članak 188. KZ-a)

Kazneno djelo silovanja osnovno je kazneno djelo u glavi Kaznenog zakona u kojoj su navedena kaznena djela kojima se štiti spolna sloboda i spolno čudoređe. Za postojanje ovog kaznenog djela irelevantan je spol žrtve, a kazneno djelo će biti ostvareno i radnjom izjednačenom s obljubom. U dosadašnjoj sudskoj praksi iskristalizirao se stav da za „radnju izjednačenu s obljubom“ nije odlučno da na strani počinitelja ili žrtve bude uključen spolni organ u užem smislu te riječi. Naime, ovakva kompozicija ovoga kaznenog djela rezultat je novijih poimanja u sferi kaznenopravne zaštite za tzv. seksualne delikte, pri čemu nije presudno htijenje počinitelja da zadovolji svoj spolni nagon, već će kazneno djelo biti ostvareno i nasilnim zadiranjem u sferu spolnosti žrtve suprotno njenoj volji²²⁾.

22) Refleksija ovakvog poimanja kaznenog djela silovanja je uvrštavanje u kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske i ovog oblika zlostave kao jednog od mogućih za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog pučanstva, pri čemu zadovoljavanje spolne pohote počinitelja uopće nije od značaja, već isključivo poniženje žrtve.

Zakonski okvir kažnjavanja za osnovni oblik počinjenja ovoga kaznenog djela je kazna zatvora od tri²³⁾ do deset godina.

Ako je ovo kazneno djelo počinjeno prema maloljetniku, neovisno o tome radi li se o djetetu ili samo maloljetnoj osobi, ono predstavlja kvalifikatorni stupanj počinjenja ovoga kaznenog djela i propisano je u stavku 4. ovog članka, a kazneni okvir je propisan određivanjem minimuma od tri godine zatvora, što znači da se kazna za počinitelja može kretati do petnaest godina zatvora. Isti kazneni okvir propisan je i u stavcima 2. i 3. ovog članka i za druge modalitete²⁴⁾ počinjenja ovoga kaznenog djela. Upravo ovako visoko zapriječena kazna za počinjenje kaznenog djela silovanja na štetu maloljetne osobe, koja okolnost je izdvojena u poseban stavak, ukazuje na volju zakonodavca da posebno istakne težinu ovakvih kaznenih djela kada su počinjena na štetu možda najslabijih žrtava – maloljetnika.

Ako bi međutim silovanje bilo izvršeno pod okolnostima kako su one navedene kao kvalifikatorni oblici u stavku 2. i 3. ovog članka²³⁾, a žrtva je maloljetna osoba (dvostruko kvalifikatorno obilježje), kako je to propisano čl. 188. st. 5. Kaznenog zakona, tada zakonodavac kao minimalnu kaznu propisuje kaznu zatvora od pet godina, dok maksimum kazne od petnaest godina ostaje neizmijenjen.

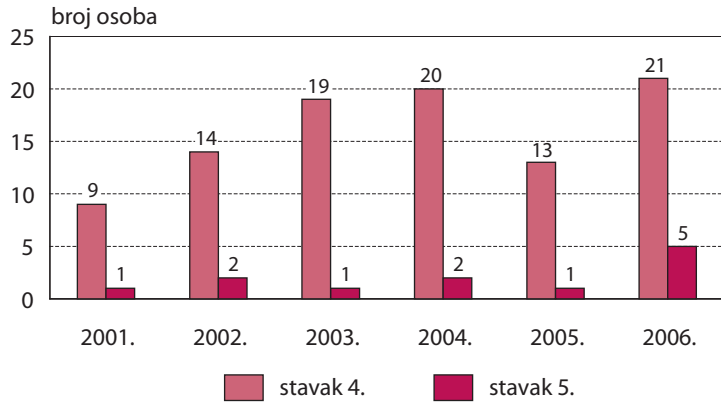
Valja istaći da se svijest o potrebi pojačane brige za zaštitu maloljetnika od ovakvih kaznenih djela razvijala postepeno. Tako je i naš zakonodavac kvalifikatorne oblike počinjenja kaznenog djela silovanja na štetu maloljetne osobe, kako u osnovnome kvalifikatornom obliku tako i u dvostrukome kvalifikatornom obliku, uvrstio u Kazneni zakon tek izmjenama koje su stupile na snagu 30. prosinca 2000. godine.

23) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. povišen je minimum zapriječene kazne s jedne na tri godine.

24) Kvalifikatorni modaliteti počinjenja osnovnoga kaznenog djela silovanja izjednačeni u propisanoj kazni sa oblikom počinjenja ovog kaznenog djela prema maloljetnoj žrtvi: iz stavka 2. - Tko počinji kazneno djelo iz stavka 1. ovog članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja. iz stavka 3. - Ako je prouzročena smrt silovane osobe, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili je silovana ženska osoba ostala trudna.

Grafikon 24.

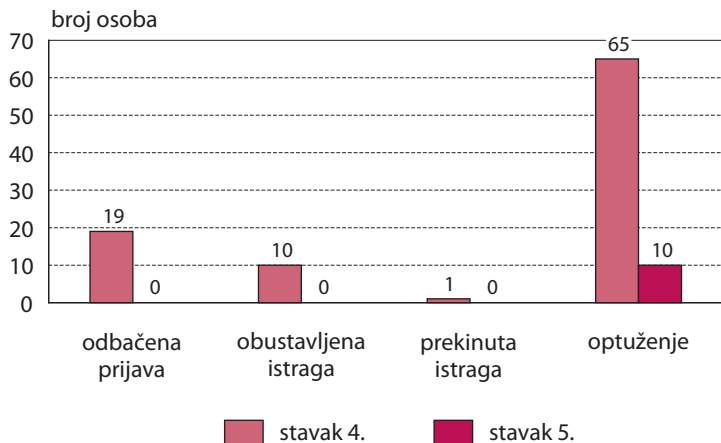
Prijavljene osobe za kazneno djelo silovanja, čl. 188. st. 4. i st. 5. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 24. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo silovanja (stavak 4. i stavak 5.). Za stavak 4., državna odvjetništva su donijela 96 odluka, a za stavak 5. doneseno je 12 odluka.

Grafikon 25.

Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo silovanja, čl. 188. st. 4. i st. 5. KZ-a od 2001. do 2006.

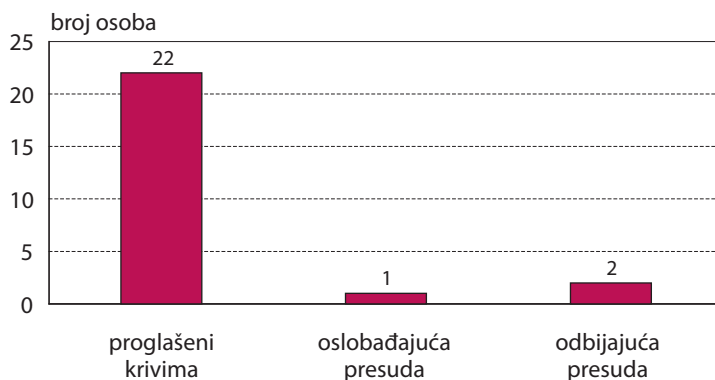

Grafikon 25. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrstama odluka za kazneno djelo silovanja (stavak 4. i stavak 5.). U odnosu na broj prijavljenih osoba za stavak 4., državna odvjetništva su donijela 65 odluka o optuženju, odbačene su kaznene prijave za 19 osoba, jedna istraga je prekinuta dok ih je 10 obustavljeno. Od svih prijavljenih počinitelja, jedna osoba je nepoznata.

U odnosu na broj prijavljenih osoba za stavak 5., za svih 10 poznatih počinitelja državna odvjetništva su podnijela optužnicu, a dvije osobe su ostale nepoznate.

Grafikon 26.

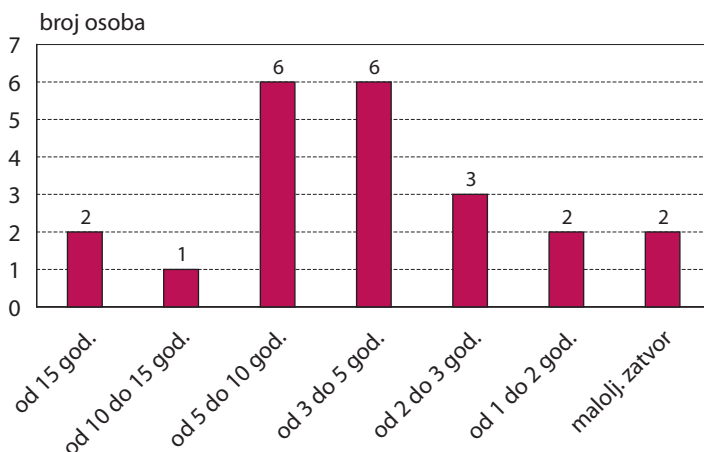
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo silovanja, čl.188. st. 4. i st. 5. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 26. prikazan je broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo silovanja (stavak 4. i stavak 5.). Od svih optuženih osoba za obadva stavka, njih 22 je proglašeno krivima (20 osoba za stavak 4. te dvije osobe za stavak 5.). Donesena je jedna oslobađajuća presuda (stavak 4.) te dvije odbijajuće presude koje se odnose na stavak 4.

Grafikon 27.

Visina izrečene kazne zatvora za kazneno djelo silovanja, čl.188. st. 4. i st. 5. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 27. prikazuje broj i visinu izrečene kazne zatvora za kazneno djelo silovanja (stavak 4. i stavak 5.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za stavak 4. članka 188. izrečena je jedna kazna zatvora od 15 godina, jedna kazna zatvora od 10 do 15 godina, pet kazni zatvora od 5 do 10 godina, šest kazni zatvora od 3 do 5 godina, tri kazne zatvora od 2 do 3 godine, dvije kazne zatvora od 1 do 2 godine te dva maloljetnička zatvora.

U promatranome šestogodišnjem razdoblju za stavak 5. članka 188. izrečena je jedna kazna zatvora od 15 godina te jedna kazna zatvora od 5 do 10 godina.

5.2. Spolni odnošajs nemoćnom osobom (članak 189.KZ-a)

Ovo kazneno djelo nema kao poseban zaštitni objekt istaknutu zaštitu bilo djece bilo maloljetnika. Razlika u odnosu na kazneno djelo silovanja je u izostanku primjene sile ili prijetnje radi obljube žrtve ili počinjenja radnje izjednačene s obljubom. Izostanak suprotstavljanja kod žrtve postupcima počinitelja je u činjenici postojanja posebnih svojstava žrtve u njenome psihičkom planu koji joj onemogućavaju pravu spoznaju čina počinitelja. Ta posebna stanja su rezultat njezine duševne bolesti, duševne poremećenosti, nedovoljne duševne razvijenosti, neke druge teže duševne smetnje, ili kakvog drugog stanja te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor.

Osnovni oblik ovoga kaznenog djela iz članka 189. stavka 1. ima propisanu kaznu zatvora od tri²⁵⁾ do deset godina.

Iduća dva stavka ovog članka predstavljaju kvalifikatorne oblike počinjenja kaznenog djela i to u modalitetima²⁶⁾ kako je to propisano i kod kaznenog djela silovanja. Kako je to vidljivo iz samog teksta zakona izostavljeno je posebno kvalifikatorno obilježje počinjenja ovoga kaznenog djela prema maloljetnoj osobi, odnosno dvostruko kvalifikatorno obilježje kako je ono opisano u čl. 188. st. 4. i 5. Kaznenog zakona. Dijelom je ovo sanirano propisivanjem kaznenog djela iz čl. 192. Kaznenog zakona – spolni odnos s djetetom. Međutim, kada se radi o zaštiti maloljetne osobe, za postojanje ovoga kaznenog djela potrebno je dokazati voljnu insuficijentnost suprotstavljanju počinitelja ovoga kaznenog djela, kao što je to i u odnosu na punoljetnu žrtvu.

Kazna za kvalifikatorne oblike počinjenja ovoga kaznenog djela iz stavaka 2. i 3. ovog članka je od tri godine do deset godina zatvora, a za najteži kvalifikatorni oblik počinjenja kaznenog djela iz stavka 4. ovog članka²⁷⁾ je najmanje tri godine zatvora, što znači da kazna može ići do petnaest godina zatvora.

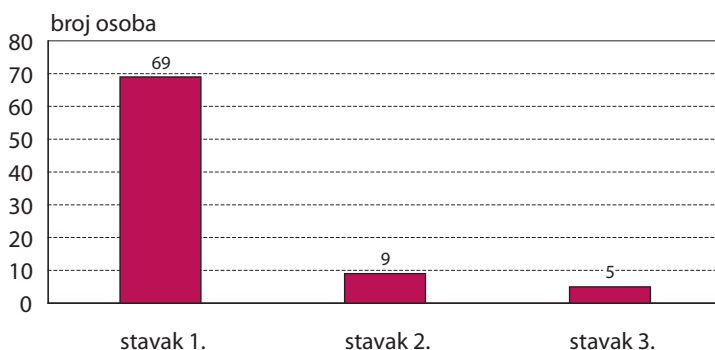
25) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenog 2006. povišen je minimum zapriječene kazne s jedne na tri godine.

26) Iz stavka 2. - Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovog članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja. Iz stavka 3. - Ako je prouzročena smrt silovane osobe, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili je silovana ženska osoba ostala trudna.

27) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovog članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovog članka.

Grafikon 28.

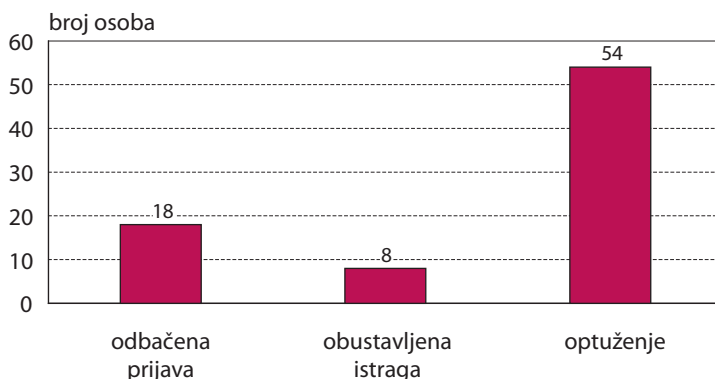
Prijavljene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 28. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom prema stavcima članka 189. KZ-a. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za stavak 1. državna odvjetništva su donijela odluke za 69 počinitelja, potom 9 odluka za stavak 2. te 5 odluka za stavak 3.

Grafikon 29.

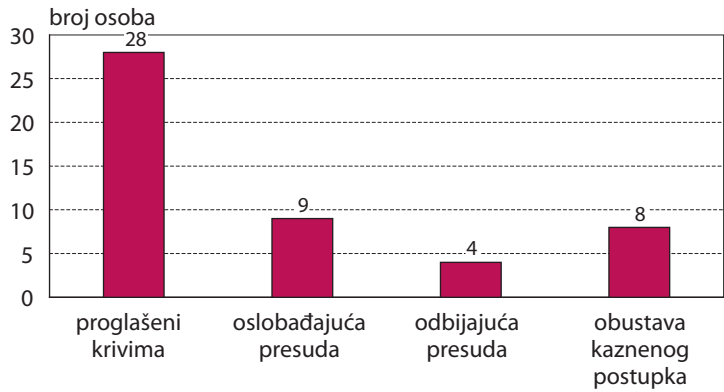
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 29. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela 54 odluke o optuženju, kaznene prijave su odbačene za 18 počinitelja, a 8 istraga je obustavljeno.

Grafikon 30.

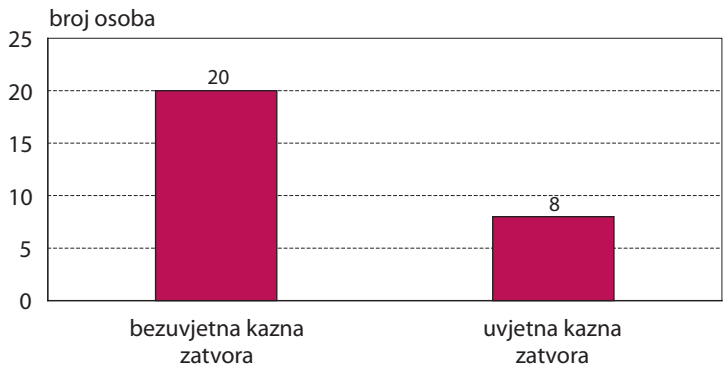
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 30. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom. Za ovo kazneno djelo, 28 počinitelja je proglašeno krivima, doneseno je 9 oslobađajućih presuda, 4 odbijajuće presude a kazneni postupak obustavljen je za 8 osoba.

Grafikon 31.

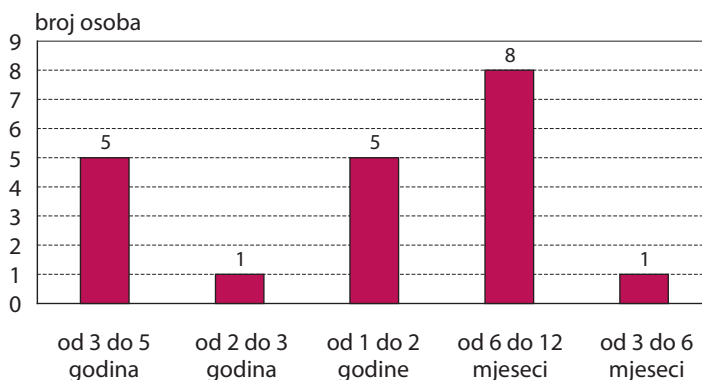
Osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 31. prikazuje broj osuđenih osoba za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju za ovo kazneno djelo osuđeno je 20 osoba na bezuvjetnu kaznu zatvora te 8 osoba na uvjetnu kaznu zatvora.

Grafikon 32.

Osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, čl. 189. KZ-a prema visini bezuvjetne kazne zatvora od 2001. do 2006.

U grafikonu 32. prikazan je broj osuđenih osoba za kazneno djelo spolnog odnošaja s nemoćnom osobom prema visini bezuvjetne kazne zatvora. Kazne zatvora od 3 do 5 godina izrečene su za 5 počinitelja. Kazna zatvora od 2 do 3 godine izrečena je za jednog počinitelja. Kazna zatvora od 1 do 2 godine izrečena je za 5 počinitelja, od 6 do 12 mjeseci za 8 počinitelja a kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci za jednog počinitelja.

5.5. Prisila na spolni odnošaj (članak 190. KZ-a)

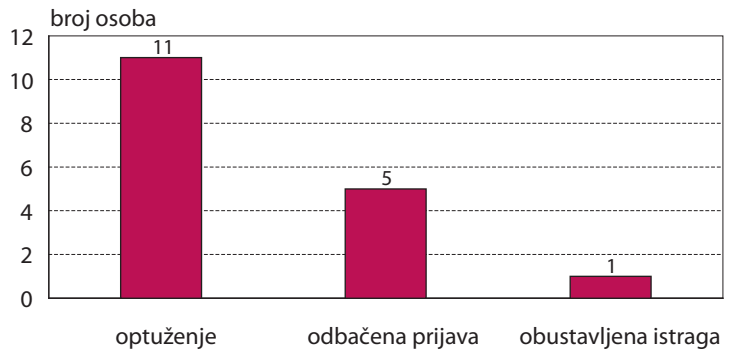
Još jedno kazneno djelo koje u sebi nema kao posebno kvalifikatorno obilježje životnu dob žrtve koja bi bila označena bilo kao dijete ili maloljetna osoba. Ponovno je sam čin obljava ili radnja izjednačena s njome, a žrtva pristaje na te radnje kao posljedicu prijetnji nekim teškim zlom.

Kazneni okvir za ovo kazneno djelo je od minimalnih šest mjeseci²⁸⁾ do pet godina zatvora.

28) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. povišen je minimum zapriječene kazne od tri mjeseca na šest mjeseci

Grafikon 33.

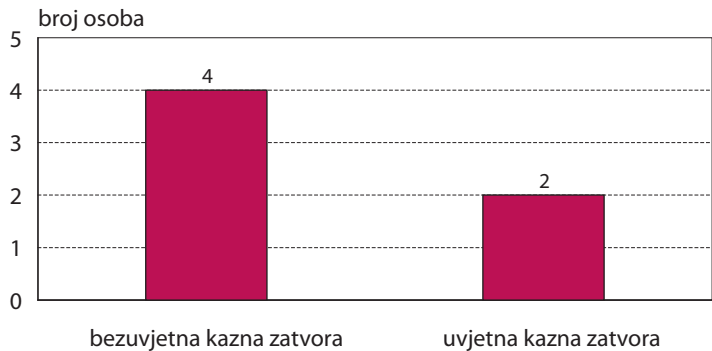
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo prisile na spolni odnošaj, čl. 190. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 33. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo prisile na spolni odnošaj. U promatranome šestogodišnjem razdoblju za ovo kazneno djelo optuženo je 11 osoba. Kaznena prijava je odbačena za 5 osoba, a jedna istraga je obustavljena.

Grafikon 34.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo prisile na spolni odnošaj, čl. 190. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 34. prikazan je broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo prisile na spolni odnošaj. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo, bezuvjatna kazna zatvora je izrečena za 4 počinitelja (jedna kazna zatvora od 2 do 3 godine, dvije kazne zatvora od 1 do 2 godine te jedna kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci).

Za dva počinitelja izrečene su uvjetne kazne zatvora.

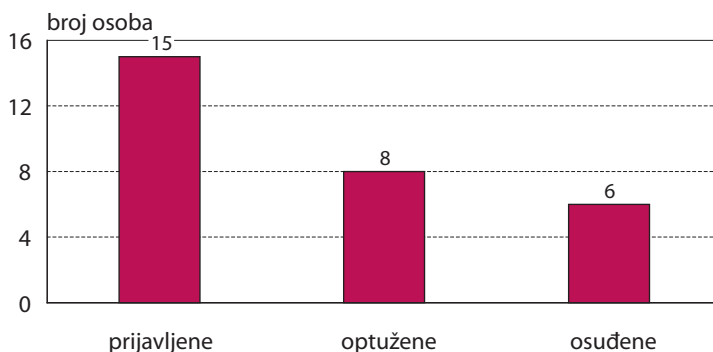
5.4. Spolni odnošaj zluporabom položaja (članak 191. KZ-a)

Stavak 1. ovoga članka predviđa kao mogućeg počinitelja ovoga kaznenog djela svaku osobu koja žrtvu navede na obljubu ili s njome izjednačenu radnju. Nužno je da počinitelj kaznenog djela zluporabi svoj položaj, a žrtva je prema njemu u odnosu izvjesne zavisnosti zbog imovinskog, obiteljskog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili prilika. Kazneni okvir za ovo kazneno djelo je od šest²⁹⁾ mjeseci do tri godine zatvora.

Stavak 2. ovog članka, iako izrijeckom ne spominje životnu dob žrtve, kako to proizlazi iz samog teksta norme štiti djecu i maloljetnike. Naime, kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela s propisanom kaznom od jedne³⁰⁾ do pet godina postoji ako izvrši sa žrtvom spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nastavnik, odgojitelj, roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetnoj osobi koja joj je povjerena radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege. Zakonodavac u ovom dijelu ne razdvaja posebnu zaštitu djece u odnosu na zaštitu maloljetnika u najširem smislu te riječi i to stoga što posebnim člankom 192. Kaznenog zakona sankcionira stupanje u spolne odnose odnosno poduzimanje radnji izjednačenih sa spolnim odnosom s djetetom, dakle s osobom do četrnaest godina.

Grafikon 35.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja zluporabom položaja, čl. 191. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

29) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine povišen je minimum zapriječene kazne od tri mjeseca na šest mjeseci

30) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine povišen je minimum zapriječene kazne sa šest mjeseca na jednu godinu zatvora

Grafikon 35. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo spolnog odnošaja zlouporabom položaja (članak 191. stavak 2. KZ-a). U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljeno je 15 osoba, optuženo njih 8, a osuđeno je 6 osoba.

U odnosu na broj prijavljenih osoba (tablica 1.), državna odvjetništva donijela su 13 odluka o optuženju, a dvije kaznene prijave su odbačene.

U odnosu na broj optuženih osoba (tablica 2.), sudovi su donijeli 6 osuđujućih presuda, jednu odbijajuću presudu dok je za jednu osobu obustavljen kazneni postupak.

U odnosu na broj osuđenih osoba (tablica 3.), sudovi su donijeli pet bezuvjetnih zatvorskih kazni te jednu uvjetnu kaznu. Za dva počinitelja, sudovi su izrekli kaznu zatvora od 2 do 3 godine, jednu kaznu zatvora od 1 do 2 godine te dvije kazne od 6 do 12 mjeseci zatvora.

5.5. Spolni odnošajs djetetom (članak 192. KZ-a)

Radi se o posebnome kaznenom djelu kojem je cilj posebna zaštita spolnosti kod djece. Njime se sankcionira nedopuštenost stupanja u spolne odnose s osobama do navršene četrnaeste godine, neovisno o emotivnim odnosima počinitelja i žrtve. *Ratio* ovakve odredbe je zaštita ispravnoga duševnog razvoja mladih pa i u pogledu razvoja njihove spolnosti i to u vrijeme kada s obzirom na svoju životnu dob sami nisu u stanju u pogledu osobne spolnosti donositi zrele i promišljene odluke.

Osnovni oblik ovoga kaznenog djela čini svatko tko s djetetom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju i kazneni okvir za ovakvo postupanje je kazna zatvora od tri do dvanaest godina³¹⁾.

Prvi, kvalifikatorni oblik pri počinjenju ovoga kaznenog djela je počinjenje radnje kaznenog djela nasilno ili s nemoćnim djetetom. Radi se o članku 192. st. 2. Kaznenog zakona u kojem slučaju zakonodavac propisuje kaznu zatvora od najmanje pet godina ili kaznu dugotrajnog zatvora³²⁾.

31) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine povišen je minimum i maksimum zapriječene kazne od jedne do osam godina zatvora na sadašnjih od tri do dvanaest godina zatvora.

32) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine povišen je minimum i maksimum zapriječene kazne od najmanje tri godine zatvora na sadašnjih od najmanje pet godina zatvora ili dugotrajni zatvor.

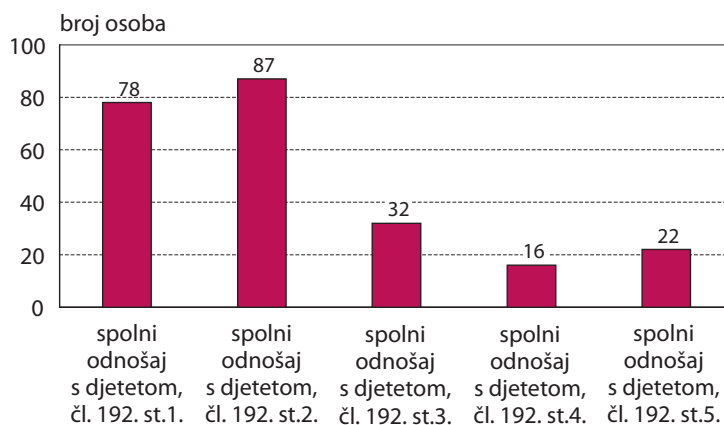
Drugi, kvalificirani, ali ipak blaži oblik počinjenja ovoga kaznenog djela u odnosu na prethodni, propisan je u stavku 3. istog članka. Radi se o postupanju počinitelja koji je s djetetom izvršio spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, a to je počinio zlouporabom položaja. Kazneni okvir za ovakvo postupanje je propisana kazna zatvora od najmanje tri³³⁾ godine, što znači mogućnost kažnjavanja do petnaest godina zatvora.

Ako bi postupanja počinitelja kako su opisana bilo u osnovnom obliku kaznenog djela bilo u kvalificiranim oblicima kako su propisana u stavicama 2. i 3. ovog članka bila počinjena na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kazneni okvir propisane kazne u stavku 4. ovog članka kreće se od najmanje pet godina do kazne dugotrajnog zatvora³⁴⁾.

Modaliteti kvalificiranog postupanja kako su označeni u stavku 4. ovog članka, ako su za posljedicu imali prouzročenje smrti djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno, daju posebnu težinu počinjenom kaznenom djelu što je našlo svoj odraz i u propisanim kaznenim okvirima. Kazna za postupanje kako je opisano u stavku 5. ovog članka propisana je od najmanje osam godina zatvora³⁵⁾ ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Grafikon 36.

Prijavljene osobe za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.

33) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenog 2006. godine povišen je minimum i maksimum zapriječene kazne od ranijih jedne do deset godina zatvora na sadašnjih najmanje tri godina zatvora.

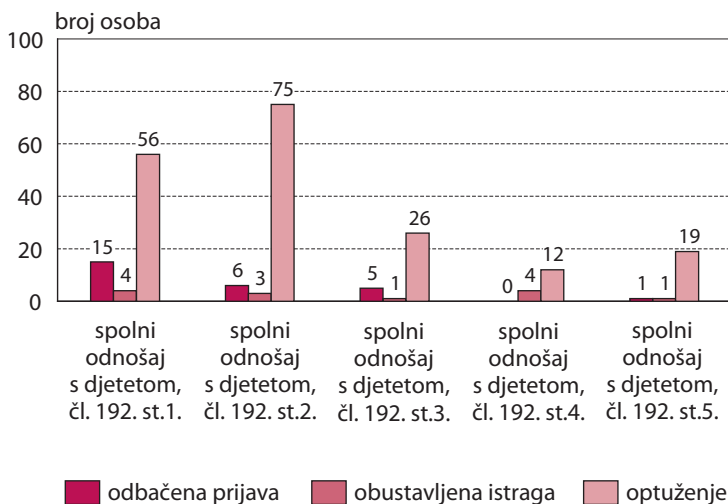
34) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenog 2006. godine povišen je maksimum zapriječene kazne od najviše petnaest godina na sadašnji dugotrajni zatvor.

35) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenog 2006. godine povišen je minimum zapriječene kazne od najmanje pet godina na sadašnjih najmanje osam godina zatvora.

Grafikon 36. prikazuje broj prijavljenih osoba za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom (čl. 192. KZ-a) i to po stavcima. U promatranome šestogodišnjem razdoblju za ovo kazneno djelo državna odvjetništva su donijela 235 odluka. Za stavak 1. donesene su odluke za 78 počinitelja, a riječ je o onim počiniteljima koji su izvršili spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom. Za stavak 2. doneseno je 87 odluka, a riječ je o počiniteljima koji su izvršili spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju uz uporabu sile ili prijetnje te oni slučajevi u kojima je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja s nemoćnim djetetom iskoristivši njegovu duševnu bolest. Za stavak 3. donesene su 32 odluke, a riječ je o počiniteljima koji su izvršili spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zlouporabom položaja. Za stavak 4. državna odvjetništva donijela su 16 odluka, a riječ je o počiniteljima koji su ovo kazneno djelo počinili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja. Za stavak 5. donesene su 22 odluke, a riječ je o počiniteljima koji su ovim kaznenim djelom prouzročili smrt djeteta ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno.

Grafikon 37.

Prijavljene osobe
prema vrsti odluke za
kazneno djelo
spolnog odnošaja s
djetetom, čl. 192. KZ-
a od 2001. do 2006.

U grafikonu 37. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom (čl 192. KZ-a).

U odnosu na stavak 1., državna odvjetništva su odbacila kaznene prijave za 15 počinitelja, istraga je obustavljena za 4 počinitelja, a optužnica je podnesena za 56 počinitelja. Nepoznatih počinitelja je 7 u promatranome šestogodišnjem razdoblju.

U odnosu na stavak 2., državna odvjetništva su odbacila 6 kaznenih prijava, istraga je obustavljena za 3 počinitelja, a optužnica je podnesena za 75 počinitelja.

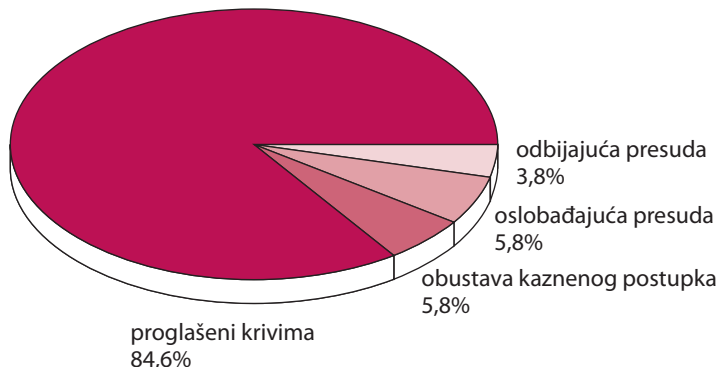
U odnosu na stavak 3., državna odvjetništva su odbacila 5 kaznenih prijava, jedna istraga je obustavljena, a optužnica je podnesena za 26 počinitelja.

U odnosu na stavak 4., državna odvjetništva su obustavila istragu za 4 počinitelja te podnijela 12 optužnica.

U odnosu na stavak 5., državna odvjetništva su odbacila jednu kaznenu prijavu, jedna istraga je obustavljena te je doneseno 19 optužnica.

Grafikon 38.

Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.

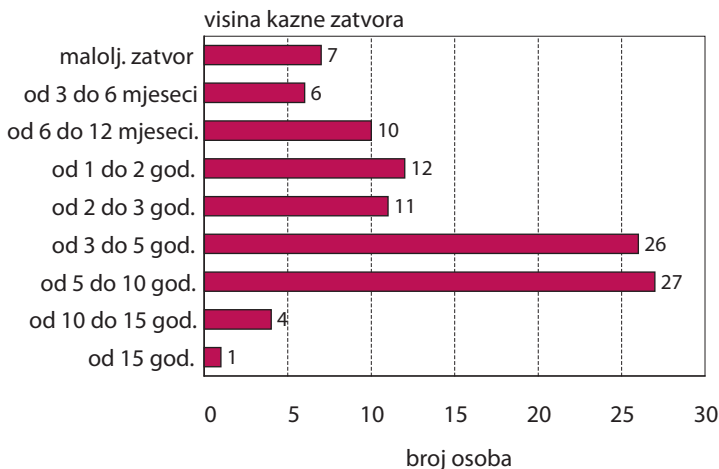

Grafikon 38. prikazuje strukturu optuženih osoba prema vrstama odluka za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, a apsolutne brojke prikazane su u tablici 2.

U odnosu na optužene osobe po svim stavicima (156 počinitelja), sudovi su proglasili krivima 84,6% (132) počinitelja, kazneni postupak je obustavljen za 5,8% (9) počinitelja, oslobađajućih presuda je 5,8% (9), a odbijajućih presuda 3,8% (6).

Grafikon 39.

Visina izrečene kazne zatvora za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, čl. 192. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 39. prikazana je visina izrečene kazne zatvora za kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom (čl 192. KZ-a). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo izrečena je jedna kazna zatvora od 15 godina, 4 kazne od 10 do 15 godina, 27 kazni od 5 do 10 godina, 26 kazni od 3 do 5 godina, 11 kazni od 2 do 3 godine, 12 kazni od 1 do 2 godine, 10 kazni od 6 do 12 mjeseci, 6 kazni od 3 do 6 mjeseci te 7 kazni maloljetničkog zatvora od kojih je 5 pridržaja.

U tablici 3. prikazani su detaljni podaci osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za svaki pojedini stavak kaznenog djela spolnog odnošaja s djetetom.

U odnosu na stavak 1., osuđeno je 58 počinitelja, od kojih 23 na uvjetnu kaznu zatvora, izrečena je jedna odgojna mjera te dva pridržaja maloljetničkog zatvora. Što se tiče bezuvjetnih zatvorskih kazni, izrečeno je 5 kazni zatvora od 5 do 10 godina, 6 kazni zatvora od 3 do 5 godina, 3 kazne zatvora od 2 do 3 godine, 5 kazni zatvora od 1 do 2 godine, 7 kazni zatvora od 6 do 12 mjeseci, 6 kazni zatvora od 3 do 6 mjeseci.

U odnosu na stavak 2., osuđena su 43 počinitelja, od kojih samo jedan počinitelj na uvjetnu kaznu zatvora te tri počinitelja na kaznu maloljetničkog zatvora, od toga 1 pridržaj. Rasponi izrečenih bezuvjetnih zatvorskih kazni su: 3 kazne zatvora od 10 do 15 godina, 14 kazni zatvora od 5 do 10 godina, 13 kazni zatvora od 3 do 5 godina, 5 kazni zatvora od 2 do 3 godine, 3 kazne zatvora od 1 do 2 godine te jedna kazna od 6 do 12 mjeseci.

U odnosu na stavak 3., osuđeno je 18 osoba od kojih 4 na kaznu zatvora od 5 do 10 godina, 5 počinitelja na kaznu zatvora od 3 do 5 godina, 3 počinitelja na kaznu zatvora od 2 do 3 godine, 4 počinitelja na kaznu zatvora od 1 do 2 godine te 2 počinitelja na kaznu zatvora od 6 do 12 mjeseci.

U odnosu na stavak 4., izrečeno je 9 kazni od kojih su 3 uvjetne kazne zatvora. Izrečena je jedna kazna zatvora od 15 godina, 3 kazne od 5 do 10 godina, 2 kazne od 3 do 5 godina te 3 uvjetne kazne od 6 do 12 mjeseci.

U odnosu na stavak 5., izrečene su 4 bezuvjetne kazne zatvora i to jedna kazna zatvora od 10 do 15 godina, jedna kazna zatvora od 5 do 10 godina te dvije kazne maloljetničkog zatvora (obadvije su u pridržaju).

5.6. Bludne radnje (članak 193.KZ-a)

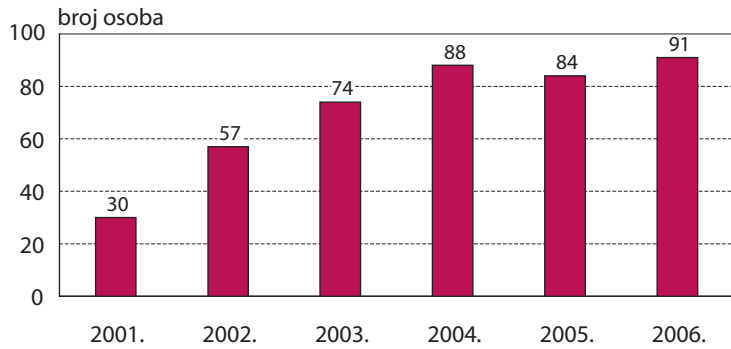
Osnovni oblik počinjenja ovoga kaznenog djela su taktilni kontakti počinitelja kaznenog djela i žrtve i to različitog ili istog spola, a koji su izvršeni na način da predstavljaju grubo zadiranje u sferu seksualnosti i povredu morala i stida, a u namjeri pobuđivanja ili zadovoljenja vlastite ili tuđe pohote.

Za osnovni oblik ovoga kaznenog djela propisana je kazna zatvora od 3 mjeseca do 3 godine.

Kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela kako je opisan u stavku 2. ovog članka, postoji kada je žrtva počinjenoga kaznenog djela dijete ili maloljetna osoba. Kaznenopravna zaštita ogleda se kroz povišeni kazneni okvir kako je propisana kazna za ovaj kvalifikatorni oblik počinjenja kaznenog djela i ona propisana od šest mjeseci do pet godina zatvora.

Grafikon 40.

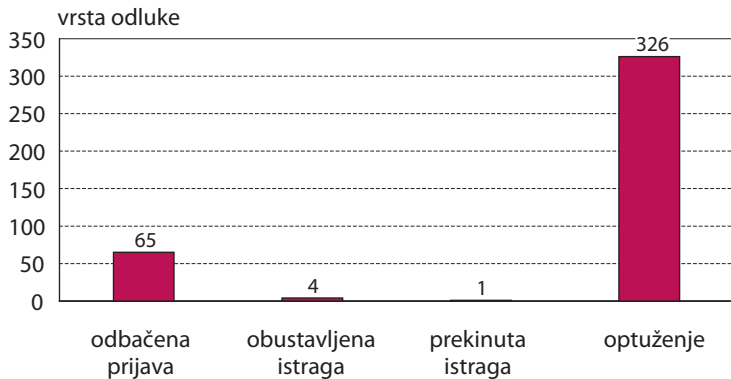
Prijavljene osobe za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 40. prikazuje broj prijavljenih osoba za kazneno djelo bludnih radnji (čl.193. st. 2. KZ-a). U cijelome promatranom razdoblju, državna odvjetništva su donijela 424 odluke. U 2001. doneseno je 30 odluka, u 2002. 57 odluka, u 2003. 74 odluke, u 2004. 88 odluka, u 2005. 84 odluke dok je u 2006. donesena 91 odluka državnih odvjetništava.

Grafikon 41.

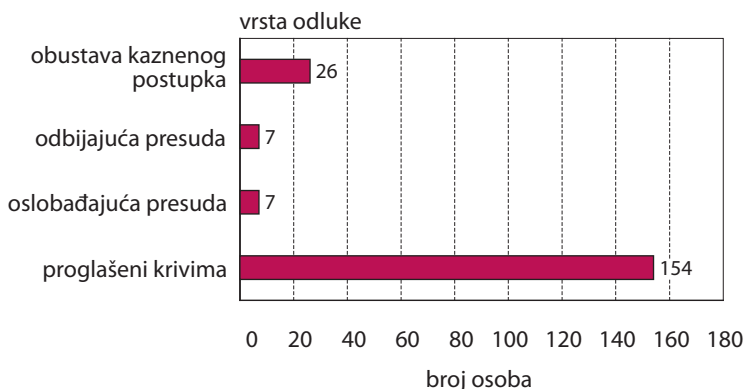
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 41. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrstama odluka za kazneno djelo bludnih radnji (stavak 2.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela odluku za 424 počinitelja. Kaznena prijava je odbačena za 65 počinitelja, za jednog počinitelja je prekinuta istraga, za 4 počinitelja je obustavljena istraga, a podneseno je 326 optuženja. Nepoznatih počinitelja je 28.

Grafikon 42.

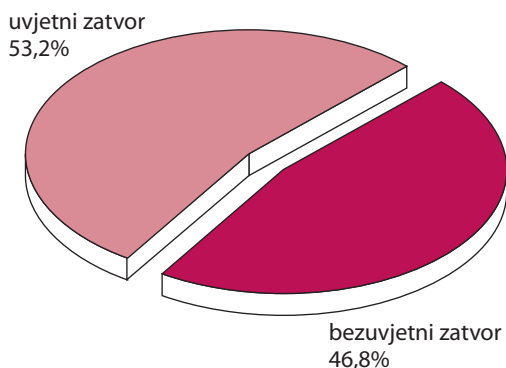
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 42. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo bludnih radnji (stavak 2.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju za ovo kazneno djelo optuženo je 197 osoba od kojih su 154 proglašene krivima, kazneni postupak je obustavljen za 26 počinitelja, doneseno je 7 oslobađajućih presuda te 7 odbijajućih presuda dok je za 3 počinitelja utvrđena neubrojivost te im je određen prisilni smještaj.

Grafikon 43.

Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo bludnih radnji, čl. 193. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 43. prikazana je struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo bludnih radnji (stavak 2.). U odnosu na sve osuđene počinitelje, za njih 53,2% određen je uvjetni zatvor dok je za njih 46,8% izrečena bezuwjetna kazna zatvora.

Što se tiče bezuwjetnih kazni zatvora (tablica 3.), za pet počinitelja je izrečena kazna zatvora od 3 do 5 godina, za tri počinitelja kazna zatvora od 2 do 3 godine, za 16 počinitelja kazna zatvora od 1 do 2 godine, za 26 počinitelja kazna zatvora od 6 do 12 mjeseci, za 21 počinitelja kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci te jedna bezuwjetna kazna zatvora od 1 do 2 mjeseca.

5.7. Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194. KZ-a)

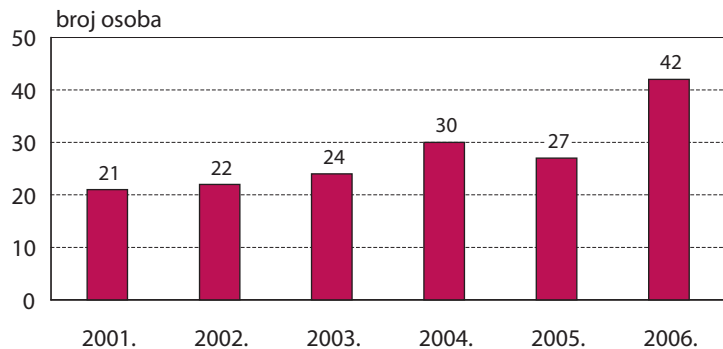
Radi se o kaznenom djelu za koje počinitelj može biti osoba oba spola, a počinitelj postupa s namjerom zadovoljenja vlastite ili tuđe pohote isključivo pred djetetom ili maloljetnom osobom.

Drugi oblik počinjenja ovoga kaznenog djela je navođenje djeteta (kod ovog oblika kaznenog djela maloljetna osoba je isključena) da pred počiniteljem ili drugom osobom vrši radnje namijenjene zadovoljenju vlastite ili tuđe pohote.

Ovo kazneno djelo može se počiniti samo s namjerom u odnosu na izazivanje, produljenje ili povećanje seksualnog uzbuđenja sebe ili druge osobe. Za ovo kazneno djelo Zakon propisuje kaznu zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Grafikon 44.

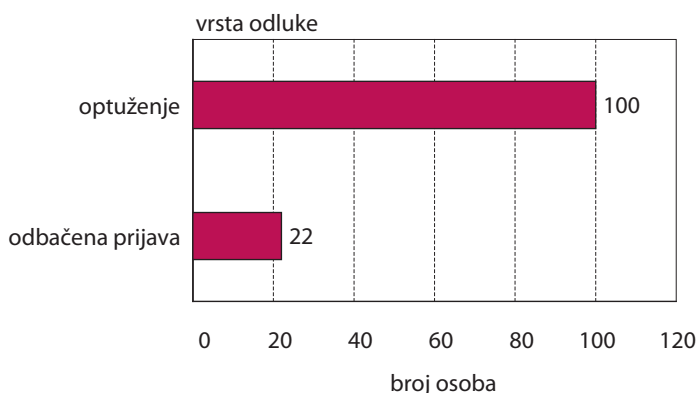
Prijavljene osobe za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 44. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (čl 194. KZ-a). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo prijavljeno je 166 osoba od kojih su 44 nepoznate (tablica 1.). U 2001. prijavljena je 21 osoba, u 2002. godini 22 osobe, u 2003. godini 24 osobe, u 2004. godini 30 osoba, u 2005. godini 27 osoba dok je u 2006. broj prijavljenih osoba znatno veći (42).

Grafikon 45.

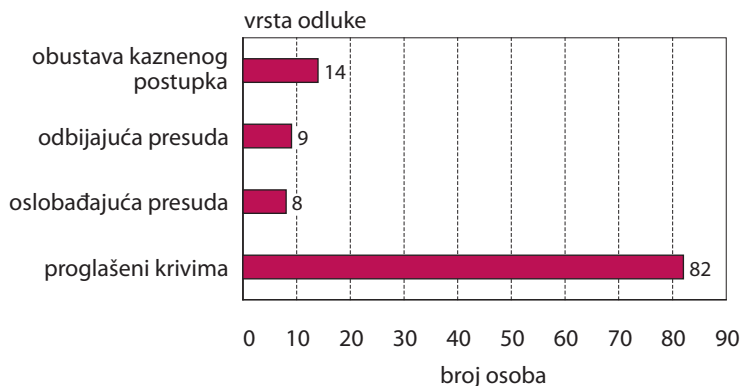
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 45. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom. U odnosu na ukupan broj odluka državnih odvjetništava, njih 100 se odnosi na optuženje dok su kaznene prijave odbačene za 22 počinitelja, a 44 počinitelja su nepoznata.

Grafikon 46.

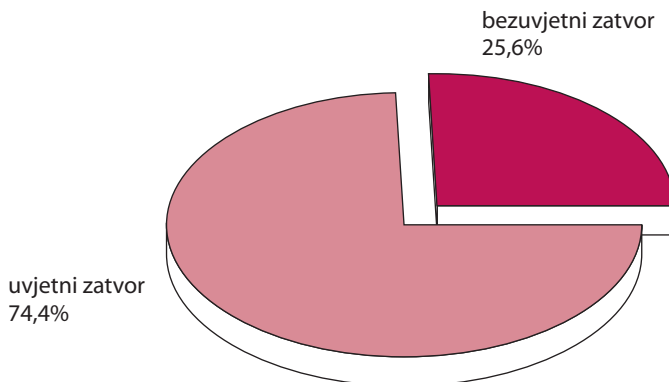
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 46. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo optuženo je 117 osoba od kojih su 82 proglašene krivima. Kazneni postupak je obustavljen za 14 osoba. Oslobađajućih presuda bilo je 8, a odbijajuće presude donesene su za 9 počinitelja. Za 4 počinitelja utvrđena je neubrojivost i određen im je prisilni smještaj.

Grafikon 47.

Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom, čl. 194. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 47. prikazuje strukturu izrečenih sankcija za kazneno djelo zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom. Bezuvjetna kazna zatvora izrečena je za 25,6% počinitelja. Uvjetna kazna zatvora izrečena je za 74,4% počinitelja. U odnosu na izrečene sankcije (tablica 3.), njih 21 se odnosi na bezuvjetnu kaznu zatvora, a 61 se odnosi na uvjetnu kaznu zatvora. U odnosu na bezuvjetne kazne zatvora, izrečena je jedna kazna zatvora od 2 do 3 godine, 4 kazne zatvora od 1 do 2 godine, 9 kazni zatvora od 6 do 12 mjeseci, 6 kazni od 3 do 6 mjeseci te jedna kazna od 2 do 3 mjeseca. U odnosu na uvjetne kazne zatvora (mjere upozorenja), izrečeno je 8 uvjetnih kazni zatvora od 1 do 2 godine, 29 uvjetnih kazni zatvora od 6 do 12 mjeseci, 20 uvjetnih kazni od 3 do 6 mjeseci te 4 uvjetne kazne zatvora od 2 do 3 mjeseca.

5.8. Podvođenje (članak 195. KZ-a)

Ovo kazneno djelo čini ona osoba koja podvodi dijete ili maloljetnu osobu. Dakle žrtve ovoga kaznenog djela mogu biti isključivo djeca ili maloljetne osobe, neovisno o njihovom spolu. Kazna propisana za osnovni oblik ovoga kaznenog djela u stavku 1. ovog članka je kazna zatvora od jedne do pet godina³⁶⁾.

36) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine dotad propisana kazna zatvorom od tri mjeseca do tri godine zamjenjuju se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Sam zakon ne navodi što se smatra podvođenjem, ali je za očekivati da je, u cilju zaštite oštećenika, nužno pojam podvođenja tumačiti u širem smislu pružanja seksualnih usluga tako da obuhvaća ne samo obljubu, već i druge radnje pružanja seksualnih usluga - spolni odnošaj, radnje izjednačene sa spolnim odnošajem i bludne radnje. Već i jednokratnim podvođenjem maloljetne osobe ovo je kazneno djelo ostvareno.

Stavak 2. ovog članka sankcionira kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine³⁷⁾ podvođenje radi zarade, tj. omogućavanje ili organiziranje drugoj osobi pružanja seksualnih usluga radi zarade. Pritom ponovno nije odlučan spol podvođene osobe, i to da li se žrtva ranije bavila pružanjem seksualnih usluga.

Teži, kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela opisan je u stavku 3. ovog članka, a radi se o uporabi sile ili prijetnje uporabom sile ili obmanom prema žrtvi, za što je zakonodavac propisao kaznu zatvora od jedne³⁸⁾ do pet godina.

Također je kvalificirani oblik ako je žrtva počinjenja ovoga kaznenog djela iz stavka 2. i 3. članka maloljetna osoba, tad se radi o težem kvalificiranom obliku počinjenja ovoga kaznenog djela, sad iz čl. 195. st. 4. Kaznenog zakona, za koje ponašanje je predviđena kazna zatvora od minimalno tri³⁹⁾ godine, a ukoliko se djetetu organizira ili omogući pružanje seksualnih usluga, kako je to opisano u čl. 195. st. 5. Kaznenog zakona, kazna zatvora je od jedne do pet godina⁴⁰⁾.

Najteži oblik ovoga kaznenog djela kako je ono opisano u stavku 6., kad je kazneno djelo iz stavka 2 ili 3 ovog članka počinjeno s djetetom, tad je minimalna kazna zatvora pet⁴¹⁾ godina.

37) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. studenoga 2006. godine dotad propisana kazna kao za stavak 1. ovog članka zamjenjuju se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

38) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. godine ovaj stavak je izmijenjen na način da je za stavak 3 ovog članka ranije kao minimalna bila propisana kazna zatvora do 6. mjeseci, a sad je kao minimalna propisana kazna zatvora od 1 godine.

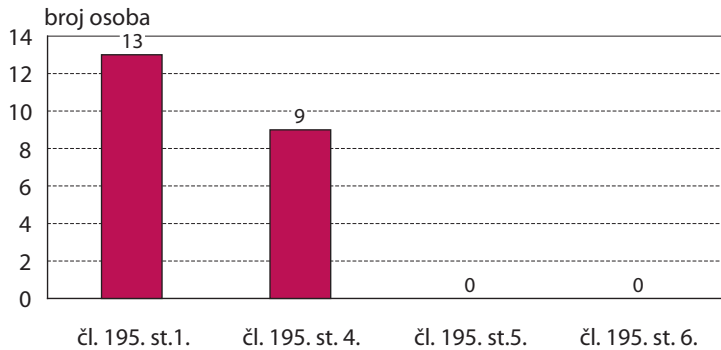
39) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. godine ovaj stavak je izmijenjen na način da je za stavak 4 ovog članka ranije bila propisana kazna zatvora od 1 do 8 godina, a sada je propisana kazna zatvora od najmanje 3 godina.

40) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. godine ovaj stavak je izmijenjen na način da je za stavak 5 ovog članka ranije bila propisana kazna zatvora od 3 mjeseca do 3 godina, a sad je propisana kazna zatvora od 1 do 5 godina.

41) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. godine ovaj stavak je izmijenjen na način da je za stavak 6. ovog članka ranije bila propisana kazna zatvora od 1 do 10 godina, a sad je propisana kazna zatvora od najmanje 5 godina.

Grafikon 48.

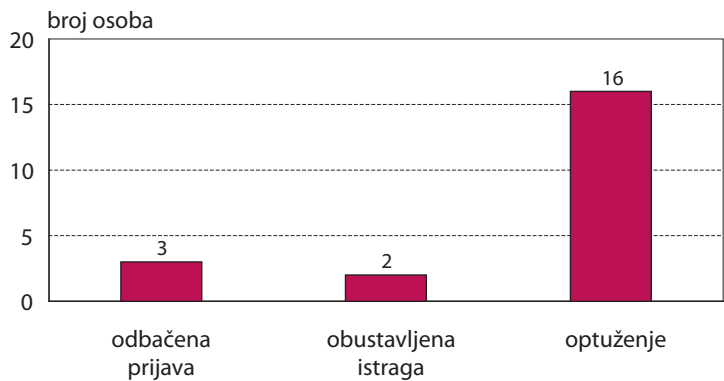
Prijavljene osobe za kazneno djelo podvođenja, čl. 195. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 48. prikazuje broj prijavljenih osoba za kazneno djelo podvođenja (čl 195. KZ-a) prema stavcima. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela 22 odluke, od kojih je 13 odluka za stavak 1. te 9 odluka za stavak 4. Za stavak 5. i stavak 6. nije bilo donesenih odluka od strane državnih odvjetništava.

Grafikon 49.

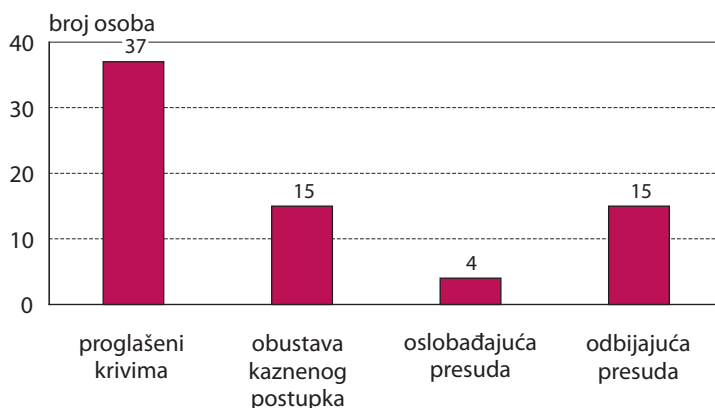
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo podvođenja, čl. 195. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 49. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo podvođenja. Kaznena prijava je odbačena za 3 počinitelja, istraga je obustavljena za 2 počinitelja, a državna odvjetništva su donijela 16 odluka o optuženju (9 odluka za stavak 1. te 7 odluka za stavak 4.).

Grafikon 50.

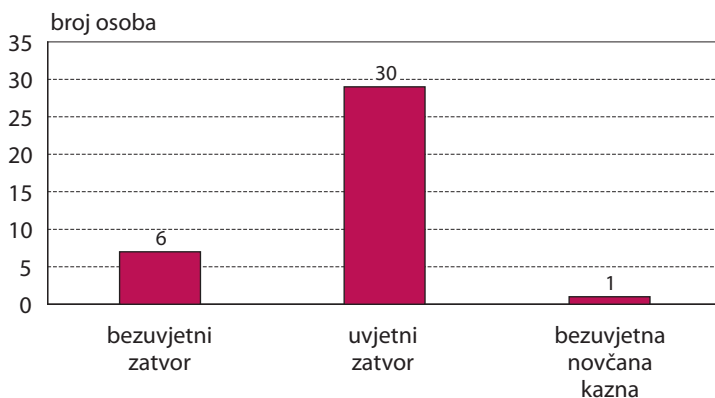
Optužene osobe
prema vrsti odluke
za kazneno djelo
podvođenja,
čl. 195. KZ-a
od 2001. do 2006.

Grafikon 50. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo podvođenja. U promatranome šestogodišnjem razdoblju za ovo kazneno djelo proglašeno je krivima 37 počinitelja. Kazneni postupak je obustavljen za 15 osoba. Oslobađajućih presuda je 4, a odbijajućih presuda 15. Broj optuženih osoba je veći u odnosu na broj prijavljenih osoba zato što su sudovi donijeli odluke i za ona optuženja prije promatranoga šestogodišnjeg razdoblja (podignute optužnice u 1998., 1999., 2000. ili još i ranije).

Grafikon 51.

Osuđene osobe
prema izrečenim
sankcijama
za kazneno djelo
podvođenja,
čl. 195. KZ-a
od 2001. do 2006.

Grafikon 51. prikazuje broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo podvođenja. U promatranome šestogodišnjem razdoblju izrečeno je 6 bezuvjetnih kazni zatvora, potom 30 uvjetnih kazni zatvora te jedna bezuvjetna novčana kazna. Što se tiče bezuvjetnih zatvorskih kazni izrečene su 3 kazne zatvora od 3 do 6 mjeseci te 3 kazne zatvora od 2 do 3 mjeseca.

5.9. Iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196. KZ-a)

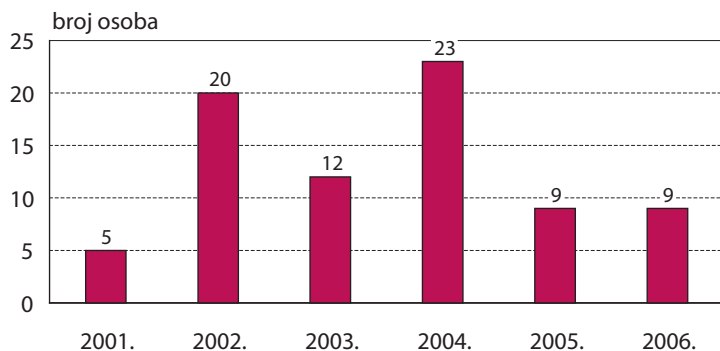
Sve više slučajeva iskorištavanja djece ili maloljetnih osoba u pornoindustriji, te razvoj pornoindustrije u međunarodnim razmjerima dovelo je do uvrštenja ovog djela u Kazneni zakon te pooštavanja propisanih kazni. Kazneni okvir propisan za ovo kazneno djelo je zapriječena kazna od jedne do osam⁴²⁾ godina zatvora. Također, izmjenama Kaznenog zakona iz 2000. došlo je i do proširenja inkriminacije na osobe koje maloljetne osobe navode na sudjelovanje u pornografskoj predstavi, te na posjedovanje ili uvoz pornografskog materijala.

Zakon ne definira što je pornografski sadržaj, ali je sudska praksa ustalila razliku pornografije i erotike gdje se pornografijom smatra snimanje intimnih dijelova tijela u eksplicitno seksualnim pozama, usmjereno na izazivanje seksualnog uzbuđenja. U sudskoj praksi problem predstavlja i nedostatak sudskih vještaka čija bi se stručna znanja mogla koristiti u razlikovanju tematike erotike i seksualnosti.

Izmjenama ovog članka iz 2000., određeno je oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje ovoga kaznenog djela, te oduzimanje i uništenje predmeta nastalih počinjenjem ovoga kaznenog djela.

Grafikon 52.

Prijavljene osobe za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st.1. KZ-a od 2001. do 2006.

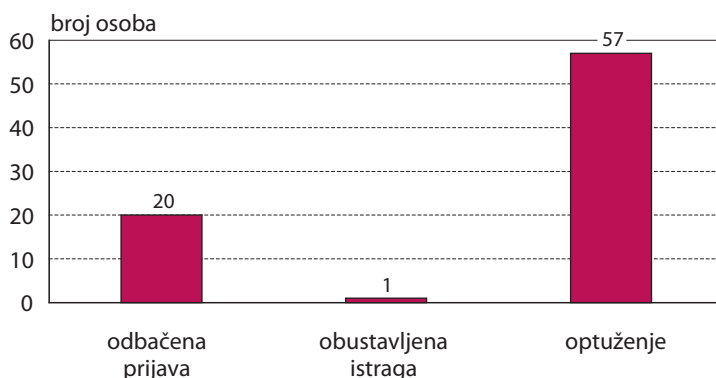

U grafikonu 52. prikazan je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196. stavak 1. KZ-a). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo prijavljeno je 78 osoba. U 2001. prijavljeno je 5 osoba, u 2002. godini 20 osoba, u 2003. prijavljeno je 12 osoba, u 2004. prijavljene su 23 osobe, a u 2005. te 2006. po 9 osoba.

42) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. ovaj stavak je izmijenjen na način da je ranije bila propisana maksimalna kazna zatvora do 5 godina, a sada je kao maksimalna propisana kazna zatvora od 8 godina.

Grafikon 53.

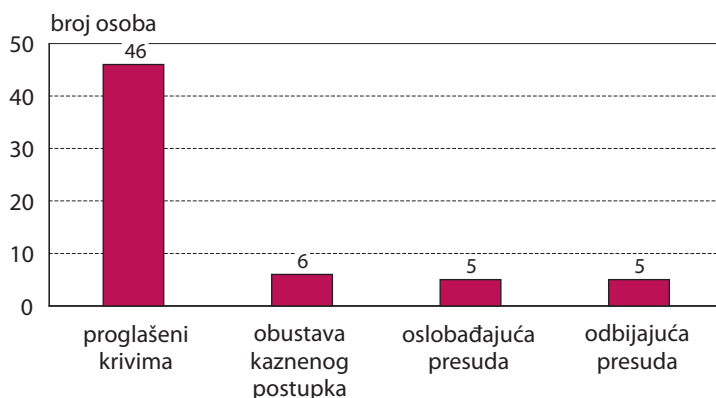
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 53. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su odbacila 20 kaznenih prijava, jedna istraga je obustavljena, a za 57 počinitelja donesena je odluka o optuženju.

Grafikon 54.

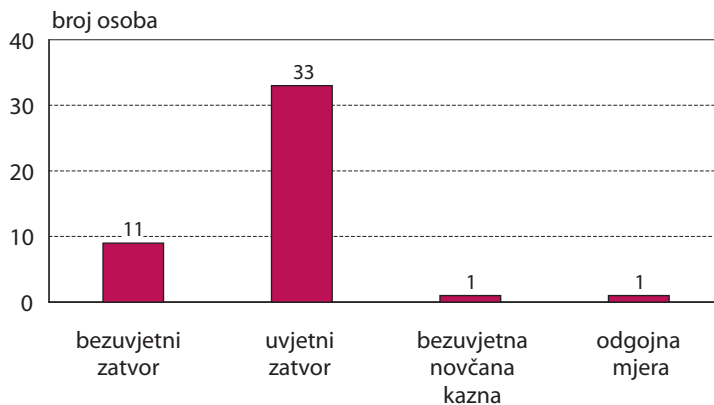
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 54. prikazan je broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju. U odnosu na sve optužene osobe za ovo kazneno djelo, u promatranome šestogodišnjem razdoblju, osuđujuće presude su donesene za 46 počinitelja. Kazneni postupak je obustavljen za 6 počinitelja. Oslobađajuće i odbijajuće presude su donesene za po 5 počinitelja.

Grafikon 55.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju, čl. 196. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 55. prikazan je broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo iskorištavanja djece i maloljetnih osoba za pornografiju (stavak 1.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju počiniteljima je izrečeno 11 kazni bezuwjetnog zatvora, 33 kazne uwjetnog zatvora, jedna bezuwjetna novčana kazna te jedna odgojna mjera. U odnosu na izrečene bezuwjetne kazne zatvora, za dva počinitelja su izrečene kazne od 2 do 3 godine, potom za dva počinitelja je izrečena kazna zatvora od 1 do 2 godine, za 4 počinitelja izrečena je kazna zatvora od 6 do 12 mjeseci, za dva počinitelja kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci te za jednog počinitelja kazna zatvora od 1 do 2 mjeseca.

5.10. Upoznavanje djece s pornografijom (članak 197. KZ-a)

I ovo kazneno djelo ukazuje na implementaciju međunarodnih konvencija na domaće zakonodavstvo s ciljem zaštite maloljetnih oštećenika od negativnih utjecaja medijskih pornografskih sadržaja. Kazna propisana za ovo kazneno djelo je od šest mjeseci do tri godine⁴³⁾.

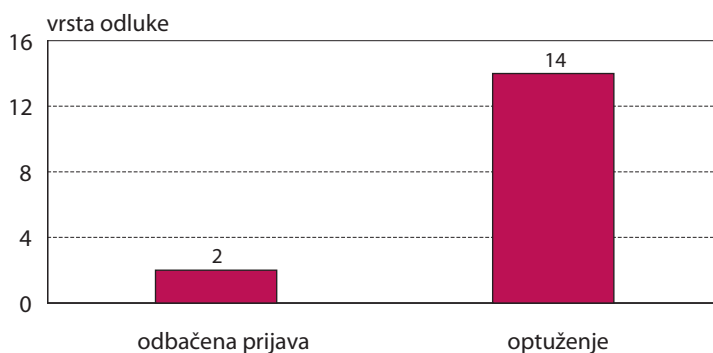
43) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. ranije predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do 1 godine zamijenjena je kaznom zatvora od 6 mjeseci do 3 godine.

Za počinjenje ovoga kaznenog djela dovoljna je i jednokratna djelatnost upoznavanja djeteta s pornografskim sadržajem, a namjera počinitelja mora obuhvatiti i dob djeteta, inače kod počinitelja postoji stvarna zabluda u pogledu bitnog obilježja kaznenog djela (čl. 47 st.1. KZ-a).

Izmjenama Kaznenog zakona iz 2000. izmijenjen je i stavak 2. ovoga članka te je određeno oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje ovoga kaznenog djela, te oduzimanje i uništenje predmeta nastalih počinjenjem ovoga kaznenog djela.

Grafikon 56.

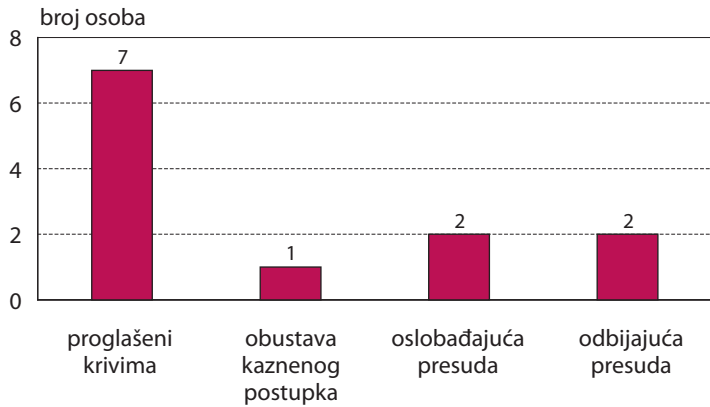
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 56. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom (stavak 1.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela 16 odluka (dva počinitelja su ostala nepoznata). Kaznena prijava je odbačena za dva počinitelja, a doneseno je 14 odluka o optuženju.

Grafikon 57.

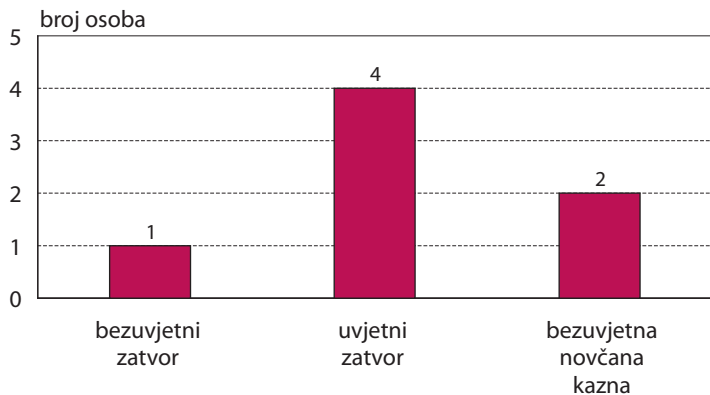
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 57. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom. U odnosu na optužene osobe, njih 7 je proglašeno krivima. Kazneni postupak je obustavljen za jednu osobu, a donesene su po dvije oslobađajuće te odbijajuće presude.

Grafikon 58.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom, čl. 197. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 58. prikazuje broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo upoznavanja djece s pornografijom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju izrečena je jedna bezuvtetna zatvorska kazna od 3 do 6 mjeseci, 4 uvjetne kazne zatvora od 6 do 12 mjeseci te dvije bezuvtetne novčane kazne.

5.11. Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži (članak 197.a KZ-a)

Radi se o novome kaznenom djelu uvrštenom u katalog kaznenih djela izmjenama Kaznenog zakona od 1. listopada 2004., a što je obveza koju je Republika Hrvatska preuzela temeljem Konvencije o kibernetičkom kriminalu (NN, br. 9/02. - Međunarodni ugovori).

Uvođenje ovoga kaznenog djela u skladu je i s Konvencijom o pravima djeteta iz 1989. i Međunarodnom konvencijom za suzbijanje predmeta i trgovine nemoralnim publikacijama iz 1923. godine.

Iako nije izrijekom čl. 117. Zakona o sudovima za mladež kategorizirano kao posebno kazneno djelo kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika u kojima je dužnost postupanja sudova za mladež, sudska praksa je sama ispravila ovaj propust neažurne izmjene Zakona o sudovima za mladež.

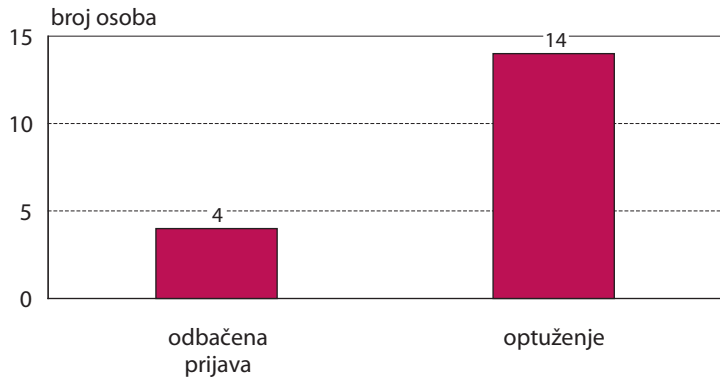
Opasnost širenja dječje pornografije putem računalne mreže zakonodavac je u stavku 1. čl. 197a Kaznenog zakona sankcionirao kaznom zatvora od jedne do deset godina, a za osobu koja djetetu posredstvom računalnog sustava, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka učini pristupačnim slike, audiovizualne sadržaje ili druge predmete pornografskog sadržaja, kako je to propisano stavkom 2. ovog članka predviđena je kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine⁴⁴⁾.

Stavak 3. ovog članka predviđa oduzimanje naprava, sredstava, računalnih programa ili podataka korištenih ili prilagođenih za počinjenje ovoga kaznenog djela.

44) Izmjenama Kaznenog zakona Republike Hrvatske od 1. listopada 2006. ranije predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine zamijenjena je kaznenom zatvora od 6 mjeseci do 3 godine.

Grafikon 59.

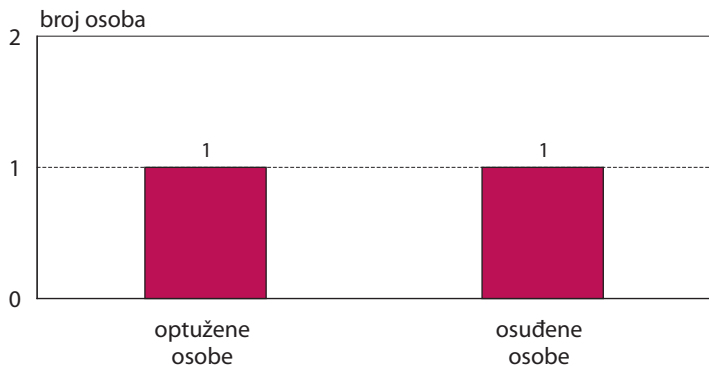
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 59. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela 14 odluka o optuženju, a 4 kaznene prijave su odbačene.

Grafikon 60.

Optužene i osuđene osobe za kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197.a st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Kao što pokazuje grafikon 60., kazneni postupak je završen za jedan slučaj te je počinitelj osuđen na uvjetnu kaznu zatvora od 6 do 12 mjeseci.

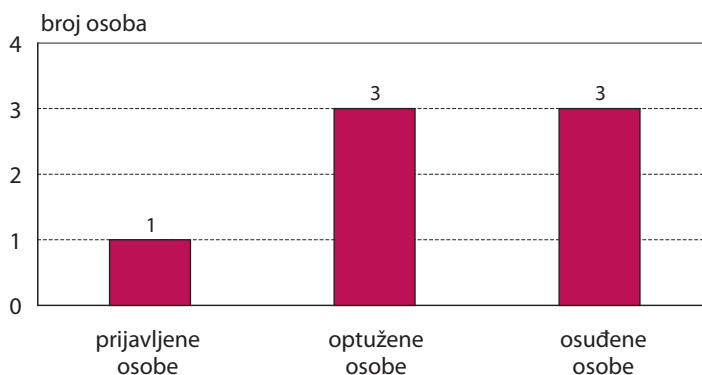
5.12. Rodoskrvuće (članak 198. KZ-a)

Ovo kazneno djelo čini osoba koja izvrši spolni odnošaj ili s njom izjednačenu spolnu radnju s rođakom po krvi u ravnoj lozi ili s bratom ili sestrom. Za ovo kazneno djelo predviđena je novčana kazna ili kazna zatvora do 1 godine. Poseban oblik toga kaznenog djela u kvalificiranom obliku je ako je kazneno djelo izvršeno s maloljetnom osobom, kada zakonodavac u stavku 2 ovog članka za takvo postupanje propisuje kaznu zatvora od šest mjeseci do pet godina. Poseban, teži oblik počinjenja ovoga kaznenog djela je kad je ono počinjeno s djetetom, dakle osobom do navršene četrnaeste godine. U tom slučaju zapriječena kazna je kazna zatvora od jedne do osam godina.

Ovo kazneno djelo može se počiniti samo s namjerom, a za postojanje kaznenog djela dovoljan je i jednokratni odnošaj, ili s njim izjednačena spolna radnja među krvnim srođnicima, pa djelo ne postoji između staratelja i staranika, usvojitelja i usvojenika ili maćehe i pastorka.

Grafikon 61.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo rodoskrvuća, čl. 198. st. 2. i st. 3. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 61. prikazuje broj prijavljenih, optuženih te osuđenih osoba za kazneno djelo rodoskrvuća (čl 198. st. 2. i st. 3.). U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljen je 1 počinitelj, a optužena i osuđena su 3 počinitelja (riječ je o optužnicama prije 2001., a sudovi su donijeli odluke u promatranom razdoblju od 2001. do 2006.). Osuđenim počiniteljima su izrečene dvije kazne zatvora od 2 do 3 godine te jedna kazna zatvora od 6 do 12 mjeseci.

6. Glava XVI – Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži počinjena na štetu djece i maloljetnika

6.1. Povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209. KZ-a)

Kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja (članak 209. KZ-a) čini onaj tko izbjegavanjem zaposlenja, mijenjanjem radnog mjesta, mjesta boravka ili prebivališta, otuđivanjem imovine ili na drugi način izbjegava davanje uzdržavanja za osobu koju je na temelju ovršne odluke ili sudske nagodbe dužan uzdržavati ili tko odbija izvršenje takve obveze.⁴⁵⁾ Kvalificirani oblik postoji ako se djelo odnosi na uzdržavanje djeteta ili maloljetne osobe. Kazneno djelo „Neplaćanje alimentacije“ (danas: „Povreda dužnosti uzdržavanja“) bilo je inkriminirano još u Krivičnom zakoniku iz 1951. godine.

Povreda dužnosti uzdržavanja generira ozbiljne socijalne probleme koji postaju znatno veći pokretljivošću (migracijama) suvremenog društva. Izbjegavanje uzdržavanja posebno je dobilo na značenju zbog migracijskih kretanja stanovništva pa je Organizacija Ujedinjenih naroda još davne 1956. izradila Konvenciju o sprječavanju povreda dužnosti uzdržavanja. Konvencija sadrži građanskopravne te administrativno-tehničke odredbe kojima je svrha olakšati i ubrzati pravnu pomoć među državama u slučajevima kad osobe koje izbjegavaju uzdržavati svoju obitelj iz različitih razloga ne borave u zemlji u kojoj njihova obitelj živi. Kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja izvršeno je kako tamo gdje živi osoba koju je počinitelj dužan uzdržavati tako i u mjestu u kojem on živi tj. u kojem je došlo do radnje izvršenja toga kaznenog djela izbjegavanjem ili odbijanjem davanja dužnog uzdržavanja.⁴⁶⁾

Kazneno djelo nije ostvareno samo uskraćivanjem dužnog uzdržavanja. Mora postojati izbjegavanje davanja uzdržavanja ili odbijanje izvršenja takve obveze. Izbjegavanje se izražava aktivnim postupanjem ili svjesnim propuštanjem da se osobu trajno ili privremeno onemoguću u uzdržavanju. Kazneno djelo ne ostvaruje počinitelj koji je u takvim objektivnim uvjetima da ne može davati uzdržavanje, npr. zbog nezaposlenosti.⁴⁷⁾

45) Osnovni oblik, članak 209. stavak 1. Kaznenog zakona

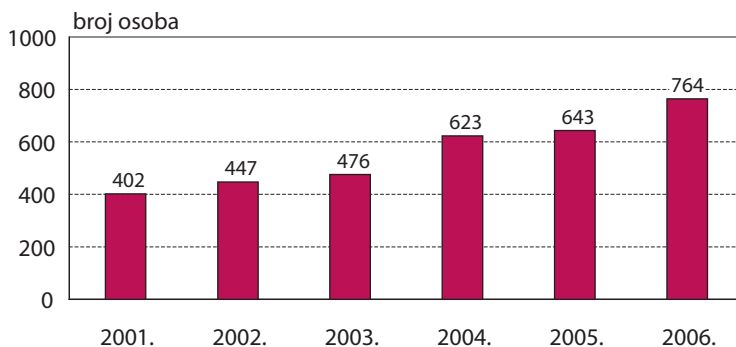
46) Mladen Singer, Kaznenopravna odgovornost i zaštita mladeži, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1998., str. 177.

47) Berislav Pavišić-Petar Večić, Komentar Kaznenog zakona, MUP, Zagreb, 1999., str. 414.

Za postojanje kaznenog djela nije dovoljno da počinitelj ne daje dužno uzdržavanje, nego se traži i da on tu obvezu izbjegava ili odbija. Kao oblike izbjegavanja Zakon izriječno navodi izbjegavanje zaposlenja, mijenjanje radnog mjesta, mjesta boravka ili prebivališta i otuđivanje imovine. No, to su samo primjeri (u praksi i najučestaliji) jer se davanje uzdržavanja može izbjegavati i na drugi način.⁴⁸⁾

Grafikon 62.

Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

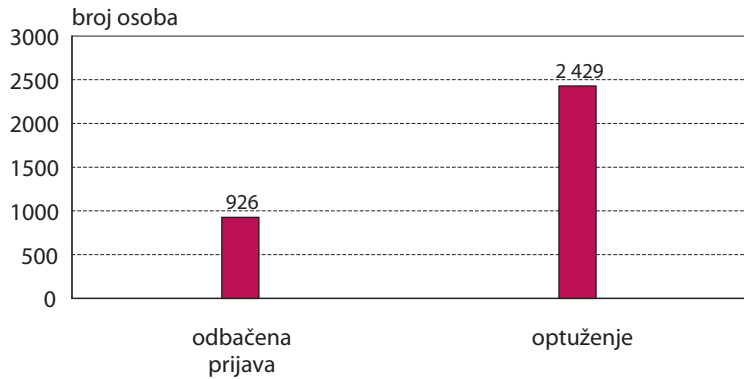
U grafikonu 62. dani su podaci o broju prijavljenih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209. stavka 2. KZ-a, koje se odnosi na uzdržavanje djeteta ili maloljetne osobe. U promatranome razdoblju od 2001. do 2006. za ovaj oblik kaznenog djela prijavljene je 3 355 osoba.

Razmjerno povećanje broja prijavljenih osoba iz godine u godinu za ovo kazneno djelo ponajprije pokazuje znatan napredak u borbi za zaštitu interesa maloljetnih oštećenika i djece oštećene ovime kaznenim djelom.

48) Ksenija Turković, Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži, Posebni dio kaznenog prava (urednik Petar Novoselec), Zagreb, 2007. str. 206.

Grafikon 63.

Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 63. dan je prikaz odluka državnih odvjetništava povodom kaznenih prijava za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 209 st. 2. KZ-a za razdoblje od šest godina (2001. – 2006.).

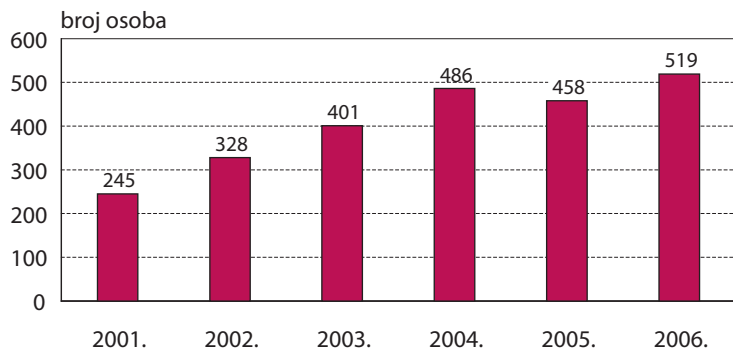
Podaci pokazuju da je od 3 355 podnesenih kaznenih prijava njih 926 odbačeno, dok je za 2 429 kaznenih prijava donesena odluka o optuženju.

Razmjerno visok broj odbačaja kaznenih prijava posljedica je mogućnosti odgode početka započinjanja kaznenog progona. Ovu ovlast državno odvjetništvo ima temeljem čl. 175. Zakona o kaznenom postupku, ukoliko osumnjičenik, uz prethodnu suglasnost zakonskog zastupnika oštećenika, ispuni obvezu zakonskog uzdržavanja. Svrha vođenja postupka se postiže ukoliko osumnjičenik ispuni obvezu zakonskog uzdržavanja, a to je namirenje maloljetnog oštećenika.

Sudski postupci za ovo kazneno djelo su najčešće dugotrajni (nedostupnost osumnjičenika).

Grafikon 64.

Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Podaci u grafikonu 64. pokazuju broj optuženih osoba za kazneno djelo iz članka 209 st. 2. KZ-a. U promatranome šestogodišnjem razdoblju optuženo je 2 437 osoba zbog povrede dužnosti uzdržavanja.

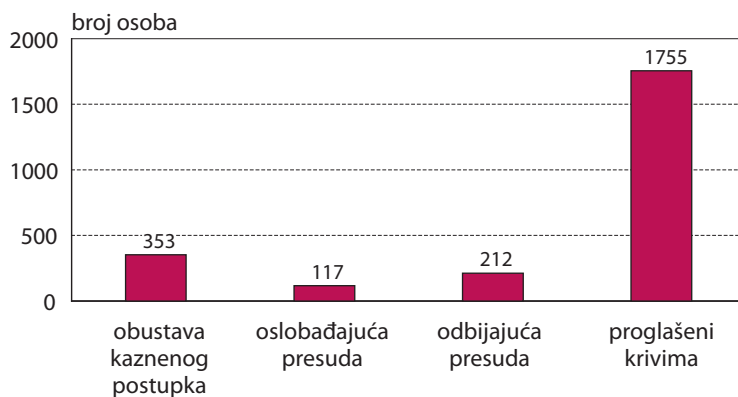
Podaci o porastu broja optuženih osoba ukazuju na očito veće napore nadležnih tijela u kaznenom progonu počinitelja ovoga kaznenog djela.

Tako je 2002. u odnosu na prijašnju godinu broj optuženih osoba veći za 34%. U 2003. u odnosu na 2002. za više od 20%.

U 2004. broj optuženih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja je dvostruko veći nego 2001., a ohrabruje podatak da je 2006. broj optuženih osoba znatno veći u odnosu na prijašnje godine promatranog razdoblja.

Grafikon 65.

Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

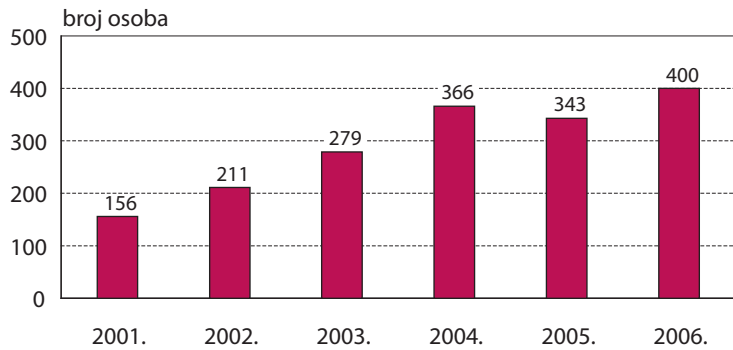
U grafikonu 65. dani su podaci o vrstama odluka za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209 st. 2 KZ-a u razdoblju od 2001. do 2006. godine.

U promatranom razdoblju od 2001. do 2006., od ukupnog broja optuženih, 1 755 počinitelja je proglašeno krivima. Za 212 osoba donesena je odbijajuća presuda, za 353 osobe doneseno je rješenje o obustavi kaznenog postupka dok je za 117 osoba donesena oslobađajuća presuda.

Navedeni podaci o odlukama povodom optuženja pokazuju da treba uložiti veće napore u progonu i kažnjavanju počinitelja ovoga kaznenog djela. Za očekivati je i da će izmjena odredbe KZ-a o zastari kaznenih djela na štetu djece koja se primjenjuje od 1.10. 2006. (kojom zastara počinje teći od punoljetnosti oštećenika) utjecati na smanjenje broja odbijajućih presuda te smanjenje broja rješenja o obustavi kaznenog postupka.

Grafikon 66.

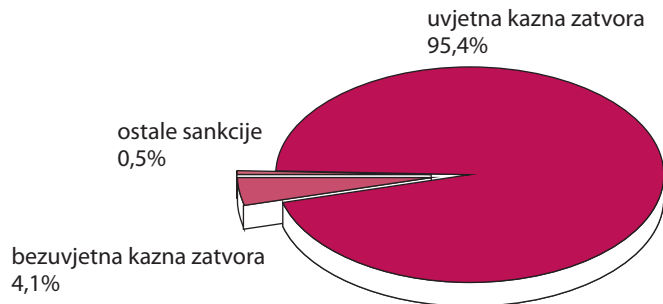
Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 66. dani su podaci o broju osuđenih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209. st. 2. KZ-a u razdoblju od 2001. do 2006. godine. U promatranome razdoblju osuđeno je 1 755 osoba. Podaci pokazuju da je postrijedi porast broja osuđenih osoba. Tako je 2004. godine broj osuđenih osoba bio dvostruko veći nego 2001., a 2006. gotovo dvostruko veći nego 2002. godine.

Grafikon 67.

Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 67. dan je prikaz strukture izrečenih sankcija za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209. st. 2. KZ-a u promatranom razdoblju od 2001. do 2006. godine.

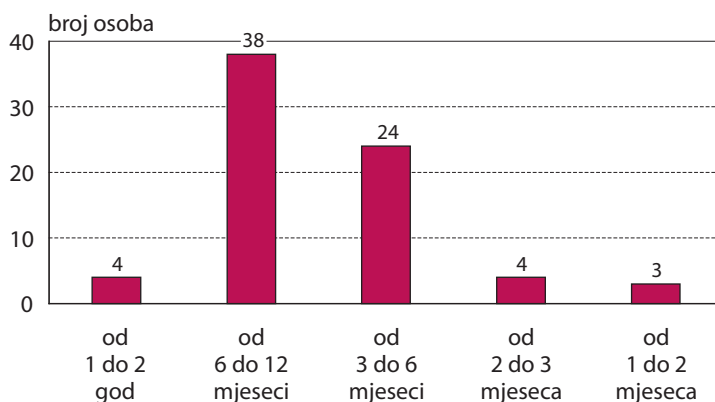
U 95,4% slučajeva počiniteljima ovoga kaznenog djela izrečena je kazna zatvora uz primjenu uvjetne osude dok je u 4,1% slučajeva izrečena bezuvjetna kazna zatvora. Na ostale sankcije otpada 0,5%.

Podaci pokazuju znatan stupanj jedinstvenosti sudova u tretmanu počinitelja ovoga kaznenog djela ponajprije kada je riječ o svrsi izricanja pojedine sankcije. Primjenom uvjetne osude, posebice uz izricanje dvostrukog uvjeta iz čl. 209. st. 3. KZ-a kojim je propisano da počinitelj kaznenog djela u određenom razdoblju plati dospjele, a neisplaćene iznose uzdržavanja, upravo se i postiže svrha kažnjavanja, a to je da se oštećenik koji je maloljetna osoba ili dijete što prije namiri za iznos uzdržavanja. Udio izrečene bezuvjetne kazne zatvora je 4,1%, a sudovi ih najčešće izriču specijalnim povratnicima (recidivistima) koji su počinitelji istovrsnog kaznenog djela. Za ovu skupinu povratnika (recidivista) izricanjem uvjetne osude ne može se postići svrha specijalne, ali ni generalne prevencije. Smisao odredbe iz članka 209. st. 3. jest u nastojanju da se izbjegne izvršavanje zatvorske kazne uzdržavatelja jer njegov odlazak u zatvor najčešće znači daljnju nemogućnost plaćanja uzdržavanja pa nije ni u interesu uzdržavane osobe. Primjeri iz sudske prakse potvrđuju da se ne postiže svrha kažnjavanja izricanjem bezuvjetnih zatvorskih kazni za ovo kazneno djelo.

Ostale sankcije izrečene su za 0,5% počinitelja ovoga kaznenog djela.

Grafikon 68.

Visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

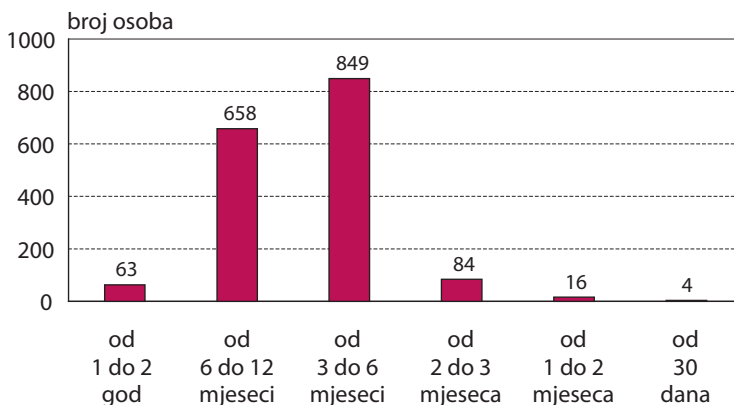

Podaci u grafikonu 68. pokazuju visinu izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 209. st. 2. KZ-a. Kazna zatvora od 6 do 12 mjeseci izrečena je za 38 počinitelja dok je kazna zatvora od 3 do 6 mjeseci izrečena za 24 počinitelja. Neznatan je broj počinitelja koji su osuđeni na kaznu zatvora od 2 do 3 mjeseca (4 počinitelja) te na kaznu zatvora od 1 do 2 mjeseca (3 počinitelja).

U promatranome šestogodišnjem razdoblju, bezuvjetna zatvorska kazna od 1 do 2 godine zatvora izrečena je za 4 počinitelja. Posve je sigurno da je riječ o najtežim oblicima počinjenja ovoga kaznenog djela, a počinitelji su ponajprije višestruki povratnici koji su ovo djelo činili u dužemu vremenskom razdoblju i prema većem broju oštećenika. Prijetnja uvjetnom osudom prema ovoj skupini počinitelja ne može postići svrhu kažnjavanja.

Grafikon 69.

Visina izrečene uvjetne kazne zatvora za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 69. dan je prikaz izrečenih kazni zatvora na koje je primijenjena uvjetna osuda za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja u promatranom razdoblju od 2001. do 2006. godine.

Podaci pokazuju da je za 849 počinitelja izrečena kazna zatvora u trajanju od 3 do 6 mjeseci i na njih primijenjena uvjetna osuda, dok je za 658 počinitelja primijenjena uvjetna osuda uz izricanje zatvorske kazne od 6 do 12 mjeseci.

Za 84 počinitelja izrečena je zatvorska kazna od 2 do 3 mjeseca uz primjenu uvjetne osude. Za 63 počinitelja je izrečena kazna zatvora od 1 do 2 godine uz primjenu uvjetne osude.

Za 16 počinitelja izrečena je zatvorska kazna od 1 do 2 mjeseca te za 4 počinitelja kazna zatvora od 30 dana uz primjenu uvjetne osude.

I ovi podaci pokazuju na ujednačenost sudske prakse pri osudi počinitelja ovoga kaznenog djela, gdje se primjenom uvjetne osude, posebice uz dvostruki uvjet iz čl. 209. st. 3. postiže svrha kažnjavanja.

6.1.1. Pregled po županijama

Podaci o odlukama državnih odvjetništava po županijama za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja uključuju odluke državnih odvjetništava koja imaju sjedište unutar navedene županije, a podaci o optuženim i osuđenim osobama odnose se na odluke sudova koji imaju sjedište unutar navedene županije.

U odnosu na područja pojedinih županija, broj optuženih te osuđenih osoba je razmjerno isti kao i kod prijavljenih osoba. Tako je kod optuženih osoba najveći udio optuženih osoba u Gradu Zagrebu (21,3%) te županijama: Varaždinskoj (8,4%), Osječko-baranjskoj (6,8%), Bjelovarsko-bilogorskoj (6,8%) te Zagrebačkoj (6,4%).

Najveći udio osuđenih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja je u Gradu Zagrebu (18%) te Varaždinskoj županiji (10,2%), Bjelovarsko-bilogorskoj (7,3%), Zagrebačkoj (6,8%) te Osječko-baranjskoj (6,7%).

Promatrajući indekse prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja zamjetno je znatno povećanje kako prijava tako i optuženja te osuda.

Indeksi za optužene te osuđene osobe također pokazuju razmjerno povećanje izuzev 2005. kada se bilježi lagani pad (indeks 94).

Tablica 6.

Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. od 2001. do 2006.

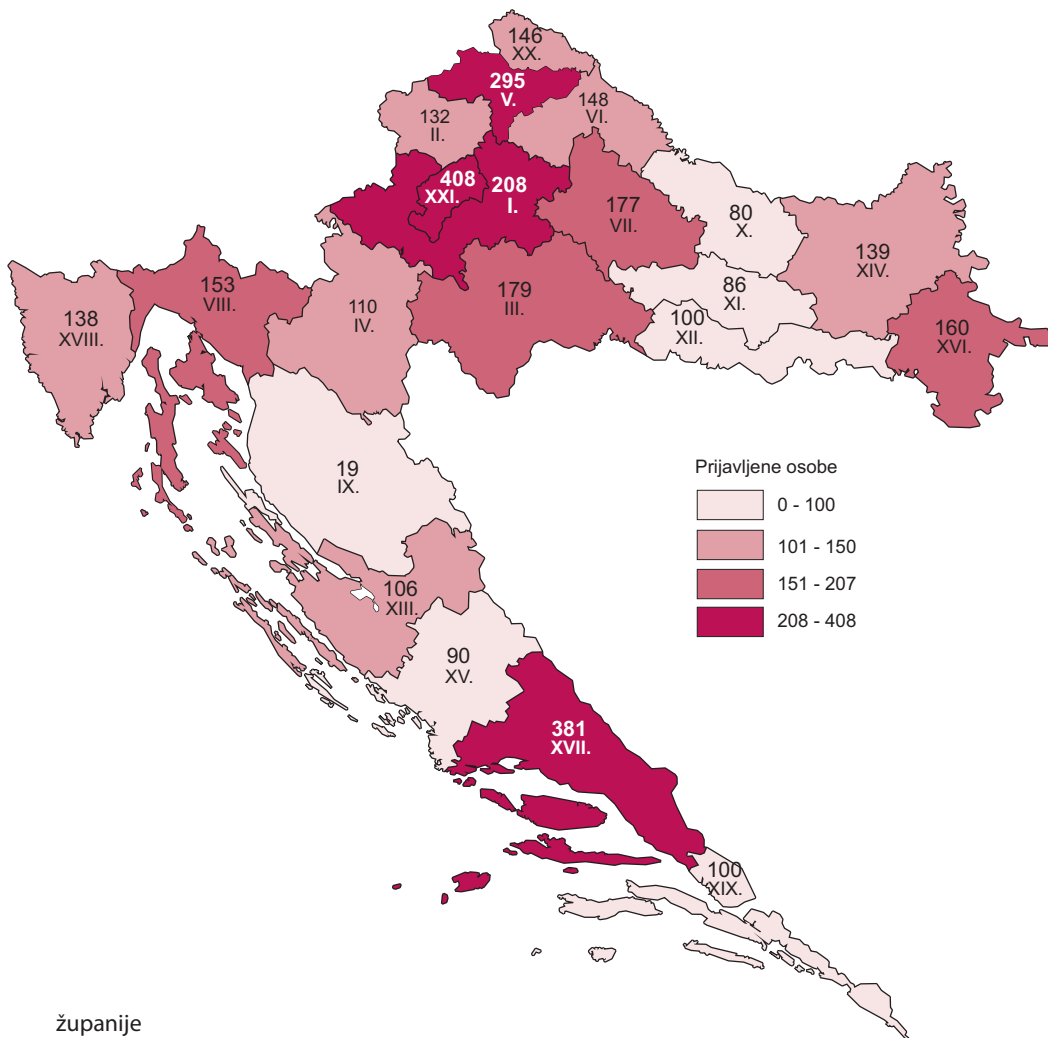
	Ukupno		2001.		2002.		
	svega	%	svega	%	svega	%	
Republika Hrvatska	3 355	100,0	402	100,0	447	100,0	1
Zagrebačka županija	208	6,2	34	8,5	27	6,0	2
Krapinsko-zagorska županija	132	3,9	14	3,5	26	5,8	3
Sisačko-moslavačka županija	179	5,3	16	4,0	15	3,3	4
Karlovačka županija	110	3,3	13	3,2	12	2,7	5
Varaždinska županija	295	8,8	48	11,9	49	11,0	6
Koprivničko-križevačka županija	148	4,4	16	4,0	26	5,8	7
Bjelovarsko-bilogorska županija	177	5,3	40	10,0	35	7,8	8
Primorsko-goranska županija	153	4,6	28	7,0	26	5,8	9
Ličko-senjska županija	19	0,6	1	0,3	-	-	10
Virovitičko-podravska županija	80	2,4	-	-	-	-	11
Požeško-slavonska županija	86	2,6	9	2,2	11	2,5	12
Brodsko-posavska županija	100	3,0	21	5,2	8	1,8	13
Zadarska županija	106	3,1	14	3,5	10	2,2	14
Osječko-baranjska županija	139	4,1	14	3,5	21	4,7	15
Šibensko-kninska županija	90	2,7	5	1,2	12	2,7	16
Vukovarsko-srijemska županija	160	4,8	20	5,0	22	5,0	17
Splitsko-dalmatinska županija	381	11,3	49	12,2	60	13,4	18
Istarska županija	138	4,1	15	3,7	11	2,5	19
Dubrovačko-neretvanska županija	100	3,0	11	2,7	16	3,6	20
Međimurska županija	146	4,3	25	6,2	15	3,3	21
Grad Zagreb	408	12,2	9	2,2	45	10,1	22

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	2003.		2004.		2005.		2006.	
	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%
1	476	100,0	623	100,0	643	100,0	764	100,0
2	46	9,7	19	3,0	42	6,5	40	5,2
3	22	4,6	27	4,3	19	3,0	24	3,1
4	14	3,0	35	5,6	45	7,0	54	7,1
5	9	1,9	26	4,2	16	2,5	34	4,5
6	48	10,1	44	7,1	60	9,3	46	6,0
7	17	3,6	18	2,9	39	6,1	32	4,2
8	22	4,6	27	4,3	25	3,9	28	3,7
9	12	2,5	37	5,9	19	3,0	31	4,1
10	5	1,0	3	0,5	1	0,2	9	1,2
11	14	3,0	23	3,7	16	2,5	27	3,5
12	14	3,0	12	1,9	20	3,1	20	2,6
13	11	2,3	20	3,2	16	2,5	24	3,1
14	18	3,8	20	3,2	21	3,3	23	3,0
15	34	7,1	26	4,2	13	2,0	31	4,1
16	11	2,3	18	2,9	24	3,7	20	2,6
17	12	2,5	23	3,7	35	5,4	48	6,3
18	63	13,2	67	10,8	81	12,6	61	8,0
19	31	6,5	28	4,5	21	3,3	32	4,2
20	21	4,4	21	3,4	15	2,3	16	2,1
21	24	5,0	25	4,0	24	3,7	33	4,3
22	28	5,9	104	16,7	91	14,1	131	17,1

Kartogram 1.

PRIJAVLJENE OSOBE ZA KAZNENO DJELO POVREDE DUŽNOSTI UZDRŽAVANJA, čl. 209. st 2. KZ-a OD 2001. DO 2006.

županije

I. Zagrebačka	XI. Požeško-slavonska
II. Krapinsko-zagorska	XII. Brodsko-posavska
III. Sisačko-moslavačka	XIII. Zadarska
IV. Karlovačka	XIV. Osječko-baranjska
V. Varaždinska	XV. Šibensko-kninska
VI. Koprivničko-križevačka	XVI. Vukovarsko-srijemska
VII. Bjelovarsko-bilogorska	XVII. Splitsko-dalmatinska
VIII. Primorsko-goranska	XVIII. Istarska
IX. Ličko-senjska	XIX. Dubrovačko-neretvanska
X. Virovitičko-podravska	XX. Međimurska
	XXI. Grad Zagreb

Analizirajući strukturu prijavljenih osoba po županijama od 2001. do 2006., najveći udio prijavljenih osoba za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja djeteta ili maloljetne osobe imaju Grad Zagreb (12,2%) te sljedeće županije: Splitsko-dalmatinska (11,3%), Varaždinska (8,8%), Zagrebačka (6,2%) te Sisačko-moslavačka (5,3%) i Bjelovarsko-bilogorska (5,3%).

Indeksi prijavljenih osoba pokazuju da je u cijelome promatranom razdoblju riječ o povećanju broja prijavljenih osoba iz godine u godinu (indeksi su: 111 za 2002. godinu, 106 za 2003. godinu, 131 za 2004. godinu, 103 za 2005. godinu te 119 za 2006. godinu).

U odnosu na apsolutne frekvencije za prijavljene osobe za cijelo promatrano šestogodišnje razdoblje podaci su sljedeći:

Zagrebačka županija (208)
Krapinsko-zagorska županija (132)
Sisačko-moslavačka županija (179)
Karlovačka županija (110)
Varaždinska županija (295)
Koprivničko-križevačka županija (148)
Bjelovarsko-bilogorska županija (177)
Primorsko-goranska županija (153)
Ličko-senjska županija (19)
Virovitičko-podravska županija (80)
Požeško-slavonska županija (86)
Brodsko-posavska županija (100)
Zadarska županija (106)
Osječko-baranjska županija (139)
Šibensko-kninska županija (90)
Vukovarsko-srijemska županija (160)
Splitsko-dalmatinska županija (381)
Istarska županija (138)
Dubrovačko-neretvanska županija (100)
Međimurska županija (146)
Grad Zagreb (408)

Tablica 7.

Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

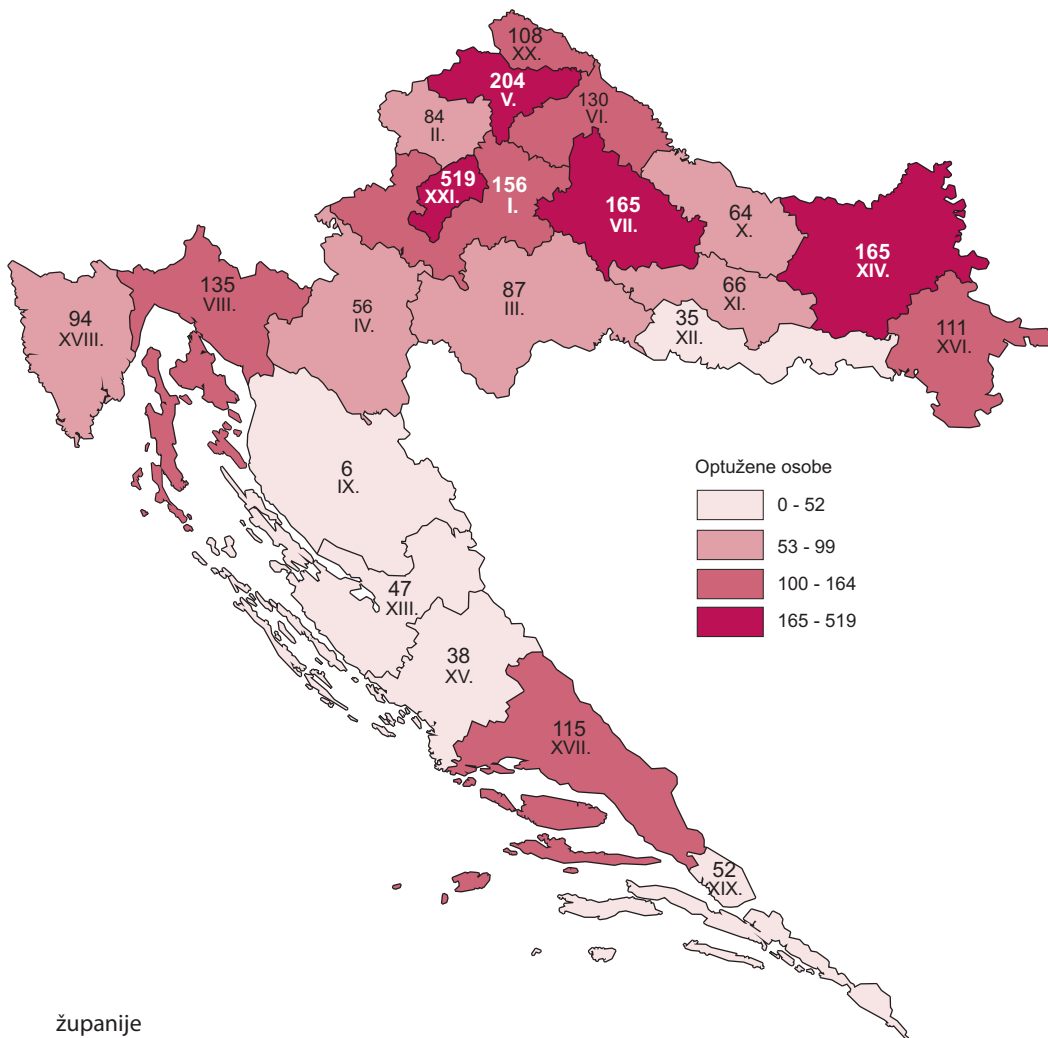
	Ukupno		2001.		2002.		
	svega	%	svega	%	svega	%	
Republika Hrvatska	2 437	100,0	245	100,0	328	100,0	1
Zagrebačka županija	156	6,4	4	1,6	5	1,5	2
Krapinsko-zagorska županija	84	3,5	-	-	7	2,1	3
Sisačko-moslavačka županija	87	3,6	10	4,1	8	2,5	4
Karlovačka županija	56	2,3	8	3,3	4	1,2	5
Varaždinska županija	204	8,4	26	10,6	29	8,8	6
Koprivničko-križevačka županija	130	5,3	15	6,1	20	6,1	7
Bjelovarsko-bilogorska županija	165	6,8	25	10,2	40	12,2	8
Primorsko-goranska županija	135	5,5	21	8,6	35	10,7	9
Ličko-senjska županija	6	0,3	-	-	2	0,6	10
Virovitičko-podravska županija	64	2,6	-	-	-	-	11
Požeško-slavonska županija	66	2,7	9	3,7	6	1,8	12
Brodsko-posavska županija	35	1,4	1	0,4	-	-	13
Zadarska županija	47	1,9	2	0,8	6	1,8	14
Osječko-baranjska županija	165	6,8	20	8,2	23	7,0	15
Šibensko-kninska županija	38	1,6	-	-	2	0,6	16
Vukovarsko-srijemska županija	111	4,5	12	4,9	18	5,5	17
Splitsko-dalmatinska županija	115	4,7	12	4,9	14	4,3	18
Istarska županija	94	3,9	14	5,7	19	5,8	19
Dubrovačko-neretvanska županija	52	2,1	3	1,2	11	3,4	20
Međimurska županija	108	4,4	5	2,0	6	1,8	21
Grad Zagreb	519	21,3	58	23,7	73	22,3	22

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	2003.		2004.		2005.		2006.	
	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%
1	401	100,0	486	100,0	458	100,0	519	100,0
2	31	7,7	31	6,4	31	6,8	54	10,4
3	24	6,0	23	4,7	17	3,7	13	2,5
4	9	2,2	17	3,5	18	3,9	25	4,8
5	8	2,0	16	3,3	10	2,2	10	1,9
6	38	9,5	31	6,4	45	9,8	35	6,7
7	16	4,0	26	5,3	21	4,6	32	6,2
8	32	8,0	24	5,0	23	5,0	21	4,1
9	20	5,0	18	3,7	16	3,5	25	4,8
10	1	0,3	-	-	1	0,2	2	0,4
11	12	3,0	17	3,5	16	3,5	19	3,7
12	15	3,7	8	1,6	8	1,8	20	3,8
13	3	0,8	12	2,5	8	1,8	11	2,1
14	5	1,2	12	2,5	12	2,6	10	1,9
15	21	5,2	36	7,4	28	6,1	37	7,1
16	3	0,8	3	0,6	11	2,4	19	3,7
17	9	2,2	24	4,9	20	4,4	28	5,4
18	28	7,0	22	4,5	21	4,6	18	3,5
19	6	1,5	21	4,3	17	3,7	17	3,3
20	8	2,0	17	3,5	8	1,7	5	1,0
21	20	5,0	29	6,0	26	5,7	22	4,2
22	92	22,9	99	20,4	101	22,0	96	18,5

Kartogram 2.

OPTUŽENE OSOBE ZA KAZNENO DJELO POVREDE DUŽNOSTI UZDRŽAVANJA,
čl. 209. st. 2. KZ-a OD 2001. DO 2006.

županije

I. Zagrebačka	XI. Požeško-slavonska
II. Krapinsko-zagorska	XII. Brodsko-posavska
III. Sisačko-moslavačka	XIII. Zadarska
IV. Karlovačka	XIV. Osječko-baranjska
V. Varaždinska	XV. Šibensko-kninska
VI. Koprivničko-križevačka	XVI. Vukovarsko-srijemska
VII. Bjelovarsko-bilogorska	XVII. Splitsko-dalmatinska
VIII. Primorsko-goranska	XVIII. Istarska
IX. Ličko-senjska	XIX. Dubrovačko-neretvanska
X. Virovitičko-podravska	XX. Međimurska
	XXI. Grad Zagreb

U odnosu na apsolutne frekvencije za optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja (čl. 209. st. 2. KZ-a) u promatranome šestogodišnjem razdoblju podaci su sljedeći :

Zagrebačka županija (156)
Krapinsko-zagorska županija (84)
Sisačko-moslavačka županija (87)
Karlovačka županija (56)
Varaždinska županija (204)
Koprivničko-križevačka županija (130)
Bjelovarsko-bilogorska županija (165)
Primorsko-goranska županija (135)
Ličko-senjska županija (6)
Virovitičko-podravska županija (64)
Požeško-slavonska županija (66)
Brodsko-posavska županija (35)
Zadarska županija (47)
Osječko-baranjska županija (165)
Šibensko-kninska županija (38)
Vukovarsko-srijemska županija (111)
Splitsko-dalmatinska županija (115)
Istarska županija (94)
Dubrovačko-neretvanska županija (52)
Međimurska županija (108)
Grad Zagreb (519)

Tablica 8.

Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

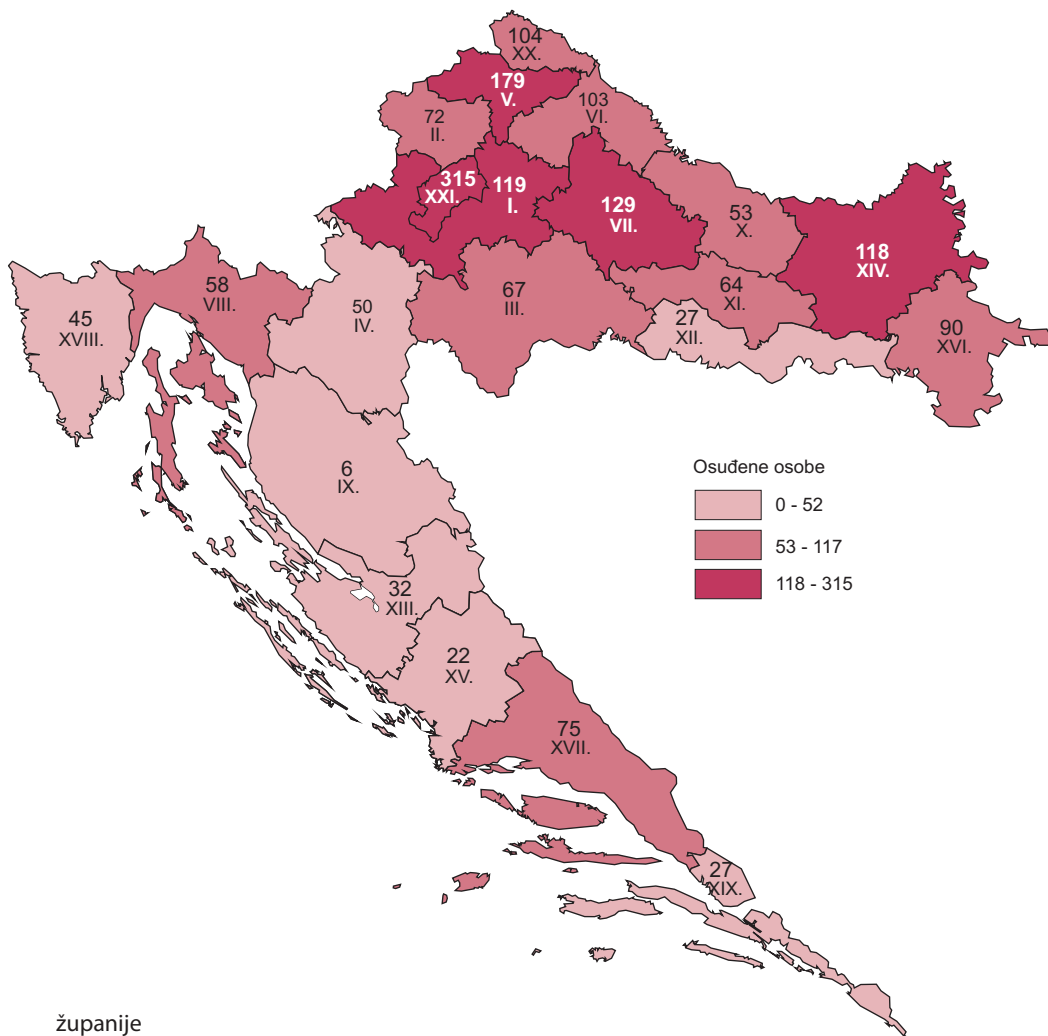
	Ukupno		2001.		2002.		
	svega	%	svega	%	svega	%	
Republika Hrvatska	1 755	100,0	156	100,0	211	100,0	1
Zagrebačka županija	119	6,8	-	-	1	0,5	2
Krapinsko-zagorska županija	72	4,1	-	-	7	3,3	3
Sisačko-moslavačka županija	67	3,8	9	5,8	6	2,8	4
Karlovačka županija	50	2,9	6	3,8	4	1,9	5
Varaždinska županija	179	10,2	22	14,1	26	12,3	6
Koprivničko-križevačka županija	103	5,9	10	6,4	18	8,5	7
Bjelovarsko-bilogorska županija	129	7,3	18	11,5	27	12,8	8
Primorsko-goranska županija	58	3,3	15	9,6	11	5,2	9
Ličko-senjska županija	6	0,3	-	-	2	1,0	10
Virovitičko-podravska županija	53	3,0	-	-	-	-	11
Požeško-slavonska županija	64	3,7	9	5,8	6	2,8	12
Brodsko-posavska županija	27	1,5	1	0,6	-	-	13
Zadarska županija	32	1,8	2	1,3	3	1,4	14
Osječko-baranjska županija	118	6,7	9	5,8	13	6,2	15
Šibensko-kninska županija	22	1,2	-	-	1	0,5	16
Vukovarsko-srijemska županija	90	5,1	9	5,8	13	6,2	17
Splitsko-dalmatinska županija	75	4,3	5	3,2	8	3,8	18
Istarska županija	45	2,6	7	4,5	11	5,2	19
Dubrovačko-neretvanska županija	27	1,5	2	1,3	5	2,4	20
Međimurska županija	104	6,0	4	2,6	6	2,8	21
Grad Zagreb	315	18,0	28	17,9	43	20,4	22

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	2003.		2004.		2005.		2006.	
	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%
1	279	100,0	366	100,0	343	100,0	400	100,0
2	20	7,2	25	6,8	24	7,0	49	12,2
3	23	8,2	19	5,2	12	3,5	11	2,8
4	7	2,5	13	3,6	15	4,4	17	4,3
5	8	2,9	14	3,8	9	2,6	9	2,2
6	31	11,1	28	7,7	43	12,5	29	7,3
7	9	3,2	22	6,0	17	5,0	27	6,8
8	28	10,0	22	6,0	16	4,7	18	4,5
9	7	2,5	6	1,6	4	1,2	15	3,8
10	1	0,4	-	-	1	0,3	2	0,5
11	12	4,3	15	4,1	13	3,8	13	3,2
12	14	5,0	8	2,2	8	2,3	19	4,8
13	3	1,1	6	1,6	8	2,3	9	2,2
14	5	1,8	9	2,5	7	2,0	6	1,5
15	16	5,7	29	7,9	21	6,1	30	7,5
16	2	0,7	3	0,8	8	2,3	8	2,0
17	6	2,2	19	5,2	18	5,3	25	6,2
18	16	5,7	14	3,8	19	5,5	13	3,2
19	3	1,1	11	3,0	4	1,2	9	2,2
20	2	0,7	11	3,0	4	1,2	3	0,8
21	20	7,2	27	7,4	25	7,3	22	5,5
22	46	16,5	65	17,8	67	19,5	66	16,5

Kartogram 3.

OSUĐENE OSOBE ZA KAZNENO DJELO POVREDE DUŽNOSTI UZDRŽAVANJA,
čl. 209. st. 2. KZ-a OD 2001. DO 2006.

županije

I.	Zagrebačka	XI.	Požeško-slavonska
II.	Krapinsko-zagorska	XII.	Brodsko-posavska
III.	Sisačko-moslavačka	XIII.	Zadarska
IV.	Karlovačka	XIV.	Osječko-baranjska
V.	Varaždinska	XV.	Šibensko-kninska
VI.	Koprivničko-križevačka	XVI.	Vukovarsko-srijemska
VII.	Bjelovarsko-bilogorska	XVII.	Splitsko-dalmatinska
VIII.	Primorsko-goranska	XVIII.	Istarska
IX.	Ličko-senjska	XIX.	Dubrovačko-neretvanska
X.	Virovitičko-podravska	XX.	Međimurska
		XXI.	Grad Zagreb

Tablica 9.

Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja na 100 000 stanovnika, čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

	Ukupno stanovnika ⁴⁹⁾	Osuđene osobe za povredu dužnosti uzdržavanja od 2001. do 2006.	Broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.	Prosječan godišnji broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika
Republika Hrvatska	4 437 460	1 755	40	6,7
Zagrebačka županija	309 696	119	38	6,3
Krapinsko-zagorska županija	142 432	72	51	8,5
Sisačko-moslavačka županija	185 387	67	36	6,0
Karlovačka županija	141 787	50	35	5,8
Varaždinska županija	184 769	179	97	16,2
Koprivničko-križevačka županija	124 467	103	83	13,8
Bjelovarsko-bilogorska županija	133 084	129	97	16,2
Primorsko-goranska županija	305 505	58	19	3,2
Ličko-senjska županija	53 677	6	11	1,8
Virovitičko-podravskaa županija	93 389	53	57	9,5
Požeško-slavonska županija	85 831	64	75	12,5
Brodsko-posavska županija	176 765	27	15	2,5
Zadarska županija	162 045	32	20	3,3
Osječko-baranjska županija	330 506	118	36	6,0
Šibensko-kninska županija	112 891	22	19	3,2
Vukovarsko-srijemska županija	204 768	90	44	7,3
Splitsko-dalmatinska županija	463 676	75	16	2,7
Istarska županija	206 344	45	22	3,7
Dubrovačko-neretvanska županija	122 870	27	22	3,7
Međimurska županija	118 426	104	88	14,7
Grad Zagreb	779 145	315	40	6,7

49) Podaci o Popisu stanovništva 2001., Državni zavod za statistiku (www.dzs.hr).

Tablica 10.

Indeksi - Prijavljene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja,
čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

	Indeksi				
	<u>2002.</u> 2001.	<u>2003.</u> 2002.	<u>2004.</u> 2003.	<u>2005.</u> 2004.	<u>2006.</u> 2005.
Republika Hrvatska	111	106	131	103	119
Zagrebačka županija	79	170	41	221	95
Krapinsko-zagorska županija	186	85	123	70	126
Sisačko-moslavačka županija	94	93	250	129	120
Karlovačka županija	92	75	289	62	213
Varaždinska županija	102	98	92	136	77
Koprivničko-križevačka županija	163	65	106	217	82
Bjelovarsko-bilogorska županija	88	63	123	93	112
Primorsko-goranska županija	93	46	308	51	163
Ličko-senjska županija	-	-	60	33	900
Virovitičko-podravska županija	-	-	164	70	169
Požeško-slavonska županija	122	127	86	167	100
Brodsko-posavska županija	38	138	182	80	150
Zadarska županija	71	180	111	105	110
Osječko-baranjska županija	150	162	76	50	238
Šibensko-kninska županija	240	92	164	133	83
Vukovarsko-srijemska županija	110	55	192	152	137
Splitsko-dalmatinska županija	122	105	106	121	75
Istarska županija	73	282	90	75	152
Dubrovačko-neretvanska županija	145	131	100	71	107
Međimurska županija	60	160	104	96	138
Grad Zagreb	500	62	371	88	144

Tablica 11.

Indeksi - Optužene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja,
čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

	Indeksi				
	<u>2002.</u> 2001.	<u>2003.</u> 2002.	<u>2004.</u> 2003.	<u>2005.</u> 2004.	<u>2006.</u> 2005.
Republika Hrvatska	134	122	121	94	113
Zagrebačka županija	125	620	100	100	174
Krapinsko-zagorska županija	-	343	96	74	76
Sisačko-moslavačka županija	80	113	189	106	139
Karlovačka županija	50	200	200	63	100
Varaždinska županija	112	131	82	145	78
Koprivničko-križevačka županija	133	80	163	81	152
Bjelovarsko-bilogorska županija	160	80	75	96	91
Primorsko-goranska županija	167	57	90	89	156
Ličko-senjska županija	-	50	-	-	200
Virovitičko-podravska županija	-	-	142	94	119
Požeško-slavonska županija	67	250	53	100	250
Brodsko-posavska županija	-	-	400	67	138
Zadarska županija	300	83	240	100	83
Osječko-baranjska županija	115	91	171	78	132
Šibensko-kninska županija	-	150	100	367	173
Vukovarsko-srijemska županija	150	50	267	83	140
Splitsko-dalmatinska županija	117	200	79	95	86
Istarska županija	136	32	350	81	100
Dubrovačko-neretvanska županija	367	73	213	47	63
Međimurska županija	120	333	145	90	85
Grad Zagreb	126	126	108	102	95

Tablica 12.

Indeksi - Osuđene osobe za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja,
čl. 209. st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

	Indeksi				
	<u>2002.</u> 2001.	<u>2003.</u> 2002.	<u>2004.</u> 2003.	<u>2005.</u> 2004.	<u>2006.</u> 2005.
Republika Hrvatska	135	132	131	94	117
Zagrebačka županija	-	2000	125	96	204
Krapinsko-zagorska županija	-	329	83	63	92
Sisačko-moslavačka županija	67	117	186	115	113
Karlovačka županija	67	200	175	64	100
Varaždinska županija	118	119	90	154	67
Koprivničko-križevačka županija	180	50	244	77	159
Bjelovarsko-bilogorska županija	150	104	79	73	113
Primorsko-goranska županija	73	64	86	67	375
Ličko-senjska županija	-	50	-	-	200
Virovitičko-podravska županija	-	-	125	87	100
Požeško-slavonska županija	67	233	57	100	238
Brodsko-posavska županija	-	-	200	133	113
Zadarska županija	150	167	180	78	86
Osječko-baranjska županija	144	123	181	72	143
Šibensko-kninska županija	-	200	150	267	100
Vukovarsko-srijemska županija	144	46	317	95	139
Splitsko-dalmatinska županija	160	200	88	136	68
Istarska županija	157	27	367	36	225
Dubrovačko-neretvanska županija	250	40	550	36	75
Međimurska županija	150	333	135	93	88
Grad Zagreb	154	107	141	103	99

6.2. Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210. KZ-a)

Počinitelj ovoga kaznenog djela je osoba koja dijete ili malodobnu osobu oduzme od roditelja, skrbnika, osobe ili ustanove kojoj je ona povjerena, protupravno zadrži ili dijete ili maloljetnu osobu nagovori da prijeđe k njemu.

Za osnovni oblik ovoga kaznenog djela predviđena je kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine.

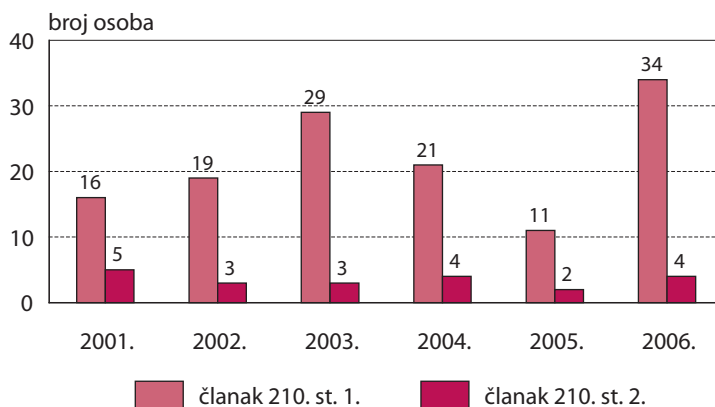
Kvalificirani, teži oblik ovoga kaznenog djela ostvaren je ako ovim kaznenim djelom dijete ili maloljetna osoba napusti područje Republike Hrvatske, za što je predviđena kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Bitno obilježje ovoga kaznenog djela je protupravnost oduzimanja djeteta. Ona mora biti obuhvaćena namjerom počinitelja, s tim da pristanak oštećenika, u ovom slučaju djeteta, ne isključuje protupravnost postupanja počinitelja kaznenog djela.

Počinitelj ovoga kaznenog djela može biti kako roditelj kojem je maloljetna osoba povjerena na odgoj i uzdržavanje, tako i onaj roditelj kojem maloljetnik nije povjeren, ali i oba roditelja ako je dijete ili maloljetna osoba povjerena na skrb ustanovi ili je smještena u drugu obitelj.

Grafikon 70.

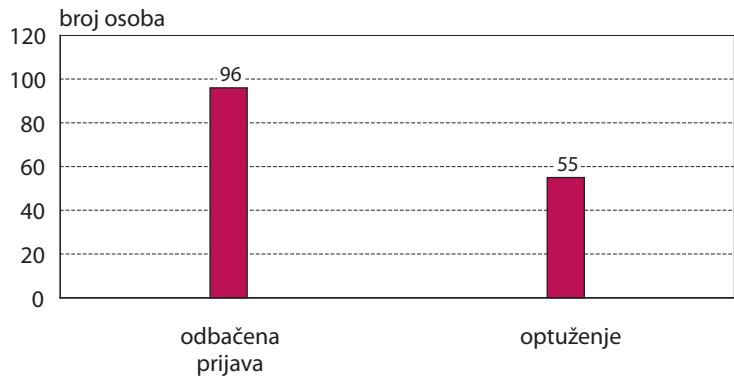
Prijavljene osobe za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 70. prikazuje broj prijavljenih osoba za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela odluku za 151 počinitelja. U odnosu na stavak 1. doneseno je 130 odluka dok je za stavak 2. donesena 21 odluka.

Grafikon 71.

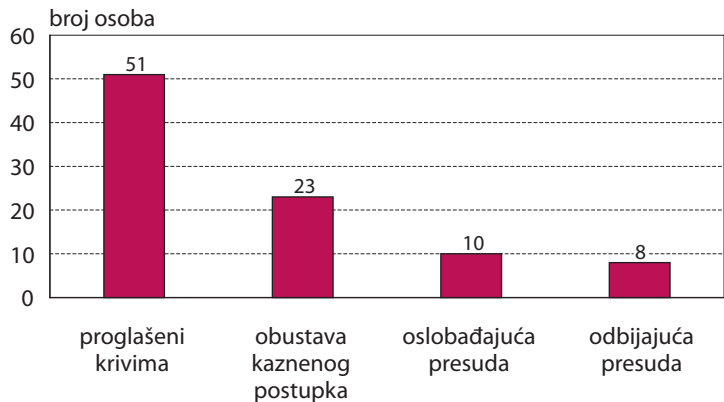
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210 st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 71. prikazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe. Državna odvjetništva odbacila su 96 kaznenih prijava, a donijela su 55 odluka o optuženju.

Grafikon 72.

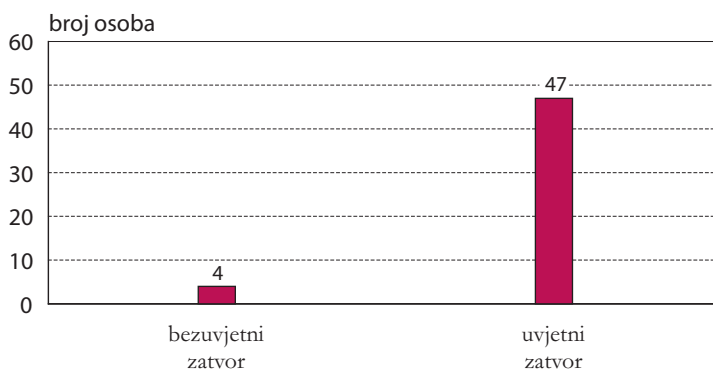
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210. st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 72. prikazan je broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, za ovo kazneno djelo, 51 počinitelj je proglašen krivim. Kazneni postupak je obustavljen za 23 počinitelja. Oslobađajućih presuda je 10, a odbijajućih 8.

Grafikon 73.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 210 st. 1. i st. 2. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 73. prikazuje broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, osuđenim počiniteljima izrečene su 4 bezuvjetne kazne zatvora i 47 uvjetnih kazni zatvora. U odnosu na bezuvjetne zatvorske kazne izrečena je jedna kazna od 1 do 2 godine zatvora (za stavak 2.) i 3 kazne zatvora od 3 do 6 mjeseci (za stavak 1.)

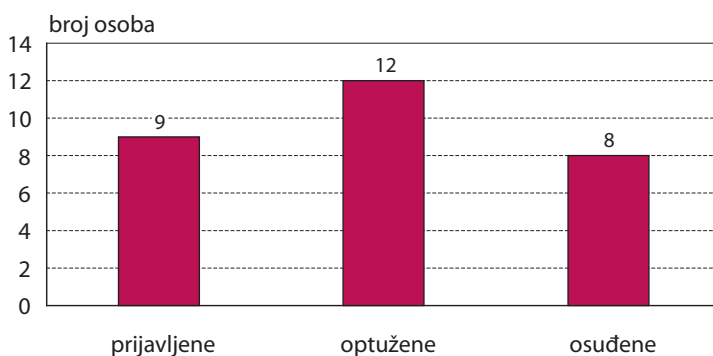
6.3. Promjena obiteljskog stanja (članak 211. KZ-a)

Počinitelj ovoga kaznenog djela podmetanjem, zamjenom ili na drugi način mijenja obiteljsko stanje djeteta, za što je predviđena kazna zatvora od 1 do 3 godine. Kažnjiv je i pokušaj ovoga kaznenog djela.

Ovo se kazneno djelo može počinuti samo s namjerom, a zaštitni objekt je obiteljsko stanje djeteta na čiju su promjenu usmjerene radnje izvršenja ovoga kaznenog djela.

Grafikon 74.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo promjene obiteljskog stanja, čl. 211. st. 1. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 74. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo promjene obiteljskog stanja. U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljeno je 9 osoba, a sudovi su donijeli odluke za njih 12 (optuženja iz prijašnjih godina – prije 2001.), a 8 osoba je osuđeno. U odnosu na optužene osobe, njih 8 je proglašeno krivima. Kazneni postupak je obustavljen za 3 počinitelja, a jedna presuda je oslobađajuća (tablica 2.). U odnosu na osuđene osobe, doneseno je 5 uvjetnih kazni zatvora od 6 do 12 mjeseci te 3 uvjetne kazne zatvora od 30 dana (tablica 3.).

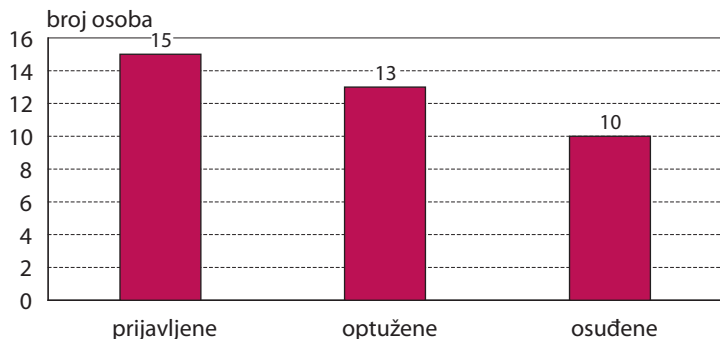
6.4. Napuštanje djeteta (članak 212. KZ-a)

Ovo kazneno djelo čini onaj tko svoje nemoćno dijete napusti s ciljem da ga se trajno riješi, za što je predviđena kazna zatvora od 1 do 3 godine⁵⁰⁾.

Počinitelj ovoga kaznenog djela može biti samo roditelj, ali bi s njim trebalo izjednačiti i staratelja djeteta i usvojitelja. Radi se o kaznenom djelu koje se može počinuti samo s namjerom trajnog rješavanja djeteta koje je nemoćno i ne može se samo održati na životu.

Grafikon 75.

Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo napuštanja djeteta, čl. 212. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 75. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo napuštanja djeteta. U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljeno je 15 osoba, optuženo njih 13, a osuđeno 10 osoba. U odnosu na broj optuženih osoba, njih 10 je proglašeno krivima, a kazneni postupak je obustavljen za 3 počinitelja. U odnosu na osuđene osobe, za svih 10 počinitelja izrečena je uvjetna kazna zatvora.

50) Izmjenama Kaznenog zakona koji se primjenjuje od 1. listopada 2006. ranije predviđena kazna zatvora od 6 mjeseci do 3 godine zamijenjena je kaznom zatvora od 1 do 3 godine.

6.5. Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 213. KZ-a)

Konvencija o pravima djeteta definira nasilje kao kršenje svakoga djetetovog prava propisanoga Konvencijom. Konvencija je usvojena na Glavnoj skupštini Ujedinjenih naroda 20. studenoga 1989., a stupila je na snagu 2. rujna 1990.⁵¹⁾ Zakonodavno-sudska zaštita prava djeteta određena je u nekoliko članaka Konvencije (članak 11. - nezakonito odvođenje djece, članak 19. - zlostavljanje i zanemarivanje, članak 22. - prava djece izbjeglica, članak 37. - tortura i lišavanje slobode, članak 38. - prava djece u oružanim sukobima i članak 40. - kazneni postupak prema delinkventima). Detaljnije ćemo spomenuti samo nekoliko članaka čije odredbe su imale snažan utjecaj i na inkriminiranje takvih ponašanja u nacionalnim zakonodavstvima.

Tako je stavkom 1. članka 19. ove Konvencije određeno da će države stranke poduzeti sve potrebne zakonodavne, upravne, socijalne i prosvjetne mjere da zaštite dijete od svakog oblika tjelesnog ili duševnog nasilja, povreda ili zloporaba, zanemarivanja ili zapuštenosti, zlostavljanja ili iskorištavanja uključujući spolno zlostavljanje, dok o njemu brine roditelj(i), zakonski skrbnik(ci) ili neka druga odgovorna osoba kojoj je skrb djeteta povjerena.

U stavku 2. članka 19. Konvencije određeno je da mjere zaštite po potrebi moraju obuhvatiti djelotvorne postupke uvođenja socijalnih programa za pružanje potrebne pomoći djetetu i onima koji o njemu brinu te za druge oblike prevencije i utvrđivanja, izvješćivanja, ukazivanja, istraživanja, postupanja i praćenja slučajeva zlostavljanja djeteta.

U članku 11. određeno je da će države potpisnice poduzeti mjere za suzbijanje nezakonitog prebacivanja i zadržavanja djece u inozemstvu.

U članku 37. određeno je da će se države stranke pobrinuti da niti jedno dijete ne bude podvrgnuto mučenju ili drugome okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni. Nadalje, određeno je da se niti jednom djetetu neće nezakonito i proizvoljno oduzeti sloboda.

51)Konvencija se smatra i najprihvaćenijim međunarodnim ugovorom (192 zemlje su stranke Konvencije).

Odredba članka 64. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske⁵²⁾ propisuje da je „Dužnost svih da štite djecu i nemoćne osobe.“ Prema odredbama Obiteljskog zakona⁵³⁾ uređenje obiteljskih odnosa temelji se na „ravnopravnosti žene i muškarca te uzajamnom poštovanju i pomaganju svih članova obitelji te zaštiti dobrobiti i prava djeteta te odgovornosti obaju roditelja za podizanje i odgoj djeteta“ (članak 2.). U odredbi članka 88. propisano je da „roditelji i ostali članovi obitelji ne smiju dijete podvrgavati ponižavajućim postupcima, duševnom niti tjelesnom nasilju, odnosno zlostavljanju“. Propisane su obiteljskopravne sankcije za roditelje zlostavljače (mjera oduzimanja roditeljske skrbi, oduzimanje prava na život s djetetom). Ove mjere mogu se poduzeti i prema roditelju koji nije zaštitio dijete od štetnih postupaka drugih te u tom slučaju dijete će se povjeriti na čuvanje i odgoj drugoj osobi ili ustanovi, uz niz odredbi kojima se propisuju obveze i dužnosti nadležnih državnih tijela za poduzimanje mjera za zaštitu djetetove dobrobiti.

Statistički podaci o broju prijavljenih osoba za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (članak 213. KZ-a) pokazatelj su toga da su djeca često izložena različitim oblicima fizičkog, emocionalnog pa i seksualnog zlostavljanja.

Uz kazneno i obiteljsko zakonodavstvo, postupanje vezano za područje prekršajnog zakonodavstva propisano je Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji⁵⁴⁾. Ovim zakonom su detaljno određeni pojam nasilja, oblici nasilja, proširen je krug mogućih počinitelja te je uveden cijeli niz zaštitnih mjera od zabrane uznemiravanja do udaljenja nasilnika iz obitelji.

Osobita osjetljivost, složenost i pogubnost otkrivenih i prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece proizlazi i iz činjenice što ih najčešće čine upravo oni koji su najodgovorniji za njihov odgoj i razvitak i od kojih se s pravom očekuje da će svome djetetu pružiti najučinkovitiju zaštitu, a to su njihovi roditelji. Tjelesno, psihičko i spolno zlostavljanje djece, te zanemarivanje njihova zdravlja, ishrane, odgoja i cjelovita razvitka njihove ličnosti ili izostanak nužne zaštite razvoja djeteta često dovodi do nastanka poremećaja u ponašanju djece, sve do njihova delinkventnog ponašanja.⁵⁵⁾

52) Ustav Republike Hrvatske (NN, br. 41/01.)

53) Obiteljski zakon (NN, br. 162/98., 116/03.)

54) Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 116/03.)

55) Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece 2006. - 2012., Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 2006.

U članku 213. stavku 1. propisano je da kazneno djelo čini roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetne osobe. Za stavak 1. propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine.

U stavku 2. propisano je da će se kaznom iz stavka 1. ovoga članka kazniti roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnu osobu, prisili je na rad koji ne odgovara njezinoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili je iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njezin razvitak ili je općeopasnim radnjama ili na drugi način izloži pogibelji.

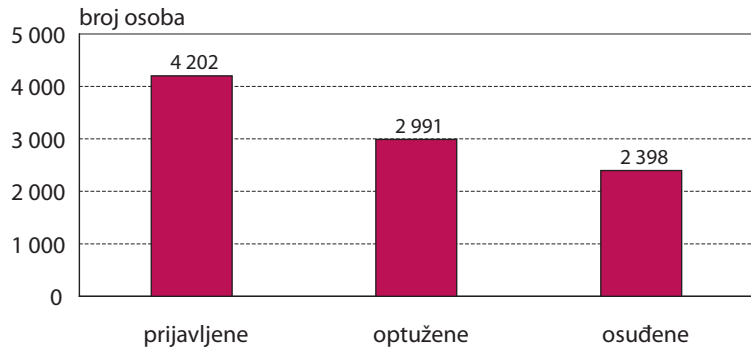
Kvalificirani oblik ovog djela normiran je stavkom 3. koji glasi: „ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda djeteta ili maloljetne osobe, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se dijete ili maloljetna osoba odala prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.“

Počinitelj kaznenog djela može biti roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zbrinjava i odgaja dijete ili maloljetnika. Kazneno djelo ima dva oblika. Prvo je grubo zanemarivanje svoje dužnosti zbrinjavanja i odgoja djeteta ili maloljetnika. Za dovršenje kaznenog djela nije potrebno nastupanje zapaštenosti. Dovoljno je da aktivnosti počinitelja vode u tom smjeru. Nije dovoljno bilo kakvo zanemarivanje. Ono mora biti grubo, mora se odnositi na elementarne dužnosti, a počinitelj ih mora propuštati ozbiljno i trajno. Teži oblik djela nastaje ako nastupi teža posljedica uslijed bilo kojeg od navedenih djela: teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja djeteta ili maloljetnika, ili se dijete ili maloljetna osoba odala prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji.⁵⁶⁾

56) Berislav Pavišić-Petar Veić, Komentar Kaznenog zakona, MUP, Zagreb, 1999., str. 416.-417.

Grafikon 76.

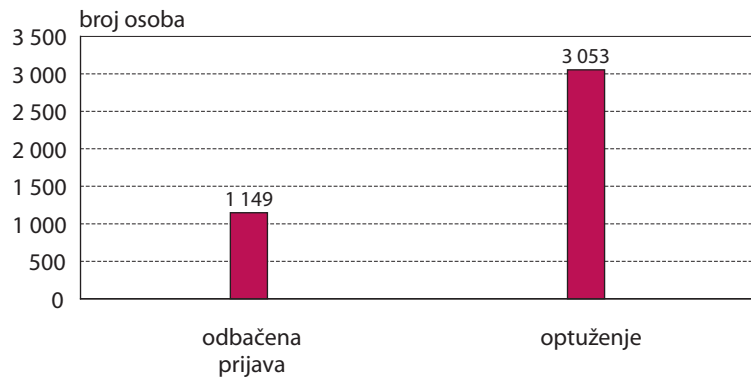
Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 76. pokazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta i maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela odluku za 4 202 počinitelja, njih 2 991 je optuženo dok je osuđeno 2 398 počinitelja.

Grafikon 77.

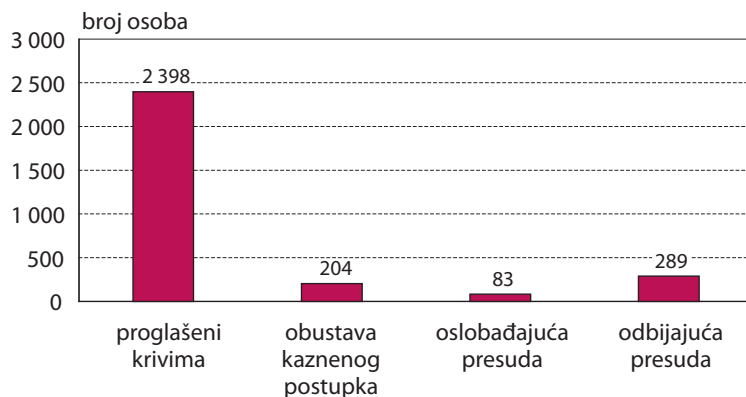
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 77. pokazuje broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe. U odnosu na sve prijavljene osobe za njih 1 149 odbačena je kaznena prijava, a za 3 053 počinitelja donesena je odluka o optuženju. U promatranome šestogodišnjem razdoblju za 17 počinitelja je određen prisilni smještaj zbog razloga neubrojivosti.

Grafikon 78.

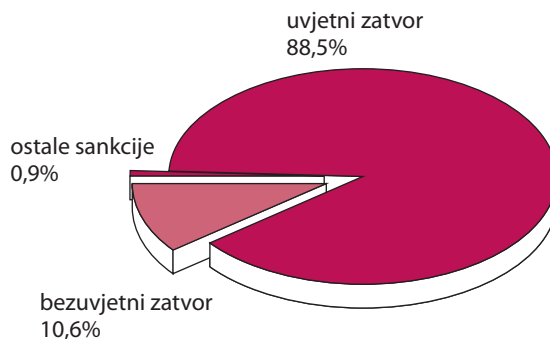
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 78. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe. U odnosu na sve optužene osobe, proglašeno krivima je njih 2 398. Kazneni postupak je obustavljen za 204 počinitelja. Oslobađajućih presuda je 83, a odbijajućih 289.

Grafikon 79.

Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 79. prikazuje strukturu izrečenih sankcija za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju izrečeno je 88,5% uvjetnih kazni zatvora (mjera upozorenja), bezuwjetnih zatvorskih kazni je 10,6% te 0,9% ostalih sankcija.

6.5.1. Pregled po županijama

Podaci prikupljeni statističkim istraživanjima pružaju informaciju o prostornoj rasprostranjenosti. Na osnovi Zakona o područjima i sjedištima sudova⁵⁷⁾ prikupljaju se podaci za županijske i općinske sudove po područjima gradova i općina koje pokrivaju. Podaci po županijama prikazani su prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj sa stanjem na dan 31. prosinca svake promatrane godine.

U odnosu na apsolutne frekvencije osuđenih osoba za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe podaci za promatrano šestogodišnje razdoblje su sljedeći:

Zagrebačka županija (123)
Krapinsko-zagorska županija (175)
Sisačko-moslavačka županija (172)
Karlovačka županija (55)
Varaždinska županija (186)
Koprivničko-križevačka županija (158)
Bjelovarsko-bilogorska županija (181)
Primorsko-goranska županija (123)
Ličko-senjska županija (34)
Virovitičko-podravska županija (56)
Požeško-slavonska županija (64)
Brodsko-posavska županija (56)
Zadarska županija (32)
Osječko-baranjska županija (218)
Šibensko-kninska županija (80)
Vukovarsko-srijemska županija (73)
Splitsko-dalmatinska županija (97)
Istarska županija (116)
Dubrovačko-neretvanska županija (27)
Međimurska županija (41)
Grad Zagreb (331)

57) NN, br. 104/97., 59/01. i 121/05.

U odnosu na broj osuđenih osoba po županijama najveći udio osuđenih osoba je na području Grada Zagreba (13,8%), Osječko-baranjske županije (9,1%), Varaždinske županije (7,8%), Bjelovarsko-bilogorske županiji (7,6%), Krapinsko-zagorske županiji (7,3%) te Sisačko-moslavačke županije (7,2%).⁵⁸⁾

58) Detaljniji pregled po županijama nalazi se u publikaciji „Nasilje u obitelji, 2001.-2006.“, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2008.

Tablica 13.

Osuđene osobe za kazneno djelo zapaštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a od 2001. do 2006.

	Ukupno		2001.		2002.		
	svega	%	svega	%	svega	%	
Republika Hrvatska	2 398	100,0	213	100,0	252	100,0	1
Zagrebačka županija	123	5,1	3	1,4	12	4,8	2
Krapinsko-zagorska županija	175	7,3	-	-	12	4,8	3
Sisačko-moslavačka županija	172	7,2	14	6,6	17	6,7	4
Karlovačka županija	55	2,3	15	7,0	6	2,4	5
Varaždinska županija	186	7,8	35	16,4	22	8,7	6
Koprivničko-križevačka županija	158	6,6	21	9,9	15	5,9	7
Bjelovarsko-bilogorska županija	181	7,6	33	15,5	35	13,9	8
Primorsko-goranska županija	123	5,1	10	4,7	13	5,1	9
Ličko-senjska županija	34	1,4	1	0,5	5	2,0	10
Virovitičko-podravska županija	56	2,3	-	-	-	-	11
Požeško-slavonska županija	64	2,7	16	7,5	11	4,4	12
Brodsko-posavska županija	56	2,3	2	0,9	2	0,8	13
Zadarska županija	32	1,3	4	1,9	7	2,8	14
Osječko-baranjska županija	218	9,1	15	7,0	21	8,3	15
Šibensko-kninska županija	80	3,3	1	0,5	5	2,0	16
Vukovarsko-srijemska županija	73	3,1	2	0,9	6	2,4	17
Splitsko-dalmatinska županija	97	4,1	4	1,9	4	1,6	18
Istarska županija	116	4,8	16	7,5	11	4,4	19
Dubrovačko-neretvanska županija	27	1,1	2	0,9	2	0,8	20
Međimurska županija	41	1,7	1	0,5	3	1,2	21
Grad Zagreb	331	13,8	18	8,5	43	17,0	22

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	2003.		2004.		2005.		2006.	
	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%
1	430	100,0	479	100,0	473	100,0	551	100,0
2	12	2,8	17	3,6	27	5,7	52	9,4
3	73	17,0	39	8,1	27	5,7	24	4,4
4	27	6,3	23	4,8	46	9,7	45	8,2
5	13	3,0	12	2,5	6	1,3	3	0,6
6	37	8,6	34	7,1	16	3,4	42	7,6
7	34	7,9	40	8,3	23	4,9	25	4,5
8	39	9,0	30	6,3	15	3,2	29	5,3
9	12	2,8	11	2,3	26	5,5	51	9,3
10	3	0,7	15	3,1	7	1,5	3	0,6
11	15	3,5	11	2,3	16	3,4	14	2,5
12	6	1,4	9	1,9	8	1,7	14	2,5
13	6	1,4	21	4,4	12	2,5	13	2,4
14	6	1,4	3	0,6	5	1,1	7	1,3
15	30	7,0	37	7,7	47	9,9	68	12,3
16	8	1,9	18	3,8	13	2,8	35	6,3
17	7	1,6	11	2,3	31	6,5	16	2,9
18	21	4,9	24	5,0	29	6,1	15	2,7
19	18	4,2	17	3,6	28	5,9	26	4,7
20	2	0,4	8	1,7	6	1,3	7	1,3
21	3	0,7	14	2,9	11	2,3	9	1,6
22	58	13,5	85	17,7	74	15,6	53	9,6

Tablica 14.

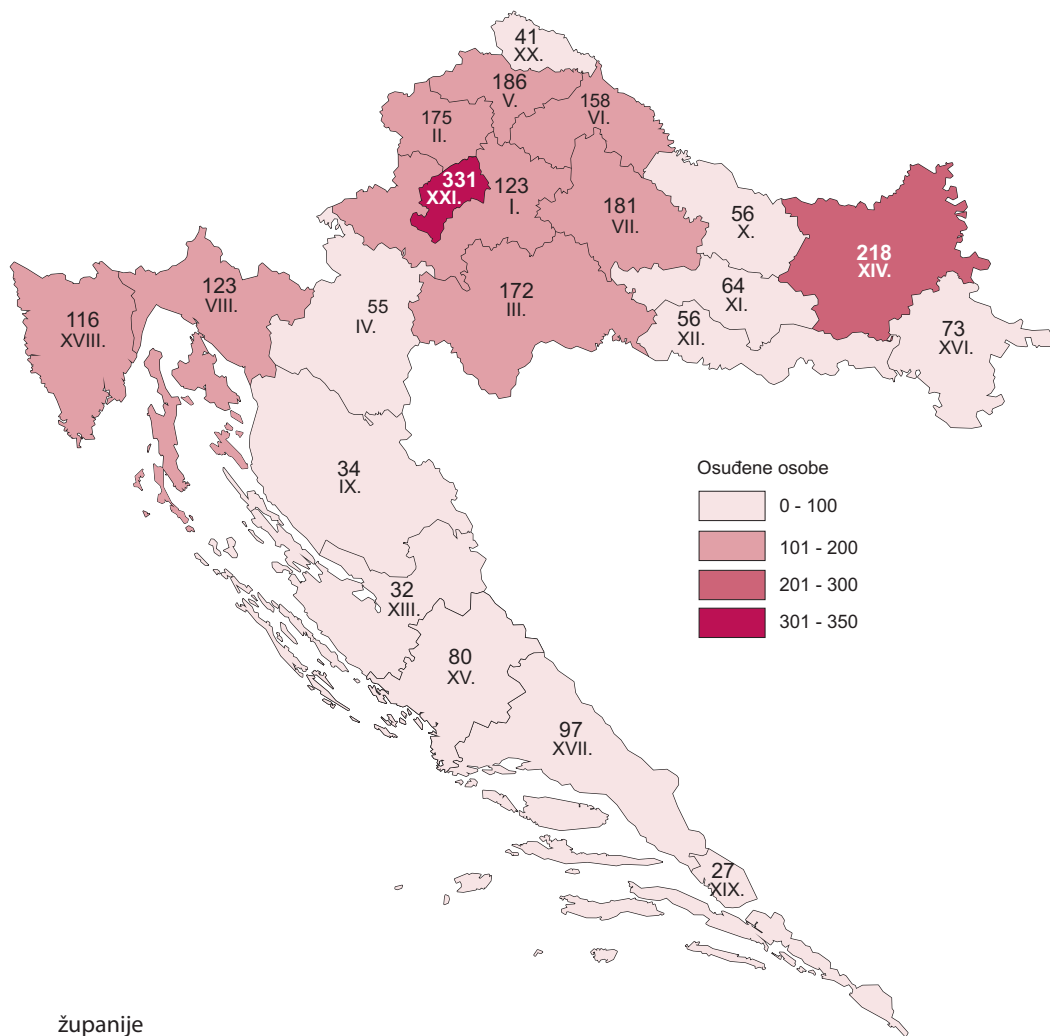
Osuđene osobe za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, čl. 213. KZ-a na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.

	Ukupno stanovnika ⁶⁰⁾	Osuđene osobe za zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe od 2001. do 2006.	Broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.	Prosječan godišnji broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika
Republika Hrvatska	4 437 460	2 398	54	9,0
Zagrebačka županija	309 696	123	40	6,7
Krapinsko-zagorska županija	142 432	175	123	20,5
Sisačko-moslavačka županija	185 387	172	93	15,5
Karlovačka županija	141 787	55	39	6,5
Varaždinska županija	184 769	186	101	16,8
Koprivničko-križevačka županija	124 467	158	127	21,2
Bjelovarsko-bilogorska županija	133 084	181	136	22,7
Primorsko-goranska županija	305 505	123	40	6,7
Ličko-senjska županija	53 677	34	63	10,5
Virovitičko-podravnska županija	93 389	56	60	10,0
Požeško-slavonska županija	85 831	64	74	12,3
Brodsko-posavska županija	176 765	56	32	5,3
Zadarska županija	162 045	32	20	3,3
Osječko-baranjska županija	330 506	218	66	11,0
Šibensko-kninska županija	112 891	80	71	11,8
Vukovarsko-srijemska županija	204 768	73	36	6,0
Splitsko-dalmatinska županija	463 676	97	21	3,5
Istarska županija	206 344	116	56	9,3
Dubrovačko-neretvanska županija	122 870	27	22	3,7
Međimurska županija	118 426	41	35	5,8
Grad Zagreb	779 145	331	42	7,0

60) Podaci o Popisu stanovništva 2001., Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Kartogram 4.

OSUĐENE OSOBE ZA KAZNENO DJELO ZAPUŠTANJA I ZLOSTAVLJANJA DJETETA ILI MALOLJETNE OSOBE, čl. 213. KZ-a OD 2001. DO 2006.

županije

I. Zagrebačka	XI. Požeško-slavonska
II. Krapinsko-zagorska	XII. Brodsko-posavska
III. Sisačko-moslavačka	XIII. Zadarska
IV. Karlovačka	XIV. Osječko-baranjska
V. Varaždinska	XV. Šibensko-kninska
VI. Koprivničko-križevačka	XVI. Vukovarsko-srijemska
VII. Bjelovarsko-bilogorska	XVII. Splitsko-dalmatinska
VIII. Primorsko-goranska	XVIII. Istarska
IX. Ličko-senjska	XIX. Dubrovačko-neretvanska
X. Virovitičko-podravska	XX. Međimurska
	XXI. Grad Zagreb

6.6. Izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214. KZ-a)

Počinitelj ovoga kaznenog djela može biti punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnom osobom koja je navršila 14, a nije navršila 16 godina života, za što je predviđena kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine.

U odnosu na apsolutne frekvencije osuđenih osoba za kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe podaci za promatrano razdoblje su sljedeći:

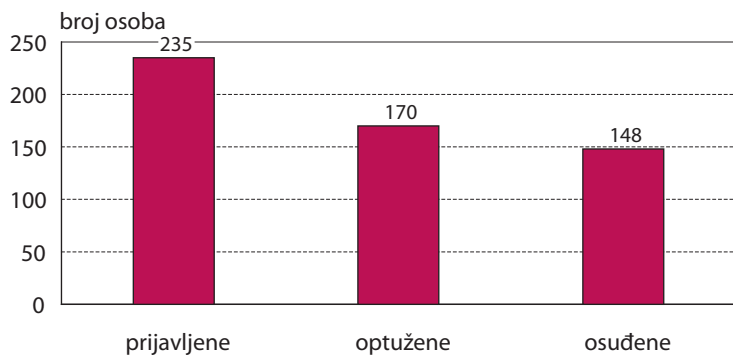
Ovo kazneno djelo može počiniti samo punoljetna osoba, bez obzira na spol, a oštećenik je mlađi maloljetnik tj. osoba u dobi od 14 do 16 godina, bez obzira na spol, koja živi u takvoj izvanbračnoj zajednici.

Za ostvarenje bića ovoga kaznenog djela nužno je da punoljetna osoba živi s maloljetnom osobom u takvoj životnoj zajednici koja se može smatrati izvanbračnom zajednicom, a namjera počinitelja mora obuhvatiti i dob maloljetne osobe s kojom živi.

Stavkom 2 ovog članka kažnjivo je i ponašanje roditelja, posvojitelja ili skrbnika koji su maloljetnoj osobi u dobi od 14 do 16 godina omogućili izvanbračni život ili je na to navode. Ukoliko je djelo iz stavka 2 ovog članka počinjeno iz koristoljublja to je za kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela predviđena kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Grafikon 80.

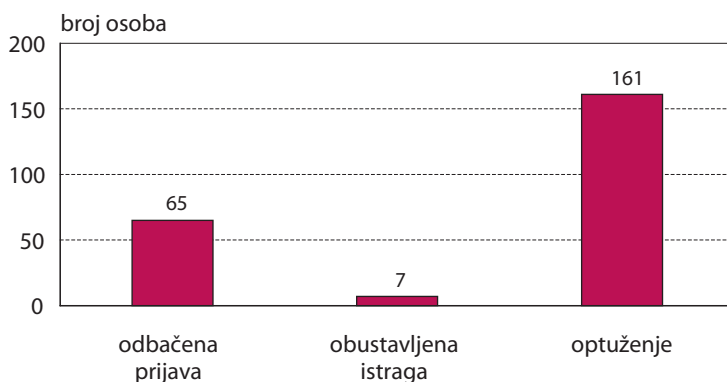
Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 80. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljeno je 235 osoba, optuženo je 170 osoba, a osuđeno njih 148.

Grafikon 81.

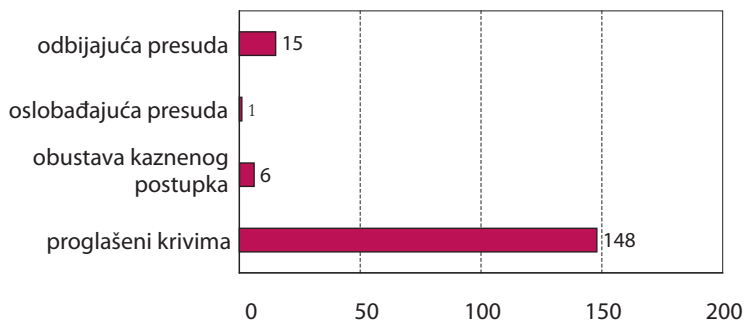
Prijavljene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 81. prikazan je broj prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom. U promatranome šestogodišnjem razdoblju državna odvjetništva su odbacila 65 kaznenih prijava, 7 istraga je obustavljeno, a donesena je 161 odluka o optuženju.

Grafikon 82.

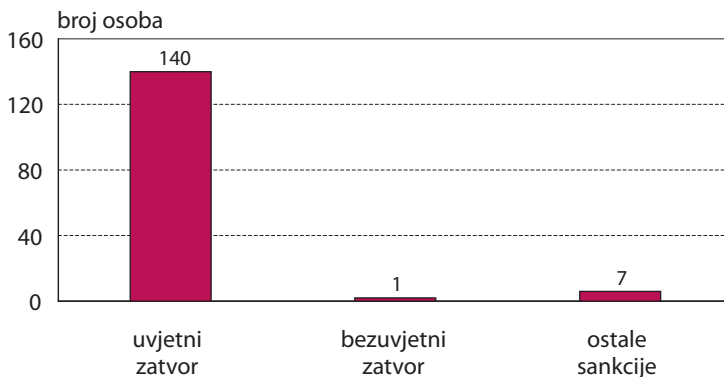
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 82. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom. U odnosu na sve optužene osobe, njih 148 je proglašeno krivima, kazneni postupak je obustavljen za 6 počinitelja. Donesena je jedna oslobađajuća presuda te 15 odbijajućih presuda.

Grafikon 83.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom, čl. 214. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 83. prikazuje broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo izvanbračnog života s maloljetnom osobom. U odnosu na osuđene osobe, za njih 140 izrečena je uvjetna kazna zatvora, potom je izrečena jedna kazna bezuvjetnog zatvora (za stavak 1.) te 7 ostalih sankcija.

6.7. Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članak 215. KZ-a)

U opisu protupravnog ponašanja ovo djelo sadrži opis dvaju kaznenih djela.

Prvo je opisano u stavku 1. ovog članka, koje počinji onaj tko spriječi izvršenje odgojnih ili drugih mjera određenih od suda, Centra za socijalnu skrb ili državnih tijela za zaštitu djeteta ili maloljetne osobe. Za ovaj oblik počinjenja kaznenog djela predviđena je novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine.

Drugi oblik počinjenja ovoga kaznenog djela opisan je u stavku 2. istog članka, a čini ga odgovorni djelatnik na radu u ustanovi ili državnom tijelu koji s namjerom ili iz nehaja ne provodi odluke suda, Centra za socijalnu skrb ili državnih tijela ili pravodobno ne ispunjava zakonske obveze za zaštitu djeteta ili maloljetne osobe, pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvitak djeteta ili maloljetne osobe. Za ovaj oblik počinjenja kaznenog djela predviđena je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine⁶¹⁾.

61) Izmjenama i dopunama Kaznenog zakona koji se primjenjuje od 1. listopada 2006. ranije utvrđena novčana kazna ili kazna zatvora do 3. godine zamijenjena je kaznom zatvora od 3. mjeseca do 3. godine.

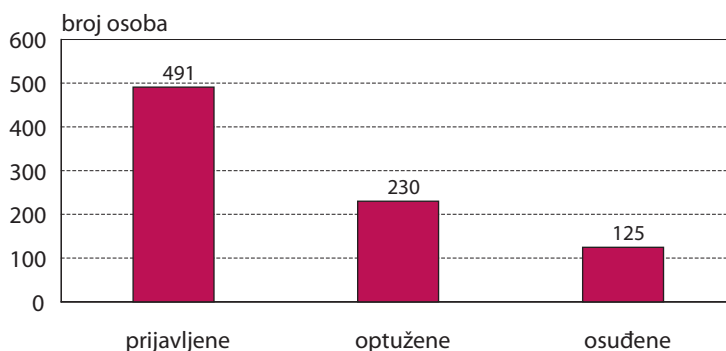
Ovime kaznenim djelom zakonodavac štiti autoritet odluke donesene radi zaštite maloljetnika od strane nadležnog tijela.

Ovo je kazneno djelo moguće izvršiti činjenjem ili nečinjenjem, a djelo se smatra dovršenim nastupanjem posljedice koja ugrožava zdravlje ili razvoj djeteta ili maloljetne osobe.

Najčešći pojavni oblik kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka u sudskoj praksi je onemogućavanje kontakata između djeteta i drugog roditelja, od strane roditelja kojem je dijete dodijeljeno nakon razvoda.

Grafikon 84.

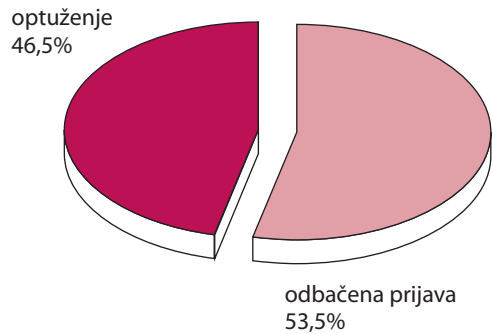
Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 84. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe. U promatranome šestogodišnjem razdoblju prijavljena je 491 osoba, optuženo njih 230, a osuđeno je 125 osoba.

Grafikon 85.

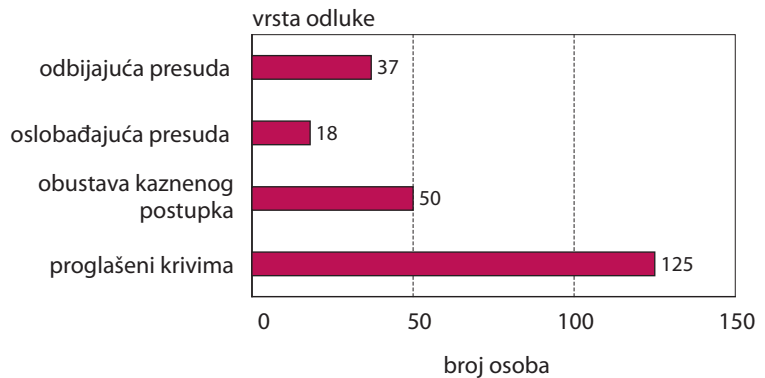
Struktura prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 85. prikazuje strukturu prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe. U odnosu na sve prijavljene osobe za njih 46,5% podnesen je optužni prijedlog, a za 53,5% je odbačena kaznena prijava.

Grafikon 86.

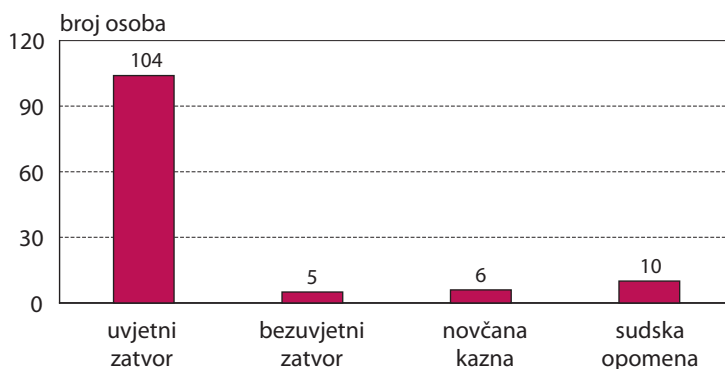
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 86. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe. U odnosu na sve optužene osobe, njih 125 je proglašeno krivima, za 50 počinitelja je obustavljen kazneni postupak. Oslobađajućih presuda je 18, a odbijajućih 37.

Grafikon 87.

Osuđene osobe prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, čl. 215. KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 87. prikazuje broj osuđenih osoba prema izrečenim sankcijama za kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe. U promatranom šestogodišnjem razdoblju osuđeno je 125 osoba za ovo kazneno djelo, a najčešće im je izricana uvjetna kazna zatvora (104 počinitelja). Bezuvjetna kazna zatvora izrečena je za 5 počinitelja, bezuvjetna novčana kazna izrečena je za 5 počinitelja i jedna uvjetna novčana kazna za 1 počinitelja dok je za 10 počinitelja izrečena sudska opomena.

6.8. Nasilničko ponašanje u obitelji (članak 215.a KZ-a)

Kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji uvedeno je u kaznenopravni sustav Republike Hrvatske Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN, br. 129/00.) koji je stupio na snagu 30. prosinca 2000. Pojavnih oblika nasilja u obitelji bilo je i prijašnjih godina, ali takvo ponašanje nije bilo inkriminirano. Osim izmjena i dopuna Kaznenog zakona (NN, br. 129/00.), donesen je i Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 116/03.) te dvije nacionalne strategije: Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007. (NN, br. 182/04.) te aktualna Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2008. do 2010. (NN, br. 126/07.). Na Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 1992. donesena je Deklaracija o eliminaciji nasilja protiv žena radi sankcioniranja takvog ponašanja te unaprjeđenja zaštite i pomoći žrtvi nasilja. Taj zahtjev je jasno izražen i u Preporuci Vijeća Europe o zaštiti žena od nasilja (REC(2002)5) u kojoj su definirani različiti oblici nasilja (fizičko, psihičko, spolno i ekonomsko).

Kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji čini član obitelji koji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj. Za ovo kazneno djelo počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.⁶²⁾ Kazneno djelo nasilja u obitelji može počiniti samo član obitelji.⁶³⁾ U Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji⁶⁴⁾, člankom 3. je određeno da obitelj čine: muž i žena u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, srodnici po krvi u ravnoj lozi bez ograničenja, srodnici po krvi u pobočnoj lozi zaključno s četvrtim stupnjem, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem, osobe koje su živjele zajedno u obiteljskoj ili izvanbračnoj zajednici i njihova djeca, te osobe koje imaju zajedničku djecu, posvojitelj i posvojenik, skrbnik i štićenik.

Najčešće žrtve nasilja su osobe ženskog spola različite životne dobi i obiteljskog statusa.

Senzibiliziranju šire javnosti za ovu problematiku doprinijele su razmjerno snažne aktivnosti nevladinih ženskih udruga⁶⁵⁾.

Brojna istraživanja ukazuju na to da je nasilničko ponašanje u obitelji uzrokovano ponašanjem zlostavljača, a ne žrtve. Žrtvama nasilja veliku pomoć pružaju ponajprije mnogobrojne udruge, napose ženske (davanje korisnih informacija, savjetodavne pomoći kao i drugi oblici pomoći). Određene oblike pomoći žrtvama kaznenih djela pružaju, također, zdravstvene i socijalne službe.

62) Članak 215.a., Kazneni zakon (NN, br. 71/06.). Do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (stupio na snagu 1. listopada 2006.) propisana kazna za nasilničko ponašanje u obitelji bila je „kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine“.

63) Definicija člana obitelji u članku 89. stavku 30. KZ-a je znatno uža nego definicija člana obitelji u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji.

64) Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 116/03.)

65) Javno se govori o nasilju u obitelji tek otvaranjem prvog skloništa za zlostavljane žene u Chiswicku (1972.). U Republici Hrvatskoj je 1990. godine otvoreno prvo sklonište za žene zauzimanjem prostora u kojemu se nalazi Autonomna ženska kuća (AŽKZ). Autonomna ženska kuća osigurava sigurno i trajno mjesto za žene i djecu žrtve nasilja, pruža emocionalnu podršku, osigurava uvjete da žene razmijene iskustva i jedna drugoj daju podršku, informira žene o pravima, daje pravne usluge te posreduje između žena i institucija.

Postoji stalna potreba za educiranjem svih onih koji dolaze u kontakt sa žrtvama/svjedocima nasilja u obitelji kako o njihovim pravima tako i načinima postupanja s njima.⁶⁶⁾ Od osobite je važnosti i prepoznavanje nasilja unutar obitelji kao neprihvatljivog ponašanja te pravovremena i svrhovita društvena reakcija na isto. Kad se govori o različitim vrstama nasilja u obitelji onda se ponajprije mora odrediti prema kojem članu obitelji je usmjeren takav oblik nasilja. Tako je znatno češće riječ o tzv. bračnom nasilju. Pojedini oblici nasilja unutar obitelji razmjerno često se isprepliću i utječu na sve članove obitelji te su plodno tlo za različite oblike socijalno devijantnih pojava unutar obitelji. Najčešći oblici nasilja u obitelji su različiti oblici fizičkog nasilja. Oni su najprepoznatljiviji i na takve oblike nasilja nadležna tijela najprije reagiraju. Međutim postoje i drugi oblici nasilja u obitelji, kao primjerice ekonomsko zlostavljanje, psihičko zlostavljanje, itd.⁶⁷⁾

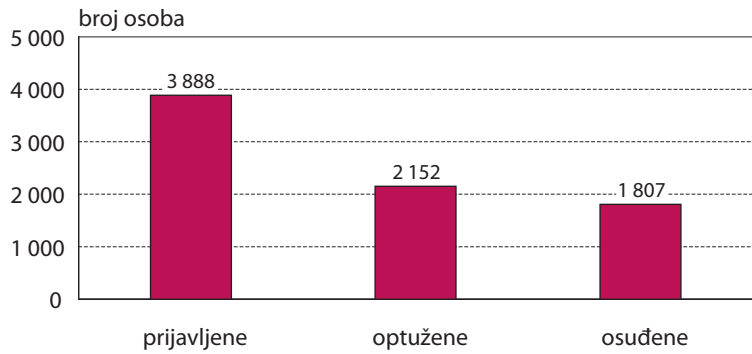
Postoje brojni teorijski pristupi o uzrocima nasilja u obitelji: socioekonomski čimbenici (siromaštvo, nezaposlenost, nepovoljni radni uvjeti, teškoće u pronalaženju posla ili stana), psihološki (stres, frustracije, strah od samoće), općedruštvene vrijednosti (dostupnost oružja i nekažnjavanje različitih oblika nasilja). Nasilje u obitelji može biti aktivno ili pasivno. Pod aktivnim nasiljem podrazumijeva se agresivno ponašanje koje je usmjereno prema određenom članu obitelji ili cijeloj obitelji. Pasivno nasilje je posrijedi kad je riječ o neprihvatljivom ponašanju u smislu zanemarivanja članova obitelji, njihovih zdravstvenih, materijalnih, odnosno egzistencijalnih potreba.

66) Treba istaknuti ciljeve područja „Poboljšanje statusa žrtve u postupcima u kojima sudjeluje“ u sljedećem vremenskom razdoblju: uskladiti nacionalno zakonodavstvo koje se odnosi na zaštitu prava žrtava sa zahtjevima Europske unije te zahtjevima i preporukama Vijeća Europe, prilagoditi kazneni i prekršajni postupak povodom djela nasilja u obitelji žrtvama nasilja u obitelji osiguravanjem poštovanja prava žrtava, uspostaviti sustav za pružanje podrške žrtvama/svjedocima nasilja u obitelji, promovirati prava žrtava te podršku žrtvama i svjedocima kaznenih i prekršajnih djela nasilja u obitelji (Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2008. do 2010.; NN, br. 126/07.).

67) Vidjeti rad M. Ajduković: „Nasilje u obitelji“, Nacionalna obiteljska politika, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Zagreb, 2003., str. 239-274.

Grafikon 88.

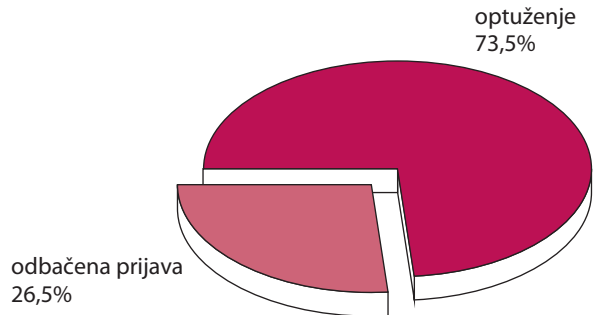
Prijavljene, optužene i osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 88. prikazuje broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji. U promatranome šestogodišnjem razdoblju, državna odvjetništva su donijela 3 888 odluka za ovo kazneno djelo. Od ukupnog broja osoba za koja su državna odvjetništva donijela odluku, njih 2 152 je optuženo, a 1 807 je osuđeno.

Grafikon 89.

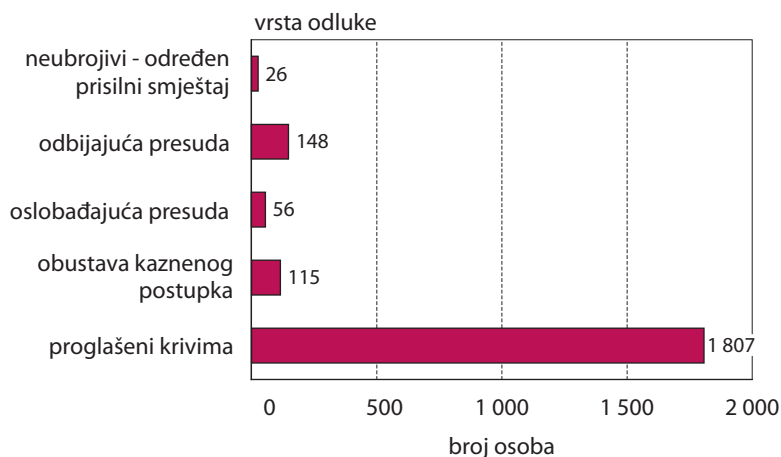
Struktura prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 89. prikazana je struktura prijavljenih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji za promatrano šestogodišnje razdoblje. U odnosu na ukupan broj kaznenih prijava, odnosno broja počinitelja, za njih 73,5%, državna odvjetništva su donijela odluku o optuženju. Kaznena prijava je odbačena u 26,5% slučajeva.

Grafikon 90.

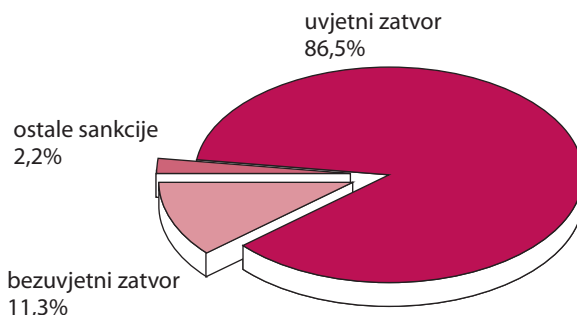
Optužene osobe prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

Grafikon 90. prikazuje broj optuženih osoba prema vrsti odluke za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji u promatranome šestogodišnjem razdoblju. Od ukupnog broja optuženih osoba, njih 1 807 je proglašeno krivima. Kazneni postupak je obustavljen za 115 osoba. Za 56 počinitelja donesena je oslobađajuća presuda, a za njih 148 odbijajuća presuda. Neubrojivost je utvrđena za 26 počinitelja te im je određen prisilni smještaj.

Grafikon 91.

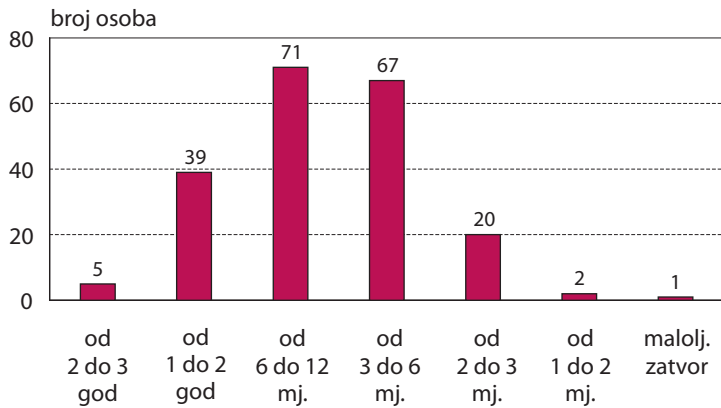
Struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 91. prikazana je struktura izrečenih sankcija za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji. Uvjetna kazna zatvora je izrečena za 86,5% počinitelja. Bezuvjetna kazna zatvora izrečena je za 11,3% počinitelja dok je ostalih sankcija 2,2% (novčana kazna, sudske opomene te odgojne mjere).

Grafikon 92.

Visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

U grafikonu 92. prikazana je visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji. Podaci pokazuju da se znatno češće izriču kazne zatvora od 6 do 12 mjeseci (njih 71) te kazne zatvora od 3 do 6 mjeseci (njih 67). Kazna zatvora od 1 do 2 godine izrečena je za 39 počinitelja. Kazna zatvora od 2 do 3 mjeseca izrečena je za 20 počinitelja. Kazna zatvora od 1 do 2 mjeseca izrečena je za 2 počinitelja, a za jednog počinitelja izrečena je kazna maloljetničkog zatvora. Najstrože kazne od 2 do 3 godine zatvora izrečene su za 5 počinitelja.

6.8.1. Pregled po županijama⁶⁸⁾

Analizirajući kretanje osuđenih osoba iz godine u godinu promatranog razdoblja te u odnosu na pojedine županije može se zaključiti da je riječ o uzlaznom trendu. Razlog tome ne mora biti znatno veći broj pojava oblika nasilničkog ponašanja nego i zakonske promjene. Takvih pojava oblika bilo je i prije 2001., ali takvo ponašanje nije bilo inkriminirano. Međutim, nema dvojbi da je znatna i tamna brojka za ovo kazneno djelo.

68) Detaljnije o tome vidjeti u publikaciji „Nasilje u obitelji, 2001.-2006.“, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2008.

U odnosu na ukupan broj osuđenih osoba (tablica 15.) za kazneno djelo nasilja u obitelji, najveći udio osuđenih je u Vukovarsko-srijemskoj županiji (16,1%), Osječko-baranjskoj županiji (9,1%), Primorsko-goranskoj (7,5%), Gradu Zagrebu (7,3%) te Sisačko-moslavačkoj županiji (6,4%).

Tablica 15.

Osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a od 2001. do 2006.

	Ukupno		2001.		2002.		
	svega	%	svega	%	svega	%	
Republika Hrvatska	1 807	100,0	19	100,0	94	100,0	1
Zagrebačka županija	73	4,0	-	-	1	1,1	2
Krapinsko-zagorska županija	67	3,7	-	-	2	2,1	3
Sisačko-moslavačka županija	115	6,4	1	5,2	6	6,4	4
Karlovačka županija	38	2,1	-	-	1	1,1	5
Varaždinska županija	59	3,3	-	-	2	2,1	6
Koprivničko-križevačka županija	107	5,9	2	10,5	12	12,8	7
Bjelovarsko-bilogorska županija	54	3,0	-	-	-	-	8
Primorsko-goranska županija	136	7,5	4	21,0	13	13,8	9
Ličko-senjska županija	15	0,8	-	-	-	-	10
Virovitičko-podravska županija	77	4,3	1	5,3	4	4,2	11
Požeško-slavonska županija	45	2,5	1	5,3	2	2,1	12
Brodsko-posavska županija	49	2,7	-	-	-	-	13
Zadarska županija	37	2,0	2	10,5	3	3,2	14
Osječko-baranjska županija	164	9,1	1	5,3	13	13,8	15
Šibensko-kninska županija	66	3,6	-	-	7	7,5	16
Vukovarsko-srijemska županija	291	16,1	3	15,8	8	8,5	17
Splitsko-dalmatinska županija	92	5,1	-	-	3	3,2	18
Istarska županija	56	3,1	-	-	7	7,5	19
Dubrovačko-neretvanska županija	79	4,4	3	15,8	8	8,5	20
Međimurska županija	56	3,1	1	5,3	-	-	21
Grad Zagreb	131	7,3	-	-	2	2,1	22

Kaznena djela na štetu djece i maloljetnika 2001. - 2006.

	2003.		2004.		2005.		2006.	
	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%
1	214	100,0	360	100,0	490	100,0	630	100,0
2	1	0,5	13	3,6	26	5,3	32	5,1
3	8	3,7	16	4,4	17	3,5	24	3,8
4	5	2,3	14	3,9	44	9,0	45	7,1
5	5	2,3	17	4,7	8	1,6	7	1,1
6	4	1,9	10	2,8	21	4,3	22	3,5
7	21	9,8	39	10,8	11	2,3	22	3,5
8	10	4,7	14	3,9	18	3,7	12	1,9
9	20	9,4	24	6,7	38	7,7	37	5,9
10	-	-	4	1,1	10	2,0	1	0,2
11	8	3,7	11	3,1	25	5,1	28	4,4
12	3	1,4	5	1,4	14	2,8	20	3,2
13	6	2,8	16	4,4	11	2,3	16	2,5
14	3	1,4	9	2,5	6	1,2	14	2,2
15	25	11,7	34	9,4	36	7,3	55	8,7
16	4	1,9	11	3,1	17	3,5	27	4,3
17	39	18,2	49	13,6	95	19,4	97	15,4
18	15	7,0	17	4,7	20	4,1	37	5,9
19	6	2,8	10	2,8	15	3,1	18	2,9
20	15	7,0	23	6,4	12	2,4	18	2,9
21	3	1,4	9	2,5	17	3,5	26	4,1
22	13	6,1	15	4,2	29	5,9	72	11,4

Tablica 16.

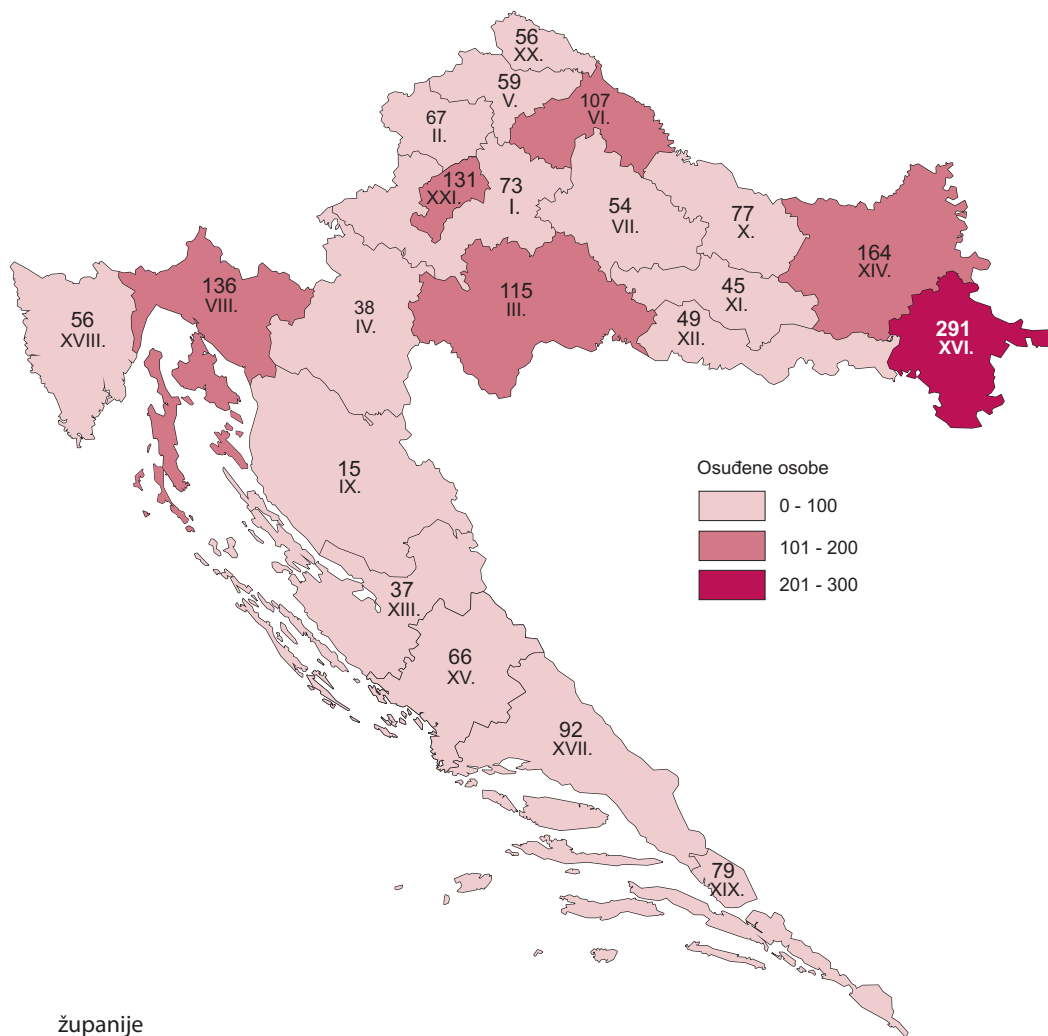
Osuđene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, čl. 215.a KZ-a na 100 000 stanovnika, od 2001. do 2006.

	Ukupno stanovnika ⁶⁹⁾	Osuđene osobe za kaznena djela nasilja u obitelji od 2001. do 2006.	Broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika od 2001. do 2006.	Prosječan godišnji broj osuđenih osoba na 100 000 stanovnika
Republika Hrvatska	4 437 460	1 807	41	6,8
Zagrebačka županija	309 696	73	24	4,0
Krapinsko-zagorska županija	142 432	67	47	7,8
Sisačko-moslavačka županija	185 387	115	62	10,3
Karlovačka županija	141 787	38	27	4,5
Varaždinska županija	184 769	59	32	5,3
Koprivničko-križevačka županija	124 467	107	86	14,3
Bjelovarsko-bilogorska županija	133 084	54	41	6,8
Primorsko-goranska županija	305 505	136	45	7,5
Ličko-senjska županija	53 677	15	28	4,7
Virovitičko-podravaska županija	93 389	77	82	13,7
Požeško-slavonska županija	85 831	45	52	8,7
Brodsko-posavska županija	176 765	49	28	4,7
Zadarska županija	162 045	37	23	3,8
Osječko-baranjska županija	330 506	164	50	8,3
Šibensko-kninska županija	112 891	66	58	9,7
Vukovarsko-srijemska županija	204 768	291	142	23,7
Splitsko-dalmatinska županija	463 676	92	20	3,3
Istarska županija	206 344	56	27	4,5
Dubrovačko-neretvanska županija	122 870	79	64	10,7
Međimurska županija	118 426	56	47	7,8
Grad Zagreb	779 145	131	17	2,8

69) Podaci o Popisu stanovništva, 2001.

Kartogram 5.

OSUĐENE OSOBE ZA KAZNENO DJELO NASILNIČKOG PONAŠANJA U OBITELJI, čl. 215.a KZ-a, OD 2001. DO 2006.

županije

I.	Zagrebačka	XI.	Požeško-slavonska
II.	Krapinsko-zagorska	XII.	Brodsko-posavska
III.	Sisačko-moslavačka	XIII.	Zadarska
IV.	Karlovačka	XIV.	Osječko-baranjska
V.	Varaždinska	XV.	Šibensko-kninska
VI.	Koprivničko-križevačka	XVI.	Vukovarsko-srijemska
VII.	Bjelovarsko-bilogorska	XVII.	Splitsko-dalmatinska
VIII.	Primorsko-goranska	XVIII.	Istarska
IX.	Ličko-senjska	XIX.	Dubrovačko-neretvanska
X.	Virovitičko-podravska	XX.	Međimurska
		XXI.	Grad Zagreb

U odnosu na broj osuđenih osoba za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji podaci za promatrano šestogodišnje razdoblje po pojedinim županijama su sljedeći:

Zagrebačka županija (73)
Krapinsko-zagorska županija (67)
Sisačko-moslavačka županija (115)
Karlovačka županija (38)
Varaždinska županija (59)
Koprivničko-križevačka županija (107)
Bjelovarsko-bilogorska županija (54)
Primorsko-goranska županija (136)
Ličko-senjska županija (15)
Virovitičko-podravska županija (77)
Požeško-slavonska županija (45)
Brodsko-posavska županija (49)
Zadarska županija (37)
Osječko-baranjska županija (164)
Šibensko-kninska županija (66)
Vukovarsko-srijemska županija (291)
Splitsko-dalmatinska županija (92)
Istarska županija (56)
Dubrovačko-neretvanska županija (79)
Međimurska županija (56)
Grad Zagreb (131)

ZAKLJUČAK

U promatranome šestogodišnjem razdoblju, udio prijavljenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika u odnosu na sva kaznena djela u tom razdoblju je 3,4%. Udio optuženih osoba je 4,9%, a udio osuđenih osoba je 5,4%.

U odnosu na pojedine godine promatranog razdoblja, iz godine u godinu uočava se razmjerni porast kako prijavljenih tako i optuženih i osuđenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika. Tako je u zadnjoj promatranoj godini (2006.), udio prijavljenih osoba za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika u odnosu na sva kaznena djela 4,5%, udio optuženih osoba je 6,6%, a udio osuđenih osoba je 7,3%.

U odnosu na sve prijavljene, optužene i osuđene osobe za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika, najveći je udio počinitelja tri kaznena djela: zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213. KZ-a), nasilničkog ponašanja u obitelji (čl. 215. a KZ-a) i povrede dužnosti uzdržavanja (čl. 209. st. 2. KZ-a).

U odnosu na prijavljene osobe, udio počinitelja kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213. KZ-a) je 30,51%, udio počinitelja kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji (čl. 215. a KZ-a) je 28,23%, a udio počinitelja kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja (čl. 209. st. 2. KZ-a) je 24,36%.

U odnosu na optužene osobe, udio počinitelja kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213. KZ-a) je 33,69%, udio počinitelja kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji (čl. 215. a KZ-a) je 27,45%, a udio počinitelja kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja (čl. 209. st. 2. KZ-a) je 24,24%.

U odnosu na osuđene osobe, udio počinitelja kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213. KZ-a) je 34,95%, udio počinitelja kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji (čl. 215. a KZ-a) je 26,33%, a udio počinitelja kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja (čl. 209. st. 2. KZ-a) je 25,58%.

Konačno, ova studija i analiza pokazuje da je, u odnosu na sve osuđene počinitelje kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika u promatranome šestogodišnjem razdoblju, njih 86% osuđeno zbog zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe (2 398 počinitelja), potom nasilničkog ponašanja u obitelji (1 807 počinitelja) te povrede dužnosti uzdržavanja, odnosno neplaćanja alimentacije (1 755 počinitelja).

LITERATURA

Berislav Pavišić, Petar Veić: Komentar Kaznenog zakona, MUP, Zagreb, 1999.

Ksenija Turković: Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži, Posebni dio kaznenog prava (urednik Petar Novoselec), Zagreb, 2007.

Davor Krapac: Zakon o kaznenom postupku i drugi izvori hrvatskog kaznenog postupnog prava (VI. izmijenjeno i dopunjeno izdanje), Narodne novine, Zagreb, 2006.

Mladen Singer: Kaznenopravna odgovornost i zaštita mladeži, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1998.,

Franjo Hirjan, Mladen Singer: Komentar Zakona o sudovima za mladež i kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika, MUP, Zagreb 1998.

Pavleković G., (ur.): Nasilje nad ženom u obitelji, Društvo za psihološku pomoć, Zagreb

Pavleković G., Ajduković M., Mamula M.: Nasilje nad ženom u obitelji: osobni, obiteljski ili javnozdravstveni problem, Zagreb, 2000.

Petar Novoselec: Opći dio kaznenog prava, drugo, izmijenjeno izdanje, Zagreb, 2007.

Marina Ajduković: Psihosocijalne intervencije s počiniteljima nasilja u obitelji, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, broj 1/2004.

Dubravka Rogić-Hadžalić, Jadranka Kos: Nasilje u obitelji, 2001.-2006., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2008.

Marina Ajduković: Nasilje u obitelji, Nacionalna obiteljska politika, Državni zavod za zaštitu obitelji materinstva i mladeži, Zagreb, 2003.

Mirjana Grubišić-Ilić, Dragica Kozarić-Kovačić: Nasilje u obitelji, Medicinski i pravni mehanizmi za zaštitu od zlouporabe sredstava ovisnosti i zlostavljanja, Zagreb 2001.

Pojmovnik rodne terminologije prema standardima Europske unije, biblioteka ONA, Centar za ženske studije, Zagreb, 2007.

Ustav Republike Hrvatske (NN, br. 41/01.)

Obiteljski zakon (NN, br. 162/98., 116/03.)

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 116/03.)

Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece 2006.-2012., Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 2006. .

Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji od 2008. do 2010., Narodne novine br. 126/07.

Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007., Narodne novine br. 182/04.

The World's Women 2005.: Progress in Statistics, UN publication, 2005.

UN(1993.), Deklaracija UN-a o eliminaciji nasilja nad ženama prihvaćena na Općoj skupštini UN-a 1. prosinca 1993.

UNICEF (1994.), Women and gender in countries in transition: A UNICEF perspective, New York: Regional Office for Central and Eastern Europe

UNICEF (2000.), Domestic violence against women and girls, Florence, Italy: Innocenti Research Centre

Vijeće Europe (1992.), Recommendation (92)16 of the Committee of Ministers to Member states on the European rules on community sanctions and measures

Vijeće Europe (2002.), Recommendation (2002)5 The protection of women against violence

WHO (2002.), World report on violence and health. World Health Organization, Geneva, 2002.

Statistička izvješća broj 1149., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2000., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2001.

Statistička izvješća broj 1178., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2001., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2002.

Statistička izvješća broj 1212., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2002., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2003.

Statistička izvješća broj 1245., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2003., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2004.

Statistička izvješća broj 1278., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2004., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.

Statistička izvješća broj 1309., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2005., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2006.

Statistička izvješća broj 1339., Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2006., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2007.

